EUROPSKA
KOMISIJA

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA VANJSKE
POSLOVE I
SIGURNOSNU POLITIKU

Bruxelles, 25.9.2017.
JOIN(2017) 37 final

ANNEX 3

PRILOG

Zajedničkom prijedlogu odluke Vijeća

o sklapanju, u ime Europske unije, Sveobuhvatnog i pojačanog sporazuma o partnerstvu između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju i njihovih država članica, s jedne strane, i Republike Armenije, s druge strane

PRILOG VIII.

TRGOVINA USLUGAMA I POSLOVNI NASTAN

1. Ovaj Prilog sadržava sedam priloga kojima se određuju obveze i rezerve Europske unije i Republike Armenije u pogledu trgovine uslugama i poslovnog nastana u skladu s poglavljem 5. glave VI. ovog Sporazuma.

2. U pogledu Europske unije:

   (a) Prilog VIII.-A sadržava rezerve Europske unije u pogledu poslovnog nastana u skladu s člankom 144. ovog Sporazuma;

   (b) Prilog VIII.-B sadržava popis obveza Europske unije u pogledu prekograničnih usluga u skladu s člankom 151. ovog Sporazuma;

   (c) Prilog VIII.-C sadržava rezerve Europske unije u pogledu ključnog osoblja, diplomiranih vježbenika i prodavatelja poslovnih usluga u skladu s člancima 154. i 155. ovog Sporazuma;

   (d) Prilog VIII.-D sadržava rezerve Europske unije u pogledu ugovornih pružatelja usluga i neovisnih stručnjaka u skladu s člancima 156. i 157. ovog Sporazuma.

3. U pogledu Republike Armenije:

(a) Prilog VIII.-E sadržava rezerve Republike Armenije u pogledu poslovnog nastana u skladu s člankom 144. ovog Sporazuma;

(b) Prilog VIII.-F sadržava popis obveza Republike Armenije u pogledu prekograničnih usluga u skladu s člankom 151. ovog Sporazuma;

(c) Prilog VIII.-G sadržava rezerve Republike Armenije u pogledu ugovornih pružatelja usluga i neovisnih stručnjaka u skladu s člancima 156. i 157. ovog Sporazuma.

4. Prilozi na koje se upućuje u stavcima 2. i 3. čine sastavni dio ovog Priloga.

5. Definicije pojmova navedene u poglavlju 5. glave VI. ovog Sporazuma primjenjuju se i na ovaj Prilog.

6. Pri utvrđivanju pojedinačnih sektora ili podsektora usluga:

(a) „CPC" znači Središnja klasifikacija proizvoda (eng. *Central Products Classification*) kako je utvrđena u Statističkom uredu Ujedinjenih naroda, Statistički dokumenti, serija M, br. 77, *CPC prov*, 1991. i

(b) „CPC ver. 1.0" znači Središnja klasifikacija proizvoda (eng. *Central Products Classification*) kako je utvrđena u Statističkom uredu Ujedinjenih naroda, Statistički dokumenti, serija M, br. 77, *CPC ver 1.0*, 1998.

7. U prilozima VIII.-A, VIII.-B, VIII.-C i VIII.-D za Europsku uniju i njezine države članice upotrebljavaju se sljedeće pokrate:

EU	Europska unija, uključujući sve njezine države članice
AT	Austrija
BE	Belgija
BG	Bugarska
CY	Cipar
CZ	Češka
DE	Njemačka
DK	Danska
EE	Estonija
EL	Grčka
ES	Španjolska
FI	Finska
FR	Francuska
HR	Hrvatska
HU	Mađarska
IE	Irska
IT	Italija
LT	Litva
LU	Luksemburg
LV	Latvija
MT	Malta
NL	Nizozemska

PL	Poljska
PT	Portugal
RO	Rumunjska
SE	Švedska
SI	Slovenija
SK	Slovačka
UK	Ujedinjena Kraljevina

8. U prilozima VIII.-E, VIII.-F i VIII.-G za Republiku Armeniju upotrebljava se sljedeća pokrata:

AR	Republika Armenija

PRILOG VIII.-A

REZERVE EUROPSKE UNIJE U POGLEDU POSLOVNOG NASTANA

1. U popisu u nastavku navedene su gospodarske djelatnosti za koje Europska unija u skladu s člankom 144. stavkom 2. ovog Sporazuma na poslovni nastan i poduzetnike iz Republike Armenije primjenjuje rezerve u pogledu nacionalnog tretmana ili tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

   Popis se sastoji od sljedećih elemenata:

   (a) popis horizontalnih rezervi koje se primjenjuju na sve sektore ili podsektore;

   (b) popis rezervi na razini pojedinih sektora ili podsektora u kojem se navodi predmetni sektor ili podsektor te primjenjive rezerve.

   Rezerva koja odgovara djelatnosti koja nije liberalizirana (njome se ne preuzimaju obveze) izražena je na sljedeći način: „Ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države”.

   Ako rezerva iz točaka (a) i (b) uključuje samo rezerve na razini pojedine države članice, države članice koje njima nisu obuhvaćene u predmetnom sektoru bez rezervi preuzimaju obveze iz članka 144. stavka 2. ovog Sporazuma. Nepostojanje rezervi na razini pojedine države članice u određenom sektoru ne dovodi u pitanje horizontalne rezerve ili sektorske rezerve za cijeli EU koje se mogu primjenjivati.

2. U skladu s člankom 141. stavkom 3. ovog Sporazuma, u popis u nastavku nisu uključene mjere koje se odnose na subvencije koje dodjeljuju stranke.

3. Prava i obveze koji proizlaze iz popisa u nastavku ne proizvode učinak sami po sebi i stoga se njima ne dodjeljuju prava izravno fizičkim ili pravnim osobama.

4. U skladu s člankom 144. ovog Sporazuma, nediskriminirajući zahtjevi, kao što su oni koji se odnose na zakonski oblik ili obvezu dobivanja licencije ili dozvole primjenjivi na sve pružatelje koji djeluju na predmetnom području bez obzira na državljanstvo, boravište ili jednakovrijedne kriterije, nisu navedeni u ovom Prilogu jer ih se Sporazumom ne dovodi u pitanje.

5. Ako Europska unija zadrži rezervu kojom se od pružatelja usluga zahtijeva državljanstvo, prebivalište ili boravište na njezinu području kao uvjet pružanja usluga na njezinu području, rezerva navedena na popisu obveza u Prilogu VIII.-B odnosno rezerve navedene u prilozima VIII.-C i VIII.-D primjenjuje se, u mjeri u kojoj je to moguće, kao rezerva u pogledu poslovnog nastana u skladu s ovim Prilogom.

6. Radi veće sigurnosti, obveza odobravanja nacionalnog tretmana za Europsku uniju ne podrazumijeva obvezu proširenja tretmana odobrenog u određenoj državi članici državljanima i pravnim osobama druge države članice na državljane ili pravne osobe druge stranke u skladu s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije ili s bilo kojom mjerom donesenom u skladu s tim Ugovorom, uključujući njezinu provedbu u državama članicama. Takav se nacionalni tretman dodjeljuje samo pravnim osobama druge stranke osnovanima u skladu s pravom druge države članice čije se registrirano sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi u toj državi članici, uključujući pravne osobe koje su osnovane u EU-u i koje posjeduju ili njima upravljaju državljani druge stranke.

Horizontalne rezerve

Javne komunalne službe

EU: gospodarske djelatnosti koje se smatraju uslugama javnih komunalnih službi na nacionalnoj ili lokalnoj razini mogu podlijegati javnim monopolima ili isključivim pravima dodijeljenima privatnim subjektima[1].

[1] Javne komunalne usluge postoje u sektorima kao što su povezane usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja, usluge istraživanja i razvoja u društvenim i humanističkim znanostima, usluge tehničkog ispitivanja i analize, usluge u području okoliša, zdravstvene usluge, usluge prijevoza te pomoćne usluge u svim vrstama prijevoza. Isključiva prava za takve usluge često se dodjeljuju privatnim subjektima, na primjer subjektima koji imaju koncesije javnih tijela, uz poštovanje određenih obveza u pogledu usluga. S obzirom na to da javne komunalne službe često postoje i na razini nižoj od središnje, detaljan i iscrpan popis na razini pojedinih sektora ne bi bio praktičan. Ova rezerva ne primjenjuje se na telekomunikacijske usluge te na računalne i srodne usluge.

Vrste poslovnog nastana

EU: tretman odobren društvima kćerima (armenskih društava) osnovanima u skladu s pravom države članice Europske unije i čije se sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi u Europskoj uniji ne proširuje se na podružnice ili agencije koje su armenska društva osnovala u državama članicama Europske unije[1]. Međutim, to državu članicu ne sprečava da takav tretman proširi na podružnice ili agencije koje je društvo ili poduzeće iz treće zemlje osnovalo u nekoj drugoj državi članici u pogledu njihova poslovanja na državnom području prve države članice, osim ako je takvo proširenje izričito zabranjeno pravom EU-a.

EU: manje povoljan tretman može se dodijeliti društvima kćerima (društava iz trećih zemalja) koja su osnovana u skladu sa zakonima države članice, a kojima se samo registrirano sjedište nalazi na području Europske unije, osim ako je moguće dokazati njihovu učinkovitu i trajnu poveznicu s gospodarstvom jedne od država članica.

AT: glavni direktori podružnica pravnih osoba moraju imati boravište u Austriji; fizičke osobe unutar pravne osobe ili podružnice nadležne za postupanje u skladu s austrijskim Zakonom o trgovini moraju imati prebivalište u Austriji.

[1] U skladu s člankom 54. UFEU-a, ta se društva kćeri smatraju pravnim osobama Europske unije. Sve dok imaju trajnu i djelotvornu poveznicu s gospodarstvom Europske unije, imaju koristi od unutarnjeg tržišta, što, među ostalim, podrazumijeva slobodu uspostavljanja i pružanja usluga u svim državama članicama Europske unije.

BG: strani pružatelji usluga, uključujući zajedničke pothvate, smiju osnivati samo društva s ograničenom odgovornošću ili dionička društva s najmanje dva člana društva. Osnivanje podružnica podliježe odobrenju. Predstavništva je potrebno registrirati pri Bugarskoj trgovačkoj i industrijskoj komori i ona ne mogu obavljati gospodarsku djelatnost.

EE: najmanje polovina članova upravnog odbora mora imati boravište u Europskoj uniji. Strano društvo imenuje jednog direktora podružnice ili više njih. Direktor podružnice mora biti fizička osoba koja ima aktivnu poslovnu sposobnost. Najmanje jedan direktor podružnice mora imati boravište u Estoniji, državi članici Europskog gospodarskog prostora (EGP) ili Švicarskoj.

FI: stranac koji trguje kao privatni poduzetnik i najmanje polovina partnera u javnom ili komanditnom trgovačkom društvu trebaju imati prebivalište u EGP-u. U svim se sektorima zahtijeva da najmanje polovina redovnih članova i zamjenika članova upravnog odbora te glavni direktor imaju boravište u EGP-u; međutim, određenim se trgovačkim društvima mogu odobriti iznimke. Ako armenska organizacija namjerava obavljati poslovnu ili trgovačku djelatnost osnivanjem podružnice u Finskoj, obvezna je pribaviti dozvolu za obavljanje trgovačke djelatnosti.

FR: ako glavni direktor industrijske, trgovačke ili obrtničke djelatnosti nema boravišnu dozvolu, potrebno mu je posebno odobrenje.

HU: za stjecanje državne imovine ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

IT: za pristup industrijskim, trgovačkim i obrtničkim djelatnostima može biti potrebna boravišna dozvola.

PL: opseg poslovanja predstavništva može uključivati samo oglašavanje i promidžbu stranog matičnog trgovačkog društva koje to predstavništvo zastupa. Za sve sektore, osim pravnih usluga i usluga zdravstvenih ustanova, armenski ulagatelji mogu pokrenuti i obavljati gospodarsku djelatnost samo u obliku komanditnog društva, komanditno-dioničkog društva, društva s ograničenom odgovornošću i dioničkog društva (u slučaju pravnih usluga samo u obliku registriranog partnerstva i komanditnog društva).

RO: jedini upravitelj ili predsjednik upravnog odbora kao i polovina ukupnog broja upravitelja trgovačkog društva moraju biti rumunjski državljani, osim ako je drukčije propisano društvenim ugovorom ili statutom društva. Većina revizora trgovačkih društava i njihovi zamjenici moraju biti rumunjski državljani.

SE: strano društvo koje nije osnovalo pravni subjekt u Švedskoj ili obavlja svoje djelatnosti posredovanjem trgovačkog zastupnika obavlja svoju trgovačku djelatnost putem podružnice prijavljene u Švedskoj, s neovisnom upravom i odvojenim računima. Glavni direktor podružnice i njegov zamjenik, ako je imenovan, moraju imati boravište u EGP-u. Fizička osoba koja nema boravište u EGP-u, a koja obavlja trgovačku djelatnost u Švedskoj, imenuje i registrira zastupnika s boravištem zaduženog za te djelatnosti u Švedskoj. Za djelatnosti u Švedskoj vode se odvojeni računi. Nadležno tijelo može u pojedinačnim slučajevima dopustiti izuzeća od uvjeta u pogledu podružnica i boravišta. Građevinski projekti u trajanju kraćem od godinu dana, koje provodi društvo koje se nalazi izvan EGP-a ili fizička osoba s boravištem izvan EGP-a, izuzeti su od uvjeta o osnivanju podružnice ili imenovanju zastupnika s boravištem u Švedskoj. Trgovačko društvo može biti osnivač samo ako svi vlasnici s neograničenom osobnom odgovornosti imaju boravište u EGP-u. Osnivači izvan EGP-a mogu podnijeti zahtjev za pribavljanje dozvole nadležnog tijela. U slučaju društva s ograničenom odgovornošću i gospodarskih zadruga, najmanje 50 % članova upravnog odbora, glavni direktor, zamjenik glavnog direktora, zamjenici članova upravnog odbora i najmanje jedna od osoba ovlaštenih za potpisivanje u ime društva, ako postoji, moraju imati boravište u EGP-u. Nadležno tijelo može dopustiti izuzeće od tog uvjeta. Ako nijedan zastupnik društva/poduzeća nema boravište u Švedskoj, odbor mora imenovati i prijaviti osobu koja ima boravište u Švedskoj i koja je ovlaštena za potraživanja u ime društva/poduzeća. Na poslovni nastan svih drugih vrsta pravnih osoba primjenjuju se odgovarajući uvjeti. Nositelj registriranih prava/podnositelj zahtjeva za registrirana prava (patente, žigove, zaštitu dizajna i oplemenjivačka prava na biljnu sortu) koji nema boravište u Švedskoj mora imati posrednika s boravištem u Švedskoj čiji je glavni zadatak obavljanje usluga provođenja postupka, obavješćivanja itd.

SI: nositelj registriranih prava/podnositelj zahtjeva za registrirana prava (patente, žigove, zaštitu dizajna) koji nema boravište u Sloveniji mora imati patentnog zastupnika ili zastupnika za žigove i dizajn koji je registriran u Sloveniji i čiji je glavni zadatak obavljanje usluga provođenja postupka, obavješćivanja itd.

SK: armenska fizička osoba čije će se ime upisati u registar trgovačkih društava kao ime osobe koja je ovlaštena djelovati u ime poduzetnika obvezna je dostaviti dozvolu za boravak u Slovačkoj.

Ulaganje

ES: za ulaganja stranih vlada ili stranih javnih subjekata u Španjolsku (što najčešće podrazumijeva, osim gospodarskih, i negospodarske interese subjekata), izravno ili posredstvom društava ili ostalih subjekata koje izravno ili neizravno kontroliraju strane vlade, potrebno je prethodno odobrenje vlade.

BG: strani ulagatelji ne mogu sudjelovati u privatizaciji. Stranim ulagateljima i bugarskim pravnim osobama s armenskim kontrolirajućim udjelom potrebna je dozvola za (a) ispitivanje, razvoj ili crpljenje prirodnih resursa iz teritorijalnih mora, epikontinentalnog pojasa ili isključivog gospodarskog pojasa i (b) stjecanje kontrolirajućeg vlasničkog udjela u društvima koja se bave bilo kojom od djelatnosti navedenih pod točkom „(a)”.

FR: u skladu s člancima L151-1 i R135-1 sec financijskog i monetarnog zakonika, Francuska zadržava pravo da strana ulaganja u Francuskoj u sektore navedene u članku R153-2 financijskog i monetarnog zakonika podliježu prethodnom odobrenju ministra gospodarstva. Zadržano je pravo ograničavanja stranih udjela u nedavno privatiziranim društvima na promjenjivi iznos vlasničkog kapitala koji se nudi javnosti, a koji utvrđuje francuska vlada na pojedinačnoj osnovi. Ako glavni direktor nema boravišnu dozvolu, može se odrediti da mu je za obavljanje određenih trgovačkih, industrijskih ili obrtničkih aktivnosti potrebno posebno odobrenje.

FI: zadržano je pravo ograničavanja prava fizičkih osoba na nastan i prava na pružanje usluga ako nemaju regionalno državljanstvo na Ålandskim otocima te svih pravnih osoba bez dozvole nadležnih tijela Ålandskih otoka.

HU: za armenske udjele u nedavno privatiziranim društvima ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

IT: stjecanje udjela u kapitalu društava koja posluju u području obrane i nacionalne sigurnosti te stjecanje strateške imovine u području usluga prijevoza, telekomunikacija i energije mogu podlijegati odobrenju ureda Predsjedništva Vijeća ministara.

LT: postupci provjere mogu se primjenjivati s obzirom na ulaganja u poduzeća, sektore i objekte od strateške važnosti za nacionalnu sigurnost.

PL: ne preuzimaju se obveze koje se odnose na stjecanje državnog vlasništva, tj. propise kojima se uređuje postupak privatizacije.

SE: zadržava pravo donijeti ili zadržati diskriminirajuće uvjete za osnivače, višu upravu i upravne odbore kada se u švedsko zakonodavstvo uključe novi oblici pravnog udruživanja.

Nekretnine

Stjecanje zemljišta i nekretnina podliježe sljedećim ograničenjima[1]:

AT: strane fizičke i pravne osobe za stjecanje, kupnju, najam ili zakup nekretnina moraju dobiti odobrenje od nadležnih regionalnih tijela (*Länder*) koja će razmotriti utječe li to na važne gospodarske, socijalne ili kulturne interese.

BG: strane fizičke i pravne osobe (uključujući putem podružnica) ne mogu steći vlasništvo nad zemljištem. Bugarske pravne osobe sa stranim udjelom u vlasništvu ne mogu steći vlasništvo nad poljoprivrednim zemljištem. Strane pravne osobe i strani državljani s prebivalištem u inozemstvu mogu steći vlasništvo nad zgradama i ograničena vlasnička prava nad nekretninama (pravo upotrebe, pravo gradnje, pravo podizanja nadgradnje i pravo služnosti).

CZ: poljoprivredno i šumsko zemljište mogu steći samo strane fizičke osobe koje imaju prebivalište u Češkoj i poduzeća s poslovnim nastanom u Češkoj koja su osnovala pravne osobe s prebivalištem u Češkoj. Za poljoprivredno i šumsko zemljište u državnom vlasništvu vrijede posebna pravila. Državno poljoprivredno zemljište mogu steći samo češki državljani, općine i javna sveučilišta (za izobrazbu i istraživanje). Pravne osobe (neovisno o obliku ili mjestu boravišta) mogu otkupiti državno poljoprivredno zemljište od države samo ako je na njemu sagrađen objekt koji već posjeduju ili ako je to zemljište neophodno za upotrebu tog objekta. Samo općine i javna sveučilišta mogu steći državne šume.

CY: ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

[1] Za uslužne sektore ta ograničenja nisu veća od ograničenja iz postojećih obveza u okviru GATS-a.

DE: podliježe određenim uvjetima reciprociteta.

DK: kako bi fizičke ili pravne osobe nerezidenti stekle nekretnine, u pravilu je potrebna dozvola Ministarstva pravosuđa. Uvjeti zahtijevanja dozvole ovise o planiranoj upotrebi nekretnine.

EE: zadržava pravo zahtijevati da samo fizičke osobe koje su državljani Estonije ili države članice EGP-a odnosno pravne osobe koje su upisane u nadležni estonski registar mogu steći zemljište za ostvarivanje dobiti koje pripada kategoriji poljoprivrednih ili šumskih zemljišta, i to samo uz odobrenje okružnog guvernera. Ta rezerva ne primjenjuje se na stjecanje poljoprivrednog ili šumskog zemljišta za potrebe pružanja usluge koja je liberalizirana na temelju ovog Sporazuma.

ES: za strana ulaganja u djelatnosti koje su izravno povezane s ulaganjima u nekretnine za diplomatske misije država koje nisu članice EU-a zahtijeva se upravno odobrenje španjolskog Vijeća ministara, osim ako postoji sporazum o uzajamnoj liberalizaciji.

FI: zadržava pravo zahtijevanja prethodnog odobrenja za Ålandske otoke.

HU: uz primjenu iznimki obuhvaćenih zakonodavstvom o obradivom zemljištu, stjecanje obradivog zemljišta nije dopušteno stranim fizičkim ili pravnim osobama. Pri kupnji nekretnina stranci podliježu obvezi pribavljanja dozvole agencije državne uprave nadležne s obzirom na mjesto na kojem se nekretnina nalazi. Za stjecanje državne imovine ne preuzimaju se obveze.

EL: u skladu sa Zakonom br. 1892/90, za stjecanje zemljišta na područjima u blizini granica potrebna je dozvola Ministarstva obrane. U skladu s upravnim praksama, dozvola se jednostavno izdaje za izravno ulaganje.

HR: ne preuzimaju se obveze u pogledu stjecanja nekretnina za pružatelje usluga koji nemaju poslovni nastan u Hrvatskoj i koji nisu u njoj osnovani. Dopušteno je stjecanje nekretnina potrebnih za pružanje usluga društava koja imaju poslovni nastan i osnovana su u Hrvatskoj kao pravne osobe. Za stjecanje nekretnina potrebnih za pružanje usluga putem podružnica potrebno je odobrenje Ministarstva pravosuđa. Strane pravne ili fizičke osobe ne mogu steći poljoprivredno zemljište.

IE: domaćim ili stranim društvima ili stranim državljanima za stjecanje bilo kakvih udjela u vlasništvu nad zemljištem u Irskoj potrebna je prethodna pisana suglasnost Komisije za zemljišta. Ako je takvo zemljište namijenjeno industrijskoj upotrebi (osim upotrebi u poljoprivrednoj industriji), taj se uvjet ne primjenjuje ako se dobije potvrda koju u tu svrhu izdaje Ministarstvo poduzetništva, trgovine i zapošljavanja. Taj se zakon ne primjenjuje na zemljište koje se nalazi unutar granica gradova ako je zadržano pravo zahtijevanja prethodnog odobrenja.

IT: stjecanje nekretnina za strane fizičke i pravne osobe podliježe uvjetu reciprociteta.

LT: stjecanje vlasništva nad zemljištem, unutarnjim vodama i šumama dopušteno je stranim subjektima koji ispunjavaju kriterije europskih i transatlantskih integracija. Postupak, uvjeti te ograničenja u pogledu stjecanja zemljišnih čestica utvrđuju se ustavnim zakonom.

LV: s obzirom na stjecanje ruralnog zemljišta koje provode državljani treće zemlje, uključujući postupak odobrenja za stjecanje ruralnog zemljišta.

PL: za izravno i neizravno stjecanje nekretnina potrebna je dozvola. Dozvola se izdaje upravnom odlukom ministra nadležnog za unutarnje poslove uz suglasnost ministra nacionalne obrane, a u slučaju poljoprivrednih nekretnina potrebna je i suglasnost ministra poljoprivrede i ruralnog razvoja. Za stjecanje državne imovine, tj. propise kojima se uređuje postupak privatizacije (za način 3.), ne preuzimaju se obveze.

RO: fizičke osobe bez rumunjskog državljanstva i bez boravišta u Rumunjskoj te pravne osobe bez rumunjskog državljanstva i sjedišta u Rumunjskoj ne mogu stjecati vlasništvo ni nad kakvim zemljišnim česticama na temelju pravnih poslova sklopljenih među živima.

SI: zadržava pravo zahtijevanja da pravne osobe s poslovnim nastanom u Republici Sloveniji i stranim kapitalnim udjelom mogu stjecati nekretnine na državnom području Republike Slovenije te da podružnice koje su u Republici Sloveniji osnovale strane osobe mogu stjecati samo nekretnine, osim zemljišta, koje su potrebne za obavljanje gospodarskih djelatnosti radi kojih su osnovane. U skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima, podružnica osnovana u Republici Sloveniji ne smatra se pravnom osobom, ali u pogledu njezina djelovanja ona ima isti tretman kao društvo kći, što je u skladu s člankom XXVIII. stavkom (g) GATS-a.

SK: za stjecanje zemlje ne preuzimaju se obveze (za način 3. i 4.) te strana društva ili fizičke osobe ne mogu stjecati poljoprivredno i šumsko zemljište koje se nalazi izvan urbane zone općine kao ni neke druge vrste zemljišta (npr. prirodne resurse, jezera, rijeke, javne ceste itd.).

Priznavanje

EU: u direktivama EU-a o uzajamnom priznavanju diploma ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države. Pravo pružanja zakonski uređene usluge stručnjaka u jednoj državi članici Europske unije ne podrazumijeva pravo na pružanje te usluge u drugoj državi članici[1].

Posebno za tretman prema načelu najpovlaštenije države

EU zadržava pravo donijeti ili zadržati mjere kojima se osigurava različito postupanje u skladu s bilo kojim međunarodnim ugovorima o ulaganjima ili drugim sporazumima o trgovini koji su na snazi ili potpisani prije datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma.

EU zadržava pravo donijeti ili zadržati mjere kojima se državljanima ili poduzećima osigurava različito postupanje u pogledu prava poslovnog nastana na temelju postojećih ili budućih bilateralnih sporazuma između sljedećih država članica Europske unije: Belgije, Cipra, Danske, Francuske, Grčke, Irske, Italije, Luksemburga, Nizozemske, Njemačke, Portugala, Španjolske i Ujedinjene Kraljevine te bilo koje od sljedećih zemalja ili kneževina: San Marina, Monaka, Andore i Države Vatikanskoga Grada.

Europska unija zadržava pravo donijeti ili zadržati mjere kojima se osigurava različito postupanje prema određenoj zemlji u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim ili multilateralnim sporazumima kojima se:

(a) uspostavlja unutarnje tržište za usluge i ulaganja;

(b) dodjeljuje pravo poslovnog nastana ili

[1] Kako bi se državljanima zemalja koje nisu članice EU-a priznale kvalifikacije u cijelom EU-u, potreban je sporazum o uzajamnom priznavanju, o kojem se pregovara u okviru utvrđenom u članku XXX.

(c) zahtijeva usklađivanje zakonodavstva u jednom gospodarskom sektoru ili više njih.

Za potrebe ovog izuzeća:

(a) unutarnje tržište za usluge i ulaganja znači područje bez unutarnjih granica u kojem se jamči slobodno kretanje usluga, kapitala i osoba;

(b) pravo poslovnog nastana znači obvezu sadržajnog ukidanja svih prepreka poslovnom nastanu među strankama sporazuma o regionalnoj gospodarskoj integraciji stupanjem na snagu tog sporazuma. Pravo poslovnog nastana uključuje pravo državljana stranaka sporazuma o regionalnoj gospodarskoj integraciji na osnivanje poduzeća i upravljanje njima pod uvjetima koji su jednaki uvjetima koji su na temelju domaćeg prava propisani za državljane zemlje u kojoj se uspostavlja takav poslovni nastan;

(c) usklađivanje zakonodavstva znači:

i. ujednačavanje zakonodavstva jedne stranke sporazuma o regionalnoj gospodarskoj integraciji ili više njih sa zakonodavstvom druge stranke ili stranaka tog sporazuma ili

ii. uključivanje zajedničkog zakonodavstva u nacionalno pravo stranaka sporazuma o regionalnoj gospodarskoj integraciji.

Takvo ujednačavanje ili uključivanje provodi se tek od onog trenutka kad ga se uvede u nacionalno pravo stranke ili stranaka sporazuma o regionalnoj gospodarskoj integraciji i tek se tada smatra se da je provedeno.

Sektorske rezerve

BG: određene gospodarske djelatnosti povezane s iskorištavanjem ili upotrebom državne ili javne imovine podliježu dodjeli koncesija u skladu s odredbama Zakona o koncesijama.

Komercijalna društva u kojima je kapitalni udjel države ili općine veći od 50 % ne mogu izvršavati transakcije u svrhu prodaje dugotrajne imovine društva, sklapati ugovore o stjecanju udjela, zakupu, zajedničkim djelatnostima, kreditu, osiguranju potraživanja niti preuzimati obveze na temelju mjenica bez ovlaštenja ili dopuštenja Agencije za privatizaciju ili drugih državnih ili regionalnih tijela, ovisno o tome koje je tijelo nadležno.

DK, FI, SE: mjere koje poduzimaju Danska, Švedska i Finska radi promicanja nordijske suradnje, kao što su:

(a) financijska potpora projektima istraživanja i razvoja (Nordijski industrijski fond (eng. *Nordic Industrial Fund*));

(b) financiranje studija izvedivosti za međunarodne projekte (Nordijski fond za izvoz projekata (eng. *Nordic Fund for Project Exports*)); i

(c) financijska pomoć društvima[1] koja upotrebljavaju tehnologiju za zaštitu okoliša (Nordijska korporacija za financiranje zaštite okoliša (eng. *Nordic Environment Finance Corporation*)).

[1] Primjenjuje se na istočnoeuropska društva koja surađuju s jednim nordijskim društvom ili više njih.

Tom rezervom ne dovodi se u pitanje isključenje javne nabave koju provodi stranka te subvencija ili potpore države trgovini uslugama iz članka 141. ovog Sporazuma.

PT: odustaje od primjene uvjeta u pogledu državljanstva za obavljanje određenih djelatnosti i zanimanja fizičkih osoba koje pružaju usluge za zemlje u kojima je portugalski službeni jezik (Angola, Brazil, Zelenortski otoci, Gvineja Bisau, Mozambik i Sveti Toma i Princip).

Tretman prema načelu najpovlaštenije države u pogledu prijevoza:

EU: sve mjere kojima se osigurava različito postupanje prema određenoj trećoj zemlji u skladu s postojećim ili budućim sporazumima u pogledu pristupa unutarnjim plovnim putovima (uključujući sporazume koji se odnose na kanal Rajna – Majna – Dunav), kojima se prava prometa rezerviraju za subjekte čije je sjedište u predmetnim zemljama i koji ispunjavaju kriterije državljanstva u pogledu vlasništva. Podliježe propisima o provedbi Konvencije iz Mannheima o plovidbi Rajnom. Ovaj dio rezerve primjenjuje se samo na sljedeće države članice EU-a: BE, FR, DE i NL. Prijevoz unutarnjim plovnim putovima (CPC 722).

FI: osiguravanje različitog postupanja prema određenoj zemlji u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim sporazumima kojima se za plovila registrirana pod stranom zastavom određene druge zemlje ili za vozila registrirana u inozemstvu propisuje izuzeće za pružanje usluga kabotažnog prijevoza (uključujući kombinirani prijevoz – cestovni i željeznički) u Finskoj na temelju reciprociteta (dio CPC-a 711, dio CPC-a 712, dio CPC-a 721).

SE: na temelju reciprociteta mogu se poduzeti mjere kojima se plovilima iz Armenije koja plove pod armenskom zastavom dopušta obavljanje kabotaže u Švedskoj ako Armenija plovilima registriranima pod švedskom zastavom dopusti obavljanje kabotaže u Armeniji. Točan cilj ove rezerve ovisi o sadržaju mogućeg budućeg sporazuma između Armenije i Švedske (CPC 7211, 7212).

BG: ako Armenija dopušta pružateljima usluga iz Bugarske da pružaju usluge istovara i utovara tereta te usluge spremanja i skladištenja u pomorskim i riječnim lukama, uključujući usluge povezane s kontejnerima i robom u kontejnerima, Bugarska dopušta pružateljima usluga iz Armenije da pod istim uvjetima pružaju usluge istovara i utovara tereta te usluge spremanja i skladištenja u pomorskim i riječnim lukama, uključujući usluge povezane s kontejnerima i robom u kontejnerima (dio CPC-a 741, dio CPC-a 742).

DE: davanje u zakup stranih brodova klijentima koji imaju boravište u Njemačkoj može podlijegati uvjetu reciprociteta (CPC 7213, 7223, 83103).

EU: zadržava pravo na odobravanje različitog postupanja prema određenoj zemlji u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim sporazumima o međunarodnom cestovnom prijevozu tereta (uključujući kombinirani prijevoz – cestovni i željeznički) te prijevozu putnika, koji su sklopljeni između EU-a ili država članica EU-a i treće zemlje (CPC 7111, 7112, 7121, 7122, 7123). Takvim postupanjem može se:

(a) zadržati ili ograničiti pružanje relevantnih usluga prijevoza između ugovornih stranaka ili na njihovu državnom području za vozila registrirana u svakoj ugovornoj stranci[1]; ili

[1] Kad je riječ o Austriji, dio izuzeća u skladu s tretmanom prema načelu najpovlaštenije države koji se odnosi na prometna prava obuhvaća sve zemlje s kojima postoje ili bi se u budućnosti mogli razmotriti bilateralni sporazumi o cestovnom prijevozu ili drugi dogovori u pogledu cestovnog prijevoza.

(b) predvidjeti porezne olakšice za takva vozila.

BG: mjere poduzete na temelju postojećih ili budućih sporazuma kojima se zadržava ili ograničava pružanje takvih usluga prijevoza te se utvrđuju uvjeti tog pružanja usluga, uključujući dozvole za provoz ili povlaštene naknade za cestovni prijevoz, na državnom području Bugarske ili preko bugarskih granica (CPC 7111, 7112).

HR: mjere koje se primjenjuju na temelju postojećih ili budućih sporazuma o međunarodnom cestovnom prijevozu te kojima se zadržava ili ograničava pružanje usluga prijevoza i određuju uvjeti poslovanja, uključujući dozvole za provoz ili povlaštene naknade za cestovni prijevoz, za usluge prijevoza u i kroz Hrvatsku te unutar i iz Hrvatske prema predmetnim ugovornim strankama (CPC 7111, 7112).

CZ: mjere poduzete na temelju postojećih ili budućih sporazuma kojima se zadržava ili ograničava pružanje usluga prijevoza te se određuju uvjeti poslovanja, uključujući dozvole za provoz ili povlaštene naknade za cestovni prijevoz, za usluge prijevoza u i kroz Češku te unutar i iz Češke prema predmetnim ugovornim strankama (CPC 7121, 7122, 7123).

EE: osiguravanje različitog postupanja prema određenoj zemlji u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim sporazumima o međunarodnom cestovnom prijevozu (uključujući kombinirani prijevoz – cestovni i željeznički), kojim se rezervira ili ograničava pružanje usluga prijevoza u i kroz Estoniju te unutar i iz Estonije prema ugovornim strankama za vozila registrirana u svakoj ugovornoj stranci te kojim se omogućuju porezne olakšice za takva vozila.

LT: mjere poduzete na temelju bilateralnih sporazuma kojima se uređuju usluge prijevoza i uvjeti obavljanja djelatnosti, uključujući dozvole za bilateralni tranzit i ostale dozvole za prijevoz u pogledu usluga prijevoza u i kroz Litvu te unutar i iz Litve prema predmetnim ugovornim strankama, te poreze i pristojbe za cestovni prijevoz (CPC 7121, 7122, 7123).

SK: mjere poduzete na temelju postojećih ili budućih sporazuma kojima se zadržava ili ograničava pružanje usluga prijevoza te se određuju uvjeti poslovanja, uključujući dozvole za provoz ili povlaštene naknade za cestovni prijevoz, za usluge prijevoza u i kroz Slovačku te unutar i iz Slovačke prema predmetnim ugovornim strankama (CPC 7121, 7122, 7123).

ES: odobrenje za uspostavljanje komercijalne prisutnosti u Španjolskoj može se odbiti pružateljima usluga čija država podrijetla ne odobrava stvaran tržišni pristup pružateljima usluge iz Španjolske (CPC 7123).

BG, CZ i SK: mjere poduzete na temelju postojećih ili budućih sporazuma kojima se uređuju prava prometa i uvjeti poslovanja te pružanje usluga prijevoza na državnom području Bugarske, Češke i Slovačke te između predmetnih zemalja.

EU: osiguravanje različitog postupanja prema trećoj zemlji u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim sporazumima o sljedećim pomoćnim uslugama u zračnom prijevozu:

(a) prodaji i stavljanju na tržište usluga zračnog prijevoza;

(b) uslugama računalnog sustava rezervacija (CRS) i

(c) drugim pomoćnim uslugama u zračnom prijevozu, kao što su usluge prihvata i otpreme zrakoplova te usluge upravljanja zračnim lukama.

Kad je riječ o održavanju i popravku zrakoplova i njihovih dijelova, EU zadržava pravo donijeti ili zadržati mjere kojima se osigurava različito postupanje prema određenoj trećoj zemlji u skladu s postojećim ili budućim trgovinskim sporazumima u skladu s člankom V. GATS-a.

EU: zadržava pravo zahtijevati da samo priznate organizacije s odobrenjem EU-a mogu provoditi statutarni nadzor i certifikaciju brodova u ime država članica. Može se zahtijevati poslovni nastan.

PL: ako Armenija dopusti poljskim pružateljima usluga prijevoza putnika i tereta pružanje usluga prijevoza na državnom području Armenije i preko njega, Poljska će armenskim pružateljima usluga prijevoza putnika i tereta dopustiti pružanje usluga prijevoza na državno područje Poljske i preko njega pod istim uvjetima.

A. Poljoprivreda, lov, šumarstvo i sječa drva

FR: društvima koja nisu iz EU-a potrebno je odobrenje za osnivanje poljoprivrednih poduzeća, a ulagateljima koji nisu iz EU-a odobrenje za stjecanje vinograda.

AT, HR, HU, MT, RO: ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države za poljoprivredne djelatnosti.

CY: sudjelovanje ulagatelja dopušteno je samo do 49 %.

FI: ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države za uzgoj sobova.

IE: poslovni nastan osoba s boravištem u Armeniji u djelatnostima proizvodnje brašna podliježe odobrenju.

BG: ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države za djelatnosti sječe drva.

SE: samo narod Sami može posjedovati i uzgajati sobove.

B. Ribarstvo i akvakultura

EU: pristup biološkim resursima i ribarskim područjima koji se nalaze u morskim vodama pod suverenitetom ili u nadležnosti država članica EU-a te njihova upotreba mogu se ograničiti na ribarska plovila koje plove pod zastavom nekog područja EU-a, osim ako je drukčije predviđeno.

CY: najveći mogući udjel zemlje izvan EU-a u vlasništvu nad ribarskim plovilom/brodom iznosi 49 % i podliježe odobrenju.

SE: plovilo se smatra švedskim i može ploviti pod švedskom zastavom ako je više od polovine kapitala u vlasništvu švedskih državljana ili pravnih osoba. Vlada može stranim plovilima dopustiti plovidbu pod švedskom zastavom ako su njihove djelatnosti pod švedskim nadzorom ili ako vlasnik može dokazati da ima prebivalište u Švedskoj. Plovila koja su najmanje u 50-postotnom vlasništvu državljana država članica EGP-a ili društava čije su sjedište, središnja uprava ili glavni ured u EGP-u i čije se djelatnosti nadziru iz Švedske, mogu isto tako biti upisana u švedski registar. Dozvola za profesionalni ribolov, koja je potrebna za profesionalni ribolov, može se izdati samo ako je ribolov povezan sa švedskom ribarskom industrijom. Poveznica može biti, na primjer, iskrcavanje pola ulova u kalendarskoj godini (u vrijednosti) u Švedskoj ili ako polovina izlazaka u ribolov kreće iz švedske luke ili ako polovina ribarske posade ima prebivalište u Švedskoj. Za plovila duža od pet metara potrebna je dozvola za plovilo uz dozvolu za profesionalni ribolov. Dozvola se odobrava ako je plovilo, među ostalim, upisano u nacionalni registar i ako ima stvarnu gospodarsku poveznicu sa Švedskom. Zapovjednik trgovačkog plovila ili tradicionalnog plovila mora biti državljanin države članice EGP-a. Švedska agencija za promet može odobriti izuzeća.

SI: tijekom provoza stranih ribarskih plovila kroz teritorijalno more Republike Slovenije zabranjen je ribolov odnosno lov ribe i ostalih morskih organizama u moru i na morskom dnu. Ta se zabrana primjenjuje i na strane ribarske brodice. Brodovi imaju pravo ploviti pod slovenskom zastavom ako je više od polovine broda u vlasništvu državljana država članica Europske unije ili pravnih osoba sa sjedištem u državi članici Europske unije. Akvakulturna uzgajališta u kojima se uzgajaju organizmi za poribljavanje moraju biti registrirana u Sloveniji.

UK: za stjecanje plovila koja plove pod zastavom Ujedinjene Kraljevine ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države, osim ako je najmanje 75 % ulaganja u vlasništvu državljana Ujedinjene Kraljevine i/ili društava u kojima najmanje 75 % udjela drže državljani Ujedinjene Kraljevine koji obvezno imaju prebivalište i boravište u Ujedinjenoj Kraljevini. Plovila se moraju voditi, upravljati i kontrolirati iz Ujedinjene Kraljevine.

C. Rudarstvo i vađenje

EU: ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države za pravne osobe koje su pod kontrolom[1] fizičkih ili pravnih osoba iz zemlje izvan EU-a iz koje Europska unija uvozi više od 5 % nafte ili prirodnog plina. Ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države za izravne podružnice (zahtijeva se osnivanje društva).

[1] Pravna osoba nalazi se pod kontrolom druge fizičke ili pravne osobe/drugih fizičkih ili pravnih osoba ako potonja/potonje ima/imaju ovlasti za imenovanje većine njezinih direktora ili na drugi način može/mogu zakonski usmjeriti njezino djelovanje. Konkretno, kontrolom se smatra vlasnički udjel u pravnoj osobi veći od 50 %.

D. Proizvodnja

EU: ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države za pravne osobe koje su pod kontrolom[1] fizičkih ili pravnih osoba iz zemlje izvan EU-a iz koje Europska unija uvozi više od 5 % nafte ili prirodnog plina. Ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države za izravne podružnice (zahtijeva se osnivanje društva).

IT: vlasnici izdavačkih kuća i tiskara moraju biti državljani jedne od država članica EU-a. Sjedišta društava moraju se nalaziti u državi članici EU-a.

HR: zahtjev u pogledu boravišta za izdavanje, tiskanje i reprodukciju snimljenog materijala.

SE: fizičke osobe koje su vlasnici časopisa koji se tiskaju i objavljuju u Švedskoj moraju imati boravište u Švedskoj ili biti državljani države članice EGP-a. Vlasnici takvih časopisa koji su pravne osobe moraju imati poslovni nastan u EGP-u. Časopisi koji se tiskaju i objavljuju u Švedskoj te tehničke snimke moraju imati nadležnog urednika s prebivalištem u Švedskoj.

Za proizvodnju, prijenos i distribuciju električne energije, plina, pare i tople vode[2] (osim proizvodnje električne energije u nuklearnim postrojenjima):

EU: za proizvodnju električne energije, prijenos i distribuciju električne energije za vlastite potrebe te proizvodnju plina i distribuciju plinovitih goriva ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

[1] Pravna osoba nalazi se pod kontrolom druge fizičke ili pravne osobe/drugih fizičkih ili pravnih osoba ako potonja/potonje ima/imaju ovlasti za imenovanje većine njezinih direktora ili na drugi način može/mogu zakonski usmjeriti njezino djelovanje. Konkretno, kontrolom se smatra vlasnički udjel u pravnoj osobi veći od 50 %.

[2] Primjenjuju se horizontalna ograničenja za javne komunalne službe.

Za proizvodnju, prijenos i distribuciju pare i tople vode:

EU: ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države za pravne osobe koje su pod kontrolom[1] fizičkih ili pravnih osoba iz zemlje izvan EU-a iz koje Europska unija uvozi više od 5 % nafte, električne energije ili prirodnog plina. ne preuzimaju se obveze za izravne podružnice (zahtijeva se osnivanje društva).

FI: ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države za proizvodnju, prijenos i distribuciju pare i tople vode.

1. Poslovne usluge

Profesionalne usluge

EU: za pružanje usluga pravnog savjetovanja te izdavanja pravne dokumentacije i ovjeravanja koje pružaju pravnici kojima su povjerene javne funkcije, kao što su bilježnici, „huissiers de justice" ili ostali „officiers publics et ministériels" te usluga koje pružaju sudski izvršitelji koje imenuje vlada službenim aktom ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

EU: punopravno članstvo u odvjetničkoj komori koje je uvjet za pružanje usluga u području domaćeg prava (prava EU-a i prava država članica) podliježe uvjetu u pogledu državljanstva i/ili uvjetu u pogledu boravišta.

[1] Pravna osoba nalazi se pod kontrolom druge fizičke ili pravne osobe/drugih fizičkih ili pravnih osoba ako potonja/potonje ima/imaju ovlasti za imenovanje većine njezinih direktora ili na drugi način može/mogu zakonski usmjeriti njezino djelovanje. Konkretno, kontrolom se smatra vlasnički udjel u pravnoj osobi veći od 50 %.

AT: za pružanje pravnih usluga, uvjet u pogledu državljanstva za pružanje pravnih usluga na temelju poslovne prisutnosti. Vlasnički udio i udjeli stranih odvjetnika (koji moraju ispunjavati sve uvjete za obavljanje djelatnosti u svojoj matičnoj zemlji) u poslovnom rezultatu bilo kojeg odvjetničkog društva ne smiju biti veći od 25 %. Ti odvjetnici ne smiju imati odlučujući utjecaj pri odlučivanju. Stranim manjinskim ulagateljima ili njihovu kvalificiranom osoblju pružanje pravnih usluga odobrava se samo u vezi s međunarodnim javnim pravom i pravom države u kojoj ispunjavaju sve uvjete za obavljanje djelatnosti odvjetnika; za pružanje pravnih usluga u području domaćeg prava (prava EU-a i prava država članica), uključujući zastupanje pred sudovima, zahtijeva se punopravno članstvo u odvjetničkoj komori koje podliježe uvjetu u pogledu državljanstva.

AT: za računovodstvene, knjigovodstvene i revizorske usluge te usluge poreznog savjetovanja vlasnički udio i glasačka prava osoba koje imaju pravo obavljati djelatnost u skladu sa stranim pravom ne smiju biti veći od 25 %.

AT: za medicinske usluge (osim za psihologe i psihoterapeute) ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

AT, BG, HR: za pružanje pravnih usluga u području domaćeg prava (prava EU-a i prava država članica) ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

AT, CY, EE, MT, SI: za veterinarske usluge ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

BE: za pružanje pravnih usluga primjenjuju se kvote za zastupanje pred „Cour de cassation” u građanskim predmetima.

BG: strani odvjetnici mogu pružati samo usluge pravnog zastupanja državljana svoje matične zemlje i poštujući načelo reciprociteta te u suradnji s bugarskim odvjetnikom. Za usluge pravnog posredovanja zahtijeva se prebivalište.

BG: za pravne usluge neke vrste pravnih oblika („advokatsko sadrujue” i „advokatsko drujestvo”) ograničene su na odvjetnike koji su punopravni članovi odvjetničke komore u Bugarskoj.

BG: strani revizorski subjekti (koji nisu iz EU-a ili država članica EGP-a) mogu provoditi revizorske aktivnosti samo ako je ispunjen uvjet reciprociteta i uvjet da tri četvrtine članova upravljačkih tijela i registriranih revizora koji provode reviziju u ime subjekta ispunjavaju zahtjeve istovjetne zahtjevima za bugarske revizore.

BG: za usluge posredovanja zahtijeva se prebivalište. Za usluge oporezivanja primjenjuje se uvjet u pogledu državljanstva jedne od država članica EU-a.

BG: kad je riječ o arhitektonskim uslugama, uslugama urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture te inženjerskim i integriranim inženjerskim uslugama, strane fizičke i pravne osobe koje imaju dozvolu za obavljanje djelatnosti projektiranja u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom mogu samostalno procjenjivati i projektirati radove u Bugarskoj tek nakon što su bili uspješni u natječajnom postupku te su odabrani kao izvođači pod uvjetima i u skladu s postupkom utvrđenim u zakonu o javnoj nabavi.

BG: kad je riječ o arhitektonskim uslugama, uslugama urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture te inženjerskim i integriranim inženjerskim uslugama, armenski ulagatelji moraju djelovati u partnerstvu s lokalnim ulagateljima ili kao njihovi podizvođači u okviru projekata od nacionalne ili regionalne važnosti. Kad je riječ o arhitektonskim uslugama, uslugama urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture, strani stručnjaci moraju imati najmanje dvije godine iskustva u području graditeljstva. Na usluge urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture primjenjuje se uvjet u pogledu državljanstva.

BG: kad je riječ o uslugama urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture, primjenjuje se uvjet u pogledu državljanstva.

BG, CY, MT, SI: za usluge primalja i medicinskih sestara, fizioterapeuta i paramedicinskog osoblja ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

CY: uvjet u pogledu državljanstva za arhitektonske usluge, usluge urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture te inženjerske i integrirane inženjerske usluge.

CY: državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske te boravište na Cipru (komercijalna prisutnost) potrebni su za pružanje pravnih usluga, uključujući zastupanje pred sudovima. Samo odvjetnici upisani u odvjetničku komoru mogu biti partneri, dioničari ili članovi upravnih odbora odvjetničkih društava na Cipru. Primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika. Punopravno članstvo u odvjetničkoj komori podliježe uvjetu u pogledu državljanstva i uvjetu u pogledu boravišta.

CZ: državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske te boravište u Češkoj potrebno je za pružanje pravnih usluga u vezi s domaćim pravom (pravom EU-a i pravom država članica), uključujući zastupanje pred sudovima. Primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika.

CZ, HU, SK: za usluge primalja ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

CY: strani revizori moraju dobiti odobrenje u skladu s određenim uvjetima.

BG, CY, CZ, EE, MT: za medicinske usluge (uključujući psihologe) i stomatološke usluge ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

CZ, SK: zadržavaju pravo zahtijevati da najmanje 60 % udjela u kapitalu ili glasačkih prava mora biti u vlasništvu državljana radi pružanja revizorskih usluga (CPC 86211 i 86212, osim računovodstvenih usluga).

CZ: pristup medicinskim uslugama (uključujući psihologe) i stomatološkim uslugama, uslugama primalja i uslugama koje pružaju medicinske sestre, fizioterapeuti i paramedicinsko osoblje ograničen je samo na fizičke osobe. Za strane fizičke osobe potrebno je odobrenje nadležnog tijela.

CZ: pristup veterinarskim uslugama ograničen je samo na fizičke osobe. Obvezno je odobrenje veterinarske uprave.

DK: u skladu s danskim zakonom o pravosudnom sustavu, jedina svrha odvjetničkog društva mora biti pružanja usluga u području prava. Odvjetnici koji pružaju usluge u području prava unutar odvjetničkog društva ili ostali zaposlenici društva koji imaju udjele u njemu zajedno su s društvom osobno odgovorni za svaki zahtjev koji je proizašao iz njihove pomoći klijentu. Osim toga, 90 % udjela u danskom odvjetničkom društvu mora biti u vlasništvu odvjetnika s danskom dozvolom, odvjetnika iz EU-a koji su registrirani u Danskoj ili odvjetničkih društava registriranih u Danskoj.

DK: za pružanje usluga zakonske revizije potrebno je odobrenje Danske kao revizora. Za odobrenje je potrebno boravište u državi članici EU-a ili državi članici EGP-a. Glasačka prava u ovlaštenim revizorskim društvima i revizorskim društvima koja nisu ovlaštena u skladu s uredbom kojom se provodi 8. Direktiva o zakonskim revizijama ne smiju biti veća od 10 % glasačkih prava.

DK: kako bi pristupili partnerstvu s danskim ovlaštenim računovođama, strani računovođe moraju dobiti dozvolu Danske poslovne agencije.

DK: pristup veterinarskim uslugama ograničen je samo na fizičke osobe.

EL: uvjet u pogledu državljanstva za pribavljanje dozvole za pružanje usluga ovlaštenog revizora.

EL: uvjet u pogledu državljanstva za zubne tehničare.

ES: za pružanje pravnih usluga u području prava EU-a i prava države članice EU-a komercijalna prisutnost može biti obvezna u jednom od pravnih oblika koji su na nediskriminirajući način dopušteni u skladu s nacionalnim pravom. Neke vrste pravnog oblika mogu biti namijenjene isključivo za odvjetnike koji su primljeni u odvjetničku komoru, isto tako na nediskriminirajući način.

FI: za zastupanje pred sudovima, osim za patentne zastupnike i „asianajaja”, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

FI: ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države za javno ili privatno financirane zdravstvene usluge i usluge socijalne skrbi (tj. medicinske, uključujući psihologe, i stomatološke usluge, usluge primalja i usluge koje pružaju fizioterapeuti i pomoćno medicinsko osoblje.

FI: kada je riječ o revizorskim uslugama, barem jedan od revizora finskog društva s ograničenom odgovornošću mora biti osoba koja ispunjava uvjet u pogledu boravišta.

FI, HU, NL: uvjet u pogledu boravišta za patentne zastupnike (dio CPC-a 861).

FR: kada je riječ o pravnim uslugama, neke vrste pravnih oblika („association d'avocats” i „société en participation d'avocat”) ograničene su na odvjetnike koji su punopravni članovi odvjetničke komore u Francuskoj. U odvjetničkom društvu koje pruža usluge u vezi s francuskim pravom ili pravom EU-a, najmanje 75 % partnera koji imaju 75 % udjela moraju biti odvjetnici koji su punopravni članovi odvjetničke komore u Francuskoj.

FR: kad je riječ o arhitektonskim uslugama, medicinskim (uključujući psihologe) i stomatološkim uslugama te uslugama primalja i uslugama koje pružaju medicinske sestre, fizioterapeuti i paramedicinsko osoblje, strani ulagatelji imaju pristup samo pravnim oblicima „société d'exercice liberal” (*sociétés anonymes, sociétés à responsabilité limitée ou sociétés en commandite par actions*) i „société civile professionnelle”.

FR: za pristup medicinskim uslugama (uključujući psihologe) i stomatološkim uslugama, uslugama primalja i uslugama koje pružaju medicinske sestre, fizioterapeuti i paramedicinsko osoblje potrebno je ispuniti uvjet u pogledu državljanstva. Međutim, stranci mogu pristupiti uslugama primalja i uslugama koje pružaju medicinske sestre, fizioterapeuti i paramedicinsko osoblje u okviru utvrđenih godišnjih kvota.

FR: uvjet u pogledu državljanstva i reciprocitet primjenjuju se na veterinarske usluge.

HR: ne preuzimaju se obveze, osim za savjetovanje u području prava matične države, stranog i međunarodnog prava. Zastupanje stranaka pred sudovima mogu obavljati samo članovi Hrvatske odvjetničke komore (hrvatski naziv „odvjetnici”). Za članstvo u odvjetničkoj komori potrebno je ispuniti uvjet u pogledu državljanstva. U postupcima pred arbitražnim i *ad hoc* sudovima koji obuhvaćaju međunarodne elemente stranke mogu zastupati odvjetnici koji su članovi odvjetničkih komora drugih zemalja.

HR: za pružanje usluga revizije potrebna je dozvola.

HR: fizičke i pravne osobe mogu pružati arhitektonske i inženjerske usluge po odobrenju Hrvatske komore arhitekata odnosno Hrvatske komore inženjera.

HR: svim osobama koje izravno pružaju usluge pacijentima ili koje liječe pacijente potrebna je dozvola koju izdaje strukovna komora.

EL: za zubne tehničare ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države. Državljanstvo jedne od država članica EU-a potrebno je za dobivanje dozvole za pružanje usluga ovlaštenog revizora i veterinarskih usluga.

ES: ovlašteni revizori i odvjetnici u području industrijskog vlasništva podliježu uvjetu u pogledu državljanstva jedne od država članica EU-a.

HU: poslovni nastan trebao bi biti u obliku partnerstva s mađarskim odvjetnikom (*ügyvé*d) ili s odvjetničkim uredom (*ügyvédi iroda*) ili sa zastupništvom.

HU: zahtjev u pogledu boravišta za osobe koje nisu državljani država EGP-a u veterinarskim službama.

LV: uvjet u pogledu državljanstva za zaprisegnute odvjetnike na koje je ograničeno pravno zastupanje u kaznenim predmetima.

LV: u trgovačkom društvu zaprisegnutih revizora više od 50 posto udjela u kapitalu s glasačkim pravima u vlasništvu je zaprisegnutih revizora ili trgovačkih društava zaprisegnutih revizora iz EU-a ili EGP-a. Odvjetnici iz drugih zemalja mogu djelovati kao odvjetnici na sudu samo u skladu s bilateralnim sporazumima o uzajamnoj pravnoj pomoći.

LT: uvjet u pogledu državljanstva za patentne zastupnike.

LT: kad je riječ o revizorskim uslugama, izvješće revizora mora biti pripremljeno uz sudjelovanje revizora koji je akreditiran za obavljanje poslovne djelatnosti u Litvi. Najmanje ¾ dionica revizorskog društva mora pripadati revizorima ili revizorskim društvima iz EU-a ili EGP-a. Nije dopušten poslovni nastan u obliku javnog dioničkog društva (AB).

LT: odvjetnici iz drugih zemalja mogu djelovati kao odvjetnici na sudu samo u skladu s bilateralnim sporazumima o uzajamnoj pravnoj pomoći.

LT: kad je riječ o medicinskim (uključujući psihologe) i stomatološkim uslugama, pružanje usluge podliježe odobrenju koje se temelji na planu zdravstvenih usluga koji je sastavljen u skladu s potrebama, uzimajući u obzir stanovništvo i već postojeće medicinske i stomatološke usluge.

PL: strani odvjetnici imaju pristup samo pravnim oblicima registriranog partnerstva i komanditnog društva, a odvjetnicima iz EU-a na raspolaganju su druge vrste pravnih oblika.

PL: uvjet u pogledu državljanstva jedne od država članica EU-a primjenjuje se na veterinarske usluge. Strani državljani mogu podnijeti zahtjev za dozvolu za obavljanje djelatnosti.

PL: uvjet u pogledu državljanstva za pružanje revizorskih usluga.

PT: za pravne usluge, uvjet u pogledu državljanstva za pristup zanimanju „solicitadores” i za zastupnike u području industrijskog vlasništva.

SK: za pristup strukovnoj komori i za pružanje arhitektonskih, inženjerskih i veterinarskih usluga obvezno je boravište. Pružanje veterinarskih usluga ograničeno je na fizičke osobe.

SK: državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske te boravište u Slovačkoj (komercijalna prisutnost) potrebni su za pružanje pravnih usluga u području domaćeg prava, uključujući zastupanje pred sudovima.

SE: za pružanje pravnih usluga i za članstvo u odvjetničkoj komori, koje se zahtijeva samo za upotrebu švedskog naziva „advokat”, obvezno je boravište u EU-u, EGP-u ili Švicarskoj Konfederaciji. Odbor Švedske odvjetničke komore može odobriti izuzeća. Članstvo u Odvjetničkoj komori nije nužno za pružanje usluga u području domaćeg prava. Član Švedske odvjetničke komore može biti zaposlen samo kod člana Komore ili društva koje obavlja djelatnosti člana Komore. Međutim, član Komore može biti zaposlenik stranog društva. Nadležno tijelo može odobriti izuzeće od tog uvjeta. Postoje uvjeti EGP-a povezani s imenovanjem izdavatelja potvrda gospodarskog plana.

SE: samo revizori odobreni ili ovlašteni u Švedskoj i revizorska društva registrirana u Švedskoj mogu pružati usluge zakonske revizije u određenim pravnim subjektima, uključujući sva društva s ograničenom odgovornošću te fizičke osobe. Samo revizori odobreni u Švedskoj i registrirana javna računovodstvena društva mogu biti dioničari ili članovi društava koja obavljaju kvalificirane revizije (u službene svrhe). Za ovlaštenje ili odobrenje obvezno je boravište unutar EGP-a ili Švicarske. Nazive „approved auditor” i „authorised auditor” mogu upotrebljavati isključivo revizori odobreni i ovlašteni u Švedskoj. Revizori gospodarskih zadruga i određenih poduzeća koji nisu ovlašteni ili odobreni računovođe moraju imati boravište u EGP-u. Nadležno tijelo može dopustiti izuzeća od tog uvjeta. (CPC 86211, CPC 86212, osim računovodstvenih usluga).

SI: zastupanje klijenata pred sudovima za naknadu uvjetovano je komercijalnom prisutnošću u Republici Sloveniji. Strani odvjetnik koji ima pravo obavljati pravnu djelatnost u stranoj državi može pružati pravne usluge ili obavljati pravnu djelatnost u skladu s uvjetima navedenima u članku 34.a Zakona o odvjetništvu, pod uvjetom da je ispunjen uvjet stvarnog reciprociteta. Ispunjenost uvjeta reciprociteta provjerava Ministarstvo pravosuđa. Komercijalna prisutnost za odvjetnike koje je imenovala Slovenska odvjetnička komora ograničena je samo na trgovca pojedinca, odvjetničko društvo s ograničenom odgovornošću (komanditno društvo) ili odvjetničko društvo s neograničenom odgovornošću (javno trgovačko društvo). Djelatnosti odvjetničkog društva ograničene su na pružanje pravnih usluga. Samo odvjetnici mogu biti članovi odvjetničkog društva.

SI: za računovodstvene, knjigovodstvene i revizorske usluge ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države. Obvezna je komercijalna prisutnost. Revizorski subjekt iz treće zemlje može biti dioničar ili član slovenskog revizorskog društva pod uvjetom da, u skladu s pravom države u kojoj je revizorski subjekt iz treće zemlje osnovan, slovenska revizorska društva mogu biti dioničari ili članovi revizorskog društva. Prebivalište u Sloveniji obvezno je za barem jednog člana upravnog odbora revizorskog društva osnovanog u Sloveniji.

SI: liječnicima, stomatolozima, primaljama, medicinskim sestrama i farmaceutima potrebna je dozvola koju izdaje strukovna komora, ostali se zdravstveni radnici moraju registrirati.

SI: za usluge socijalne medicine te sanitarne, epidemiološke, medicinske/ekološke usluge; opskrbu krvlju, krvnim pripravcima i transplantat ima te obdukciju ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

Maloprodaja farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda[1] (CPC 63211)

AT: maloprodaja farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti može se obavljati samo putem ljekarne. Za upravljanje ljekarnom obvezno je državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske. Za zakupoprimce i osobe nadležne za upravljanje ljekarnom obvezno je državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske.

BG: uvjet u pogledu prebivališta za farmaceute.

CY: za maloprodaju farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda te opskrbu farmaceutskim proizvodima i ostale usluge koje pružaju farmaceuti ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države (CPC 63211).

DE: pružanje usluga maloprodaje farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti dopušteno je samo fizičkim osobama. Za stjecanje dozvole za farmaceuta i/ili za otvaranje ljekarne radi maloprodaje farmaceutskih i određenih medicinskih proizvoda javnosti obvezno je boravište. Osobe koje nisu položile stručni ispit za farmaceuta u Njemačkoj mogu steći samo dozvolu za preuzimanje ljekarne koja postoji unazad tri godine. Taj se uvjet ne primjenjuje na podnositelje zahtjeva čiji je zahtjev odobren i čije su kvalifikacije već priznate u druge svrhe. Osim toga, podnositelji zahtjeva moraju ispuniti uvjet bavljenja farmaceutskom djelatnosti u Njemačkoj najmanje tri uzastopne godine. Državljani država koje nisu članice EGP-a ne mogu steći dozvolu za osnivanje ljekarne.

[1] Opskrba opće javnosti farmaceutskim proizvodima, kao i pružanje ostalih usluga, podliježe zahtjevima u pogledu izdavanja dozvola i kvalifikacija te postupcima primjenjivima u državama članicama Europske unije. Općenito je ta djelatnost rezervirana za farmaceute. U nekim je državama članicama Europske unije samo djelatnost opskrbe lijekovima na recept rezervirana za farmaceute.

EE: maloprodaja farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti može se obavljati samo putem ljekarne. Zabranjena je narudžba lijekova poštom te isporuka internetski naručenih lijekova poštom ili kurirskom službom.

EL: pružanje usluga maloprodaje farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti dopušteno je samo fizičkim osobama koje su ovlašteni farmaceuti i društvima koja su osnovali ovlašteni farmaceuti. Za upravljanje ljekarnom obvezno je državljanstvo države članice EU-a.

ES: pružanje usluga maloprodaje farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti dopušteno je samo fizičkim osobama. Svaki farmaceut može pribaviti samo jednu dozvolu. Odobrenje poslovnog nastana podliježe ispitivanju gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: gustoća na određenom području.

FI, SE: za maloprodaju farmaceutskih proizvoda te opskrbu javnosti farmaceutskim proizvodima ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države (CPC 63211).

FR: za upravljanje ljekarnom obvezno je državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske. Strani farmaceuti mogu dobiti odobrenje za osnivanje ljekarne u okviru utvrđenih godišnjih kvota.

HU: za upravljanje ljekarnom obvezno je državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske.

IT: za stjecanje dozvole za farmaceuta i/ili za otvaranje ljekarne radi maloprodaje farmaceutskih i određenih medicinskih proizvoda javnosti obvezno je boravište.

LT: maloprodaja medicinskih proizvoda javnosti može se obavljati samo putem ljekarne. Zabranjena je internetska prodaja medicinskih proizvoda koji se izdaju na recept.

LV: kako bi počeo samostalno obavljati farmaceutsku djelatnost, farmaceut ili pomoćni farmaceut koji je strani državljanin, a školovan je u državi koja nije država članica EU-a ili država članica EGP-a, mora najmanje godinu dana raditi u ljekarni pod nadzorom farmaceuta.

SI: u Sloveniji se osnovne farmaceutske usluge pružaju na razini općine. Mreža pružanja farmaceutskih usluga obuhvaća javnu farmaceutsku ustanovu u vlasništvu općina i privatne ljekarne koje imaju koncesiju (u kojima većinski vlasnik mora biti farmaceut po zanimanju). Zabranjena je narudžba poštom farmaceutskih proizvoda koji se izdaju na recept.

SK: uvjet u pogledu boravišta.

Usluge istraživanja i razvoja

EU: zadržava pravo zadržati ili donijeti mjere za usluge istraživanja i razvoja koje se financiraju javnim sredstvima ili državnim potporama u bilo kojem obliku te se stoga ne smatraju privatno financiranima, pri čemu se isključiva prava i/ili odobrenja mogu dodijeliti samo državljanima država članica EU-a i pravnim osobama iz EU-a koje imaju sjedište u EU-u (CPC 851, CPC 852, CPC 853).

Usluge povezane s nekretninama

CY: uvjet u pogledu državljanstva.

DK: ako fizička osoba koja je prisutna na državnom području Danske pruža usluge poslovanja nekretninama, samo ovlašteni posrednici nekretninama koji su fizičke osobe upisane u registar posrednika nekretninama mogu upotrebljavati naziv „posrednik nekretninama” u skladu s člankom 6. stavkom 1. Zakona o prometu nekretninama, kojim su predviđeni uvjeti o tome tko može biti upisan u registar, uključujući uvjet u pogledu boravišta u EU-u, EGP-u ili Švicarskoj. Zakon o prodaji nekretnina primjenjuje se samo kad se usluge poslovanja nekretninama pružaju klijentima i ne primjenjuje se na usluge zakupa nekretnine.

PT: za fizičke osobe obvezno je boravište u državi članici EGP-a. Za pravne osobe obvezno je osnivanje društva u državi članici EGP-a.

Najam/zakup bez izvođača

A. U pogledu brodova

AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LV LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: za osnivanje registriranog društva radi upravljanja flotom pod nacionalnom zastavom države osnivanja ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

CY: najveći mogući udjel zemlje izvan EU-a u vlasništvu nad ribarskim brodom iznosi 49 %.
LT: brodovi moraju biti u vlasništvu litavskih fizičkih osoba ili društava s poslovnim nastanom u Litvi.
SE: u slučaju armenskih vlasničkih udjela u brodu, za plovidbu pod švedskom zastavom potrebno je predočiti dokaz o prevladavajućem švedskom utjecaju u upravljanju.

B. U pogledu zrakoplova

EU: zrakoplovi koje upotrebljavaju zračni prijevoznici iz EU-a moraju biti registrirani u državi članici EU-a koja prijevozniku izdaje dozvolu ili, ako država članica EU-a koja izdaje dozvolu to dopušta, drugdje u EU-u. Kako bi se zrakoplov registrirao, može se zahtijevati da bude u vlasništvu fizičkih osoba koje ispunjavaju posebne uvjete u pogledu državljanstva ili u vlasništvu poduzeća koja ispunjavaju posebne uvjete u pogledu vlasništva kapitala i kontrole.

C. U pogledu ostale prijevozne opreme

SE: uvjet u pogledu boravišta u EGP-u (CPC 83101).

E. Ostalo

BE, FR: zadržavaju pravo zadržati ili donositi sve mjere za pružanje usluga najma ili davanja u zakup u pogledu videofilmova (CPC 83202).

Ostale poslovne usluge

EU: kad je riječ o uslugama povezanima s poljoprivredom, lovom i šumarstvom (CPC 881); uslugama povezanima s ribarstvom (CPC 882) i proizvodnji (CPC 884 i 885), osim o uslugama savjetovanja i konzultantskim uslugama, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, HR, IE, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI, SE: kad je riječ o uslugama traženja rukovodećeg osoblja (CPC 87201), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

AT, BE, BG, CY, CZ, EE, ES, FI, HR, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SI i SK: za usluge posredovanja u zapošljavanju ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države (CPC 87202).

AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SK, SI: za usluge angažiranja pomoćnog uredskog osoblja ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države (CPC 87203).

EU, osim HU i SE: za pružanje usluga osoblja za pomoć u domaćinstvu, drugih komercijalnih ili industrijskih radnika te njegovateljskog i drugog osoblja ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države. Obvezno je boravište ili komercijalna prisutnost, a mogu se primjenjivati i uvjeti u pogledu državljanstva.

EU, osim BE, DK, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LU, NL, SE, UK: uvjeti u pogledu državljanstva i zahtjev u pogledu boravišta za usluge angažiranja osoblja.

EU, osim AT i SE: za istražne usluge ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države. Obvezno je boravište ili komercijalna prisutnost, a mogu se primjenjivati i uvjeti u pogledu državljanstva.

AT: kad je riječ o uslugama posredovanja u zapošljavanju, agencijama za najam radne snage i uslugama angažiranja osoblja (CPC 8720), odobrenja se mogu dodijeliti samo pravnim osobama koje imaju sjedište u EGP-u, a članovi upravnog odbora ili članovi društva/dioničari koji su ovlašteni zastupati pravnu osobu moraju biti državljani EGP-a i imati prebivalište u EGP-u.

BG, CY, CZ, DK, EE, FI, HR, LT, LV, MT, PL, RO, SL, SK: kad je riječ o uslugama u području sigurnosti (CPC 87302, 87303, 87304, 87305, 87309), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

BG, SK, HR, HU: kad je riječ o pružanju usluga službenog pismenog i usmenog prevođenja (dio CPC-a 87905), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

BE: za usluge u području sigurnosti za rukovodeće je osoblje obvezno državljanstvo EU-a i prebivalište u EU-u. Kad je riječ o uslugama kreditnog izvješćivanja, zadržava se pravo zahtijevanja primjene uvjeta u pogledu državljanstva za baze podataka o kreditima potrošača (dio CPC-a 87901). Uvjet u pogledu državljanstva za usluge agencija za naplatu.

BG: uvjet u pogledu poslovnog nastana i uvjet u pogledu državljanstva za djelatnost fotografiranja iz zraka te za djelatnosti u području geodezije, katastarskog mjerenja i kartografije pri proučavanju pomicanja zemljine kore. Za istražne usluge, usluge tehničkog ispitivanja i analize, usluge na temelju ugovora o popravku i rastavljanju opreme na naftnim i plinskim poljima ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države. Za službeno pismeno i usmeno prevođenje ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

CY: za usluge tehničkog ispitivanja i analize odnosno usluge u području geologije, geofizike, geodezije i izrade karata ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

CZ: kad je riječ o uslugama agencija za naplatu, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

DE: uvjet u pogledu državljanstva za zaprisegnute usmene prevoditelje.

DE: uvjet u pogledu državljanstva i zahtjev u pogledu boravišta za usluge posredovanja u zapošljavanju.

DK: zahtjev u pogledu boravišta za pojedinca koji se prijavljuje za dozvolu obavljanja usluga u području sigurnosti te za upravitelje i većinu članova upravnog odbora pravnog subjekta koji se prijavljuje za dozvolu obavljanja usluga u području sigurnosti. Međutim, boravište nije obvezno ako tako nije navedeno u međunarodnim sporazumima ili nalozima koje je izdalo Ministarstvo pravosuđa. Za pružanje zaštitarskih usluga u zračnim lukama ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

EE: za usluge zaštite nema obveze nacionalnog tretmana i obveze tretmana prema načelu najpovlaštenije države. Uvjet u pogledu državljanstva EU-a za zaprisegnute pismene prevoditelje.

ES: u pogledu usluga zaštite: državljanstvo EGP-a za obvezno je za fizičke i pravne osobe te za privatno zaštitarsko osoblje.

FI: boravište u EGP-u obvezno je za ovlaštene pismene prevoditelje.

FR: strani ulagatelji moraju imati posebno odobrenje za usluge traženja i istraživanja za usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja.

HR: za istražne usluge i usluge u zaštite ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države. Kad je riječ o tiskarskoj i izdavačkoj djelatnosti, zahtjev u pogledu boravišta odnosi se na članove izdavačkog i uredničkog odbora.

HU: pružanje usluga arbitraže i mirenja (CPC 86602) podliježe odobrenju i zahtjevu u pogledu boravišta.

IT: uvjet u pogledu državljanstva Italije ili jedne od država članica EU-a i zahtjev u pogledu boravišta za pribavljanje potrebnog odobrenja za pružanje zaštitarskih usluga. Vlasnici izdavačkih kuća i tiskara moraju biti državljani jedne od država članica EU-a. Sjedišta društava moraju se nalaziti u državi članici EU-a. Za usluge agencije za naplate i kreditnog izvješćivanja ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

LV: kad je riječ o istražnim uslugama, pravo na dobivanje dozvole imaju samo detektivska društva čiji su rukovoditelj i sve osobe koje su zaposlene u upravi tog društva državljani EU-a ili EGP-a. Kada je riječ o uslugama zaštite, za dobivanje dozvole najmanje polovina temeljnog kapitala trebala bi biti u vlasništvu fizičke ili pravne osobe iz EU-a ili EGP-a. Prava poslovnog nastana u izdavačkom sektoru dodjeljuju se samo pravnim osobama registriranima u tim državama (bez podružnica).

LT: djelatnost pružanja usluga zaštite mogu obavljati samo osobe s državljanstvom države članice Europskog gospodarskog prostora ili države članice NATO-a. Prava poslovnog nastana u izdavačkom sektoru dodjeljuju se samo pravnim osobama registriranima u tim državama (bez podružnica).

LT: zadržava pravo ograničavanja komercijalne prisutnosti na pravne osobe registrirane za obavljanje tiskarske i izdavačke djelatnosti (CPC 88442).

EU, osim NL: za usluge žigosanja ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države (dio CPC-a 893).

NL: za pružanje usluga žigosanja obvezna je komercijalna prisutnost u Nizozemskoj. Isključivo pravo na žigosanje predmeta od plemenitih kovina trenutačno imaju dva nizozemska državna monopola (dio CPC-a 893).

PL: kad je riječ o istražnim uslugama, profesionalna se dozvola može izdati osobi s poljskim državljanstvom ili državljaninu neke druge države članice EU-a, države članice EGP-a ili Švicarske. Kad je riječ o uslugama zaštite, profesionalna se dozvola može izdati samo osobi s poljskim državljanstvom ili državljaninu neke druge države članice EU-a, države članice EGP-a ili Švicarske. Uvjet u pogledu državljanstva jedne od država članica EU-a za zaprisegnute pismene prevoditelje. Uvjet u pogledu poljskog državljanstva za pružanje usluga fotografiranja iz zraka i za glavnog urednika novina i časopisa.

PT: za istražne usluge ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države. Uvjet u pogledu državljanstva u jednoj od država članica EU-a za ulagatelje za pružanje usluga agencije za naplate i kreditnog izvješćivanja. Državljanstvo je uvjet za specijalizirano osoblje za usluge zaštite.

RO: državljanstvo je uvjet za pružanje usluga čišćenja zgrada.

SE: fizičke osobe koje su vlasnici časopisa koji se tiskaju i objavljuju u Švedskoj moraju imati boravište u Švedskoj ili biti državljani EGP-a. Vlasnici takvih časopisa koji su pravne osobe moraju imati poslovni nastan u EGP-u. Časopisi koji se tiskaju i objavljuju u Švedskoj te tehničke snimke moraju imati nadležnog urednika s prebivalištem u Švedskoj.

SK: kad je riječ o istražnim uslugama i uslugama u području sigurnosti, dozvole se mogu izdati samo ako ne postoje sigurnosni rizici te ako su svi rukovoditelji državljani EU-a, EGP-a ili Švicarske.

2. Komunikacijske usluge

EU: kad je riječ o uslugama radiodifuzijskog emitiranja, osim usluga prijenosa radiodifuzije s pomoću satelita, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države. Radiodifuzija se definira kao neprekinut lanac prijenosa koji je potreban za distribuciju signala televizijskog i radijskog programa općoj javnosti, ali ne pokriva veze između operatera.

BE: kad je riječ o uslugama prijenosa radiodifuzije s pomoću satelita, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

3. Graditeljstvo i povezane inženjerske usluge

CY: za treće se zemlje u pogledu poslovnog nastana primjenjuju posebni uvjeti te im je potrebna posebna dozvola.

4. Usluge distribucije

EU: kad je riječ o distribuciji oružja, streljiva, eksploziva i ostale vojne opreme te distribuciji kemijskih proizvoda i plemenitih metala (i dragog kamenja), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

EU: uvjet u pogledu državljanstva i zahtjev u pogledu boravišta primjenjuju se u nekim državama na djelatnosti farmaceuta i prodavača duhanskih proizvoda.

HR: kad je riječ o distribuciji duhana i duhanskih proizvoda, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

FR: kad je riječ o dodjeli isključivih prava u sektoru maloprodaje duhana, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

FI: kad je riječ o distribuciji alkohola (dio CPC-a 62112, 62226, 63107, 8929) i farmaceutskih proizvoda (CPC 62251, 62117, 8929), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

AT: kad je riječ o distribuciji farmaceutskih proizvoda, osim maloprodaje farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda (CPC 63211), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države. Što se tiče maloprodaje duhana (CPC 63108), samo fizičke osobe mogu zatražiti odobrenje za rad u svojstvu prodavača duhana (prednost se daje državljanima EGP-a).

BG: kad je riječ o distribuciji alkoholnih pića, kemijskih proizvoda, duhana i duhanskih proizvoda, farmaceutskih proizvoda, medicinskih i ortopedskih proizvoda, oružja, streljiva i vojne opreme te nafte i naftnih derivata, plina, plemenitih metala, dragog kamenja, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

DE: pružanje usluga maloprodaje farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti dopušteno je samo fizičkim osobama. Za stjecanje dozvole za farmaceuta i/ili za otvaranje ljekarne radi maloprodaje farmaceutskih i određenih medicinskih proizvoda javnosti obvezno je boravište. Državljani drugih zemalja ili osobe koje nisu položile stručni ispit za farmaceuta u Njemačkoj mogu steći samo dozvolu za preuzimanje ljekarne koja postoji unazad tri godine. Taj se uvjet ne primjenjuje na podnositelje zahtjeva čiji je zahtjev odobren i čije su kvalifikacije već priznate u druge svrhe. Osim toga, podnositelji zahtjeva moraju ispuniti uvjet bavljenja farmaceutskom djelatnosti u Njemačkoj najmanje tri uzastopne godine. Državljani država koje nisu članice EGP-a ne mogu steći dozvolu za osnivanje ljekarne.

ES: državni monopol na maloprodaju duhana. Za osnivanje poslovnog nastana obvezno je državljanstvo države članice EU-a.

IT: kad je riječ o distribuciji duhana (dio CPC-a 6222, dio CPC-a 6310), za posrednike između veleprodaje i maloprodaje te vlasnike prodajnih mjesta (magazzini) obvezno je državljanstvo države članice EU-a.

SE: kad je riječ o maloprodaji alkoholnih pića, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

6. Usluge u području okoliša

EU: kad je riječ o pružanju usluga povezanih sa skupljanjem, pročišćavanjem i distribucijom vode kućanstvima te industrijskim, komercijalnim ili drugim korisnicima, kao i s opskrbom pitkom vodom i gospodarenjem vodama, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

SK: za preradu i recikliranje iskorištenih baterija i akumulatora, otpadnih ulja, rabljenih automobila i otpada iz električne i elektroničke opreme obvezno je osnovati društvo u državi članici EU-a ili državi članici EGP-a (uvjet u pogledu boravišta) (dio CPC-a 9402).

7. Financijske usluge[1]

EU: samo poduzeća s registriranim sjedištem u Europskoj uniji mogu obavljati djelatnost depozitorija imovine investicijskih fondova. Za obavljanje djelatnosti upravljanja otvorenim investicijskim fondovima i investicijskim društvima zahtijeva se uspostava specijaliziranog društva za upravljanje koje ima glavni ured i registrirano sjedište u istoj državi članici.

AT: dozvola za podružnice stranih osiguratelja uskraćuje se ako strani osiguratelj nema pravni oblik koji odgovara dioničkom društvu ili udruženju uzajamnog osiguranja ili je usporediv s njim. Uprava podružnice mora se sastojati od najmanje dviju fizičkih osoba koje imaju boravište u Austriji.

BG: mirovinsko osiguranje provodi se sudjelovanjem u osnovanim društvima za mirovinsko osiguranje (bez podružnica). Za predsjednika upravnog odbora i predsjednika odbora direktora obvezno je prebivalište u Bugarskoj. Prije osnivanja podružnice ili agencije za pružanje određenih vrsta osiguranja, strani osiguratelj mora imati odobrenje za pružanje istih vrsta osiguranja u državi svojeg podrijetla. Za posrednike u osiguranju obvezno je osnivanje u zemlji (bez podružnica). Uvjet u pogledu boravišta za članove upravljačkog i nadzornog tijela društava za (re)osiguranje i sve osobe ovlaštene za upravljanje društvom za (re)osiguranje i njegovo zastupanje.

[1] Primjenjuje se horizontalno ograničenje u pogledu razlike u tretmanu između podružnica i društava kćeri. Strane podružnice mogu dobiti odobrenje za poslovanje na državnom području države članice samo pod uvjetima iz odgovarajućeg zakonodavstva te države članice te se stoga od njih može zahtijevati ispunjavanje određenog broja posebnih bonitetnih zahtjeva.

CY: samo se članovi (brokeri) Ciparske burze mogu baviti poslovima povezanima s trgovanjem vrijednosnim papirima na Cipru. Brokersko poduzeće može biti registrirano samo kao član Ciparske burze ako je osnovano i registrirano u skladu s ciparskim Zakonom o trgovačkim društvima (bez podružnica).

DE: police obveznog osiguranja u zračnom prijevozu može ugovoriti samo društvo kći osnovano u EU-u ili podružnica osnovana u Njemačkoj. Ako je strano osiguravajuće društvo osnovalo podružnicu u Njemačkoj, može sklopiti ugovore o osiguranju u Njemačkoj koji se odnose na međunarodni prijevoz samo putem podružnice osnovane u Njemačkoj.

DK: kad je riječ o osiguranju i uslugama povezanima s osiguranjem, zadržava se pravo da osobe ili društva (uključujući društva za osiguranje), osim društava za osiguranje koja su ovlaštena na temelju danskog zakonodavstva ili koja su ovlastila danska nadležna tijela, ne mogu u poslovne svrhe u Danskoj sudjelovati u pružanju djelatnosti izravnog osiguranja za osobe s boravištem u Danskoj, za danske brodove ili za imovinu u Danskoj. Danska zadržava pravo da osiguranje u zračnom prometu mogu ugovoriti samo društva osnovana u EU-u.

EE: u pogledu izravnog osiguranja: upravljačko tijelo osiguravajućeg dioničkog društva sa stranim kapitalnim udjelom može uključivati strane državljane samo razmjerno stranom kapitalnom udjelu, a to u svakom slučaju ne može biti više od polovine članova upravnog odbora. Predsjednik uprave društva kćeri ili neovisnog društva mora imati prebivalište u Estoniji. Za primanje depozita zadržava se pravo zahtijevanja odobrenja estonskog tijela za financijski nadzor i registracije dioničkog društva, društva kćeri ili podružnice u skladu s estonskim zakonodavstvom.

EL: kad je riječ o osiguranju i uslugama povezanima s osiguranjem, pravom poslovnog nastana nije obuhvaćeno osnivanje predstavničkih ureda ili ostalih stalnih predstavništava društava za osiguranje, osim kad su takvi uredi osnovani kao zastupništva, podružnice ili središnji uredi.

ES: prije osnivanja podružnice ili agencije za pružanje određenih vrsta osiguranja, strani osiguratelj mora imati odobrenje za pružanje istih vrsta osiguranja u državi svojeg podrijetla najmanje pet godina. Za obavljanje aktuarske djelatnosti obvezno je boravište ili tri godine iskustva.

HR: kad je riječ o uslugama namire i klirinškim uslugama, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države ako je Središnje klirinško depozitarno društvo (SKDD) jedini pružatelj usluga u Hrvatskoj te će se pristup uslugama SKDD-a odobriti nerezidentima na nediskriminirajućoj osnovi.

HU: osiguravajuća društva koja nisu osnovana u EU-u smiju pružati izravno osiguranje na državnom području Mađarske samo putem podružnice registrirane u Mađarskoj. Kad je riječ o bankarskim i ostalim financijskim uslugama (osim osiguranja), podružnicama stranih institucija nije dopušteno pružanje usluga upravljanja imovinom za privatne mirovinske fondove ili upravljanja poduzetničkim kapitalom. Odbor financijske institucije trebao bi uključivati najmanje dva člana koji su državljani Mađarske, koji su rezidenti u smislu odgovarajućih deviznih propisa i imaju prebivalište u Mađarskoj najmanje godinu dana.

IE: u slučaju zajedničkih investicijskih fondova organiziranih kao otvoreni investicijski fondovi i društva s promjenjivim kapitalom (osim subjekata za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire, UCITS), skrbnik/depozitar i društvo za upravljanje moraju biti osnovani u Irskoj ili u nekoj drugoj državi članici Europske unije (bez podružnica) U slučaju investicijskih komanditnih društava, barem jedan komplementar mora biti osnovan u Irskoj. Kako bi postao član burze u Irskoj, subjekt mora (a) biti ovlašten u Irskoj, što zahtijeva osnivanje društva ili partnerstvo, s glavnim uredom / registriranim sjedištem u Irskoj ili (b) biti ovlašten u nekoj drugoj državi članici Europske unije u skladu s direktivom Europske unije o ulaganju i uslugama.

PT: kad je riječ o bankarskim i ostalim financijskim uslugama (osim osiguranja), usluge upravljanja mirovinskim fondovima mogu pružati samo specijalizirana društva osnovana u Portugalu u tu svrhu te osiguravajuća društva osnovana u Portugalu i ovlaštena za obavljanje poslova životnog osiguranja ili subjekti ovlašteni za upravljanje mirovinskim fondovima u drugim državama članicama EU-a. Kad je riječ o osiguranju i uslugama povezanima s osiguranjem, strana osiguravajuća društva moraju za osnivanje podružnice u Portugalu dokazati prethodno iskustvo u poslovanju od najmanje pet godina. Izravne podružnice nisu dopuštene za posredovanje u osiguranju koje je ograničeno na društva koja su osnovana u skladu s pravom države članice Europske unije. Transportno osiguranje za zračni i pomorski prijevoz koje pokriva robu, zrakoplove, trup i osiguranje od odgovornosti mogu ugovarati samo društva osnovana u Europskoj uniji.

FI: za osiguravajuća društva koja pružaju usluge obveznog mirovinskog osiguranja: boravište najmanje polovine promotora i članova upravnog odbora i nadzornog odbora nalazi se u EU-u, osim ako su nadležna tijela odobrila izuzeće. Za osiguravajuća društva koja ne pružaju usluge obveznog mirovinskog osiguranja: vrijedi zahtjev u pogledu boravišta za najmanje jednog člana upravnog odbora, nadzornog odbora i glavnog direktora. Glavni zastupnik armenskog osiguravajućeg društva mora imati boravište u Finskoj, osim ako se glavni ured društva nalazi u EU-u. Strani osiguratelji ne mogu dobiti dozvolu u Finskoj kao podružnica za pružanje usluga obveznog zakonskog mirovinskog osiguranja. Samo osiguravatelji s glavnim uredom u EU-u ili podružnicom u Finskoj mogu nuditi usluge izravnog osiguranja (uključujući suosiguranje). Pružanje usluga posrednika u osiguranju podliježe stalnom mjestu poslovanja u EU-u. Na članove upravnog odbora mogu se primjenjivati zahtjevi u pogledu boravišta. Za bankarske usluge: vrijedi zahtjev u pogledu boravišta za barem jednog od osnivača, jednog člana upravnog odbora i nadzornog odbora, glavnog direktora i osobe ovlaštene za potpisivanje u ime kreditne institucije.

IT: zadržava pravo donijeti ili zadržati mjere koje se odnose na djelatnosti koje obavljaju „consulenti finanziari” (financijski savjetnici). Kako bi bilo ovlašteno upravljati sustavom za namiru vrijednosnih papira s poslovnim nastanom u Italiji, društvo mora biti osnovano u Italiji (bez podružnica). Kako bi bilo ovlašteno upravljati uslugama središnjeg depozitorija vrijednosnih papira s poslovnim nastanom u Italiji, društvo mora biti osnovano u Italiji (bez podružnica). U slučaju zajedničkih investicijskih fondova, osim UCITS-a, usklađenih na temelju zakonodavstva Europske unije, skrbnik/depozitar mora biti osnovan u Italiji ili u nekoj drugoj državi članici Europske unije i u Italiji mora imati poslovni nastan u obliku podružnice. Društva za upravljanje UCITS-om koja nisu usklađena na temelju zakonodavstva Europske unije isto tako moraju biti osnovana u Italiji (bez podružnica). Samo banke, osiguravajuća društva, investicijska društva i društva koja upravljaju UCITS-om usklađena na temelju zakonodavstava EU-a s glavnim uredom u EU-u te UCITS-i osnovani u Italiji mogu obavljati djelatnost upravljanja sredstvima mirovinskih fondova. U obavljanju djelatnosti prodaje od vrata do vrata, posrednici moraju angažirati ovlaštenog financijskog trgovca navedenog u talijanskom registru. Predstavništva stranih posrednika ne mogu obavljati djelatnosti pružanja investicijskih usluga.

LT: za potrebe upravljanja imovinom zahtijeva se osnivanje kao specijalizirano trgovačko društvo za upravljanje (bez podružnica). Samo poduzeća s registriranim sjedištem ili podružnicom u Litvi mogu obavljati djelatnost depozitorija mirovinskih fondova. Samo banke sa sjedištem ili podružnicom u Litvi koje su ovlaštene za pružanje investicijskih usluga u Europskoj uniji ili državi članici Europskog gospodarskog prostora mogu obavljati djelatnost depozitorija imovine investicijskih fondova. Barem jedan član uprave banke mora govoriti litavski i imati prebivalište u Litvi.

PL: za posrednike u osiguranju obvezno je osnivanje u zemlji (bez podružnica). Zadržava se pravo zahtijevanja upotrebe javne komunikacijske mreže ili mreže drugog ovlaštenog operatera za pružanje i prijenos financijskih informacija i za računalne programe za obradu financijskih podataka i povezane programe. Strana osiguravajuća društva mogu započeti i obavljati djelatnost osiguranja u Republici Poljskoj samo putem svojih glavnih podružnica.

RO: u pogledu bankarskih i ostalih financijskih usluga (osim osiguranja): operateri tržišta rumunjske su pravne osobe osnovane kao dionička društva u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima. Alternativnim sustavima trgovanja može upravljati operater sustava osnovan u skladu s prethodno navedenim uvjetima ili investicijsko društvo kojem je odobrenje za rad izdao CNVM.

SK: strani državljani mogu osnovati osiguravajuće društvo u obliku dioničkog društva ili mogu obavljati djelatnost osiguranja putem svojih društava kćeri s registriranim sjedištem u Slovačkoj (bez podružnica). Investicijske usluge u Slovačkoj mogu pružati banke, investicijska društva, investicijski fondovi i trgovci vrijednosnim papirima koji imaju pravni oblik dioničkog društva s vlasničkim kapitalom u skladu sa zakonom (bez podružnica).

SE: pružanje izravnog osiguranja dopušteno je samo putem pružatelja usluga osiguranja ovlaštenog u Švedskoj, pod uvjetom da strani pružatelj usluga i švedsko osiguravajuće društvo pripadaju istoj grupi trgovačkih društava ili da su sklopili sporazum o suradnji. Poduzeća za osigurateljno posredovanje koja nisu osnovana u Švedskoj mogu ostvariti poslovni nastan samo kao podružnica. Osnivač štedionice fizička je osoba s boravištem u EGP-u.

SI: ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države za usluge osiguranja i povezane usluge posredovanja, osim za osiguranje od rizika povezanog s i. pomorskim prijevozom, komercijalnim zrakoplovnim prijevozom, lansiranjem svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite), s osiguranjem koje pokriva sve ili samo dio navedenog: robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu i svaku odgovornost koja proizlazi iz toga; te ii. robom u međunarodnom provozu. Ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države za bankarske i ostale financijske usluge osim davanja svih vrsta zajmova, prihvaćanja jamstava i obveza stranih kreditnih institucija u domaćim pravnim subjektima i trgovcima pojedincima, pružanje i prijenos financijskih informacija i računalnih programa za obradu financijskih podataka i povezanih programa koje pružaju pružatelji ostalih financijskih usluga, savjetodavne i ostale pomoćne financijske usluge u pogledu svih tih djelatnosti, uključujući bonitetne informacije i analizu, istraživanja i savjete koji se odnose na ulaganja i portfelje, savjete koji se odnose na stjecanje te restrukturiranje i strategiju poduzeća. Obvezna je komercijalna prisutnost. Ne preuzimaju se obveze za sudjelovanje u bankama koje su u postupku privatizacije i za privatne mirovinske fondove (dobrovoljni mirovinski fondovi).

8. Zdravstvene usluge, usluge socijalne skrbi i usluge obrazovanja

EU: kad je riječ o svim zdravstvenim uslugama, uslugama socijalne skrbi i uslugama obrazovanja koje se financiraju javnim sredstvima ili državnom potporom u bilo kojem obliku te se stoga ne smatraju privatno financiranima, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

EU: kad je riječ o svim privatno financiranim zdravstvenim uslugama, osim privatnih bolničkih usluga, usluga hitne pomoći te usluga zdravstvenih ustanova za stanovanje osim bolničkih usluga (obuhvaćene CPC-om 9311, 93192 i 93193), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

EU: kad je riječ o djelatnostima ili uslugama koje su dio javnog mirovinskog sustava ili obveznog sustava socijalnog osiguranja, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

EU: kad je riječ o privatno financiranim uslugama obrazovanja, uvjet u pogledu državljanstva može vrijediti za većinu članova upravnog odbora.

EU: kad je riječ o pružanju ostalih privatno financiranih usluga obrazovanja, osim onih koje su svrstane među usluge osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokog obrazovanja te usluga obrazovanja odraslih, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

BG, CY, FI, MT, RO SE: kad je riječ o pružanju privatno financiranih usluga osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja (CPC 921, 922), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

AT, SI, PL: kad je riječ o pružanju privatno financiranih usluga hitne pomoći (CPC 93192), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

BG: kad je riječ o uslugama hitne pomoći i uslugama zdravstvenih ustanova za stanovanje osim bolničkih usluga (CPC 9311, 93192, 93193), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

DE: kada je riječ o pružanju usluga iz njemačkog sustava socijalne sigurnosti, u kojem usluge mogu pružati različita društva ili subjekti, a uključuju elemente tržišnog natjecanja te se stoga ne ubrajaju u „usluge koje se isključivo obavljaju u okviru izvršavanja javnih ovlasti”, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

DE: zadržava se pravo odobravanja boljeg tretmana za pružanje zdravstvenih usluga i usluga socijalne skrbi u okviru bilateralnih sporazuma o trgovini (CPC 93).

CY, CZ, FI, HR, HU, MT, NL, PL, RO, SE, SI, SK: kad je riječ o pružanju privatno financiranih usluga socijalne skrbi (CPC 933), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

BE, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT, PT, UK: kad je riječ o pružanju privatno financiranih usluga socijalne skrbi, osim usluga povezanih s lječilištima i odmarališta te s domovima za starije osobe,

ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

CY, CZ, MT, SE, SK: kad je riječ o pružanju privatnih bolničkih usluga, usluga hitne pomoći i usluga zdravstvenih ustanova za stanovanje osim bolničkih usluga (CPC 9311, 93192, 93193), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

DE: zadržava se pravo zadržati nacionalno vlasništvo u privatno financiranim bolnicama kojima upravljaju njemačke vojne snage. Njemačka zadržava pravo nacionalizirati druge ključne privatno financirane bolnice.

FR: u pogledu zdravstvenih usluga i usluga socijalne skrbi, strani ulagatelji imaju pristup samo pravnim oblicima „société d'exercice liberal" i „société civile professionnelle", a ulagateljima iz EU-a na raspolaganju su druge vrste pravnih oblika. Potrebno je odobrenje za izvršavanje upravljačkih funkcija. U postupku izdavanja odobrenja uzima se u obzir raspoloživost lokalnih upravitelja.

FR: u pogledu osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokog obrazovanja (CPC 921, 922, 923): Za podučavanje u privatno financiranoj obrazovnoj ustanovi potrebno je ispuniti uvjet u pogledu državljanstva. Međutim, strani državljani mogu dobiti odobrenje relevantnih nadležnih tijela za podučavanje. Osim toga, strani državljani mogu dobiti i odobrenje za osnivanje i vođenje obrazovnih ustanova. To se odobrenje dodjeljuje prema odluci nadležnog tijela.

FI: kada je riječ o privatno financiranim zdravstvenim uslugama i uslugama socijalne skrbi, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

BG: strane ustanove visokog obrazovanja ne mogu otvoriti svoje odsjeke na državnom području Republike Bugarske. Strane ustanove visokog obrazovanja mogu otvoriti fakultete, odsjeke, institute i visoke škole u Bugarskoj samo u okviru bugarskih ustanova visokog obrazovanja i u suradnji s njima.

EL: kada je riječ o uslugama visokog obrazovanja, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države za osnivanje obrazovnih institucija koje izdaju državno priznate diplome. Sveučilišno obrazovanje pružaju isključivo ustanove koje su potpuno samostalne javnopravne osobe. Međutim, zakonom je rezidentima EU-a (fizičkim ili pravnim osobama) dopušteno osnivanje privatnih ustanova višeg i visokog obrazovanja koje dodjeljuju potvrde koje se ne smatraju istovjetnima sveučilišnim stupnjevima. Za vlasnike i većinu članova odbora te učitelje u privatno financiranim osnovnim i srednjim školama vrijedi uvjet u pogledu državljanstva jedne od država članica EU-a.

ES: za otvaranje privatno financiranog sveučilišta koje izdaje priznate diplome ili akademske stupnjeve obvezno je odobrenje; postupak uključuje pribavljanje mišljenja Parlamenta. Provodi se ispitivanje gospodarskih potreba; glavni su kriteriji broj stanovnika i gustoća postojećih ustanova.

HR, SI: kad je riječ uslugama osnovnoškolskog obrazovanja (CPC 921), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

AT, BG, CY, FI, MT, RO, SE: kad je riječ o privatno financiranim uslugama visokog obrazovanja (CPC 923), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

CZ: za pružanje usluga visokog obrazovanja, osim za usluge tehničkog i strukovnog obrazovanja nakon srednje škole (CPC 92310) ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

CY, FI, MT, RO, SE: za pružanje usluga obrazovanja odraslih (CPC 924) ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

AT: za pružanje usluga obrazovanja odraslih s pomoću emitiranja na radiju ili televiziji (CPC 924) ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

SK: zadržava pravo zahtijevanja boravišta u EGP-u za pružatelje usluga obrazovanja, osim usluga tehničkog i strukovnog obrazovanja nakon srednje škole (CPC 92310). Zadržava pravo zahtijevati da većina članova upravnog odbora ustanove koja pruža usluge obrazovanja ima slovačko državljanstvo (CPC 921, 922, 923, 924).

SE: zadržava pravo donijeti i zadržati bilo koju mjeru u pogledu pružatelja usluga obrazovanja koje su odobrila nadležna tijela radi pružanja usluga obrazovanja. Ova rezerva primjenjuje se na pružatelje javno i privatno financiranih usluga obrazovanja koji se koriste nekim oblikom državne potpore, među ostalim, na pružatelje usluga obrazovanja koje priznaje država, pružatelje usluga obrazovanja pod državnim nadzorom ili obrazovanja u okviru kojeg je moguće dobiti potporu za obrazovanje.

BE, UK: kad je riječ o pružanju privatno financiranih usluga hitne pomoći ili privatno financiranih usluga zdravstvenih ustanova za stanovanje osim bolničkih usluga, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

9. Turističke usluge i usluge povezane s putovanjima

BG, CY, EL, ES, FR: uvjet u pogledu državljanstva za turističke vodiče.

BG: kad je riječ o turističkim uslugama i uslugama povezanima s putovanjima, broj stranih upravitelja ne smije biti veći od broja upravitelja koji su bugarski državljani, u slučajevima u kojima je javni (državni i/ili općinski) udjel u vlasničkom kapitalu bugarskog društva veći od 50 %.

BG: za hotelske usluge, usluge restorana te usluge pripreme i dostave hrane i pića (osim pripreme i dostave hrane i pića u okviru usluga zračnog prijevoza) zahtijeva se osnivanje društva (bez podružnica).

CY: dozvola za osnivanje turističkog putničkog društva/agencije i upravljanja njime/njom te produljenje dozvole za poslovanje postojećeg društva izdaje se samo fizičkim ili pravnim osobama iz EU-a. Strane pružatelje usluga mora zastupati lokalni turistički ured.

IT: turistički vodiči iz trećih zemalja trebaju pribaviti posebnu dozvolu.

HR: lokacije koje se nalaze na zaštićenim područjima od posebnog povijesnog ili umjetničkog značenja i u nacionalnim parkovima ili parkovima prirode mora odobriti Vlada Republike Hrvatske.

LT: kad je riječ o uslugama turističkih vodiča iz stranih država, koje se mogu pružati samo u skladu s bilateralnim sporazumima (ili ugovorima) u skladu s načelom reciprociteta, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

10. Rekreacijske, kulturne i sportske usluge (osim audiovizualnih usluga)

EU: za sve rekreacijske, kulturne i sportske usluge koje nisu navedene u PRILOGU VIII.-B (popis obveza u pogledu prekograničnih usluga) o prekograničnom pružanju usluga ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

Usluge zabavnog sadržaja (uključujući usluge kazališta, glazbenih skupina koje nastupaju uživo, cirkusa i diskoteka)

CY, CZ, FI, HR, MT, PL, RO, SI, SK: kad je riječ o uslugama zabavnog sadržaja (uključujući usluge kazališta, glazbenih skupina koje nastupaju uživo, cirkusa i diskoteka), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

BG: ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države, osim za usluge zabavnog sadržaja kazališnih producenata, pjevačkih skupina, glazbenih sastava i orkestara (CPC 96191), usluge koje pružaju pisci, skladatelji, kipari, zabavljači i ostali pojedinačni umjetnici (CPC 96192) te pomoćne kazališne usluge (CPC 96193).

EE: za ostale usluge zabavnog sadržaja (CPC 96199), osim za usluge kinematografa, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

LV, LT: osim za usluge obavljanja djelatnosti kinematografa (dio CPC-a 96199), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

Usluge novinskih i tiskovnih agencija

BG, CY, CZ, EE, HU, LT, MT, RO, PL, SI, SK: kad je riječ o pružanju usluga novinskih i tiskovnih agencija (CPC 962), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

FR: strani udjeli u postojećim društvima koja objavljuju publikacije na francuskom jeziku ne smiju biti veći od 20 % udjela u kapitalu ili glasačkih prava društva. Kada je riječ o tiskovnim agencijama, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

Sportske i ostale rekreacijske usluge

EU: kad je riječ o uslugama kockarnica i kladionica, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

AT, LT: kad je riječ o uslugama škola skijanja i planinarskih vodiča, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

BG, CY, CZ, EE, HR, LV, MT, PL, RO, SK: kad je riječ o sportskim uslugama (SKP 9641), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

Usluge knjižnica, arhiva i muzeja te ostale kulturne usluge

EU (osim AT): kad je riječ o uslugama knjižnica, arhiva i muzeja te ostalim kulturnim uslugama (CPC 963), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

11. Usluge prijevoza

EU: kad je riječ o uslugama svemirskog prijevoza, najma svemirskih letjelica (CPC 733, dio CPC-a 734) i pomoćnim uslugama svemirskog prijevoza, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

EU, osim u FI: kad je riječ o pružanju usluga kombiniranog prijevoza, samo prijevoznici s poslovnim nastanom u državi članici koji ispunjavaju uvjete poslovanja i pristupa tržištu prijevoza robe između država članica mogu, u okviru kombiniranog prijevoza između država članica obavljati početne i/ili završne dionice cestovnog prijevoza koje su sastavni dio kombiniranog prijevoza i koje mogu ili ne moraju uključivati prelazak granice. Primjenjuju se ograničenja koja utječu na sve oblike prijevoza. Mogu se poduzeti potrebne mjere kako bi se osiguralo da se porezi na motorna vozila koji se primjenjuju na cestovna vozila, kada je riječ o pravcima kombiniranog prijevoza, smanje ili nadoknade.

AT, BG, CY, CZ, EE, HR, HU, LT, LV, MT, PL, RO, SE, SI, SK: kad je riječ o pružanju usluga kombiniranog prijevoza, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

Pomoćne usluge u prijevozu

EU: kad je riječ o pružanju usluga peljarenja i pristajanja (pomoćnih usluga u pomorskom prijevozu i prijevozu unutarnjim plovnim putovima), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

EU: zadržava pravo zahtijevati da samo plovila koja plove pod zastavom države članice EU-a mogu pružati usluge guranja i tegljenja (pomoćne usluge u prometu morskim i unutarnjim plovnim putovima).

SI: zadržava pravo zahtijevati da samo pravne osobe s poslovnim nastanom u Republici Sloveniji (bez podružnica) mogu obavljati usluge carinjenja u okviru pomorskog prijevoza, prijevoza unutarnjim plovnim putovima, željezničkog prijevoza i cestovnog prijevoza.

Pomorski prijevoz i pomoćne usluge

EU: za uspostavu poslovnog nastana registriranog društva radi upravljanja flotom koja plovi pod zastavom države poslovnog nastana ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

EU: kad je riječ o nacionalnom kabotažnom prijevozu ili državljanstvu članova posade, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

BG: pravo pružanja pomoćnih usluga u pomorskom prijevozu u kojem je potrebna upotreba plovila može se dodijeliti samo plovilima koja plove pod bugarskom zastavom. Nema izravnih podružnica (zahtijeva se osnivanje društva za pomoćne usluge u pomorskom prijevozu).

CY: uvjeti u pogledu državljanstva za vlasnike ciparskih brodova:

(a) fizičke osobe: više od 50 % udjela u brodu mora biti u vlasništvu državljana EU-a/EGP-a;

(b) pravne osobe: svih 100 % udjela mora biti u vlasništvu društava s poslovnim nastanom na području EU-a/EGP-a ili društava s poslovnim nastanom izvan područja EU-a/EGP-a koja su pod kontrolom državljana EU-a/EGP-a. U tom slučaju kontrola znači da je više od pedeset posto (50 %) udjela u društvu u vlasništvu državljana EU-a ili EGP-a odnosno da su većina direktora društava državljani EU-a ili EGP-a. U obama je slučajevima nužno imenovati ovlaštenog predstavnika na Cipru ili upravljanje brodom u cijelosti povjeriti društvu za upravljanje brodovima s Cipra ili iz EU-a koje se nalazi na Cipru.

DK: fizičke osobe koje nemaju boravište u EU-u ne mogu biti vlasnici plovila s danskom zastavom. Društva s poslovnim nastanom izvan EU-a/EGP-a i brodarska društva u zajedničkom vlasništvu („partrederi”) mogu biti vlasnici trgovačkih plovila s danskom zastavom samo ako stvarno upravljaju plovilima te ih kontroliraju i vode u okviru primarnog ili sekundarnog poslovnog nastana vlasnika u Danskoj, odnosno društva kćeri, podružnice ili agencije kojima upravlja osoblje sa stalnim odobrenjem za djelovanje u ime vlasnika. Pružatelji usluga peljarenja te usluge mogu obavljati u Danskoj samo ako imaju prebivalište u državi EU-a/EGP-a te su ih danska tijela registrirala i odobrila u skladu s danskim Zakonom o peljarenju.

ES: kako bi brod upisao u Posebni registar, vlasnik mora imati poslovni nastan na Kanarskim otocima.

HR: za pružanje pomoćnih usluga u pomorskom prijevozu od stranih pravnih osoba zahtijeva se osnivanje trgovačkog društva u Hrvatskoj kojem bi lučka uprava trebala dodijeliti koncesiju nakon provedenog javnog natječaja. Broj pružatelja usluga može se ograničiti zbog ograničenog kapaciteta luke.

HR: ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države kada je riječ o: (c) uslugama carinjenja; (d) uslugama kontejnerske stanice i skladišta za kontejnere; (e) uslugama pomorskih agencija i (f) uslugama pomorske otpreme tereta.

Kad je riječ o (a) uslugama prihvata i otpreme pomorskog tereta; (b) uslugama pohrane i skladištenja; (j) ostalim pomoćnim i popratnim uslugama (uključujući pripremu i dostavu hrane i pića); (h) uslugama guranja i tegljenja te (i) popratnim uslugama u pomorskom prijevozu: strana pravna osoba mora osnovati društvo u Hrvatskoj kojem bi lučka uprava trebala dodijeliti koncesiju nakon provedenog javnog natječaja. Broj pružatelja usluga može se ograničiti zbog ograničenog kapaciteta luke.

FI: usluge mogu pružati samo brodovi koji plove pod finskom zastavom.

Prijevoz unutarnjim plovnim putovima[1] i pomoćne usluge

EU: kad je riječ o nacionalnom kabotažnom prijevozu ili državljanstvu članova posade, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države. Mjerama koje se temelje na postojećim ili budućim sporazumima u pogledu pristupa unutarnjim plovnim putovima (uključujući sporazume koji se odnose na kanal Rajna – Majna – Dunav) rezerviraju se prava prometa za subjekte čije je sjedište u predmetnim zemljama i koji ispunjavaju kriterije državljanstva u pogledu vlasništva. Podliježe propisima o provedbi Konvencije iz Mannheima o plovidbi Rajnom.

[1] Uključujući pomoćne usluge u prijevozu unutarnjim plovnim putovima

HR: za prijevoz unutarnjim plovnim putovima ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

EU osim LV i MT: za uspostavu poslovnog nastana registriranog društva radi upravljanja flotom koja plovi pod zastavom države poslovnog nastana ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

AT: kad je riječ o prijevozu unutarnjim plovnim putovima i pomoćnim uslugama u prijevozu unutarnjim plovnim putovima (najam plovila s posadom, usluge guranja i tegljenja, usluge peljarenja i pristajanja, usluge pomoći pri navigaciji, usluge upravljanja lukom i vodnim putovima), koncesija se dodjeljuje samo pravnim osobama iz EGP-a i više od 50 % temeljnog kapitala, glasačka prava i većina u upravnom odboru rezervirani su za državljane država članica EGP-a.

HU: za uspostavu poslovnog nastana može se zahtijevati sudjelovanje države.

Usluge zračnog prijevoza i pomoćne usluge

Uvjeti uzajamnog pristupa tržištu u zračnom prijevozu uređuju se Sporazumom između Europske unije i njezinih država članica i Republike Armenije o uspostavi zajedničkog zračnog prostora.

EU: zrakoplovi koje upotrebljava zračni prijevoznik iz EU-a moraju biti registrirani u državi članici EU-a koja prijevozniku izdaje dozvolu ili, ako država članica EU-a koja izdaje dozvolu to dopušta, drugdje u EU-u. Kako bi se zrakoplov registrirao, može se zahtijevati da bude u vlasništvu fizičkih osoba koje ispunjavaju posebne uvjete u pogledu državljanstva ili u vlasništvu poduzeća koja ispunjavaju posebne uvjete u pogledu vlasništva kapitala i kontrole. Iznimno i u posebnim okolnostima armenski zračni prijevoznik može iznajmiti zrakoplov registriran u Armeniji zračnom prijevozniku iz EU-a za njegove iznimne potrebe, potrebe sezonskog kapaciteta ili potrebe nadilaženja operativnih poteškoća, kojima se ne može opravdano udovoljiti iznajmljivanjem zrakoplova registriranog u EU-u, pod uvjetom da se pribavi odobrenje za ograničeno vremensko razdoblje od države članice EU-a koja izdaje dozvolu zračnom prijevozniku iz EU-a. Kada je riječ o najmu zrakoplova s posadom, zrakoplov mora biti u vlasništvu fizičkih osoba koje ispunjavaju posebne uvjete državljanstva ili pravnih osoba koje ispunjavaju posebne uvjete u pogledu vlasništva kapitala i kontrole. Zrakoplovom moraju upravljati zračni prijevoznici koji su u vlasništvu fizičkih osoba koje ispunjavaju posebne uvjete državljanstva ili pravnih osoba koje ispunjavaju posebne uvjete u pogledu vlasništva kapitala i kontrole.

EU: za usluge prihvata i otpreme zrakoplova može se zahtijevati poslovni nastan na području EU-a. Razina otvorenosti usluga prihvata i otpreme zrakoplova ovisi o veličini zračne luke. Broj dobavljača u svakoj zračnoj luci može se ograničiti. Za „velike zračne luke” taj se broj ne može ograničiti na manje od dva dobavljača. Radi veće sigurnosti, to ne utječe na prava i obveze EU-a u skladu sa Sporazumom o zračnom prometu između Armenije i Europske unije te njezinih država članica.

EU: kad je riječ o uslugama računalnog rezervacijskog sustava, kad pružatelji usluga računalnog sustava rezervacija (CRS) izvan Europske unije ne osiguravaju zračnim prijevoznicima iz Europske unije jednaki tretman[1] koji se osigurava u Europskoj uniji ili kada zračni prijevoznici koji nisu iz EU-a ne osiguravaju pružateljima usluga CRS-a iz Europske unije jednaki tretman koji se osigurava u Europskoj uniji, mogu se poduzeti mjere kako bi se osiguralo da pružatelji usluga CRS-a iz Europske unije osiguraju jednaki tretman zračnim prijevoznicima koji nisu iz EU-a, odnosno da zračni prijevoznici iz Europske unije osiguraju jednaki tretman pružateljima usluga CRS-a koji nisu iz EU-a.

EU: kad je riječ o uslugama upravljanja zračnim lukama, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

BG: nema izravnih podružnica (zahtijeva se osnivanje društva) za pomoćne usluge u zračnom prijevozu. Za usluge agencije za prijevoz tereta strane osobe mogu pružati usluge samo sudjelovanjem u vlasničkom kapitalu bugarskih društava uz ograničenje sudjelovanja u vlasničkom kapitalu od 49 % i putem podružnica.

HR: zadržava pravo donijeti ili zadržati mjere koje se odnose na usluge prihvata i otpreme zrakoplova (uključujući pripremu i dostavu hrane i pića).

CY, CZ, HU, MT, PL, RO, SK: zadržavaju pravo donijeti ili zadržati mjere koje se odnose na usluge agencije za prijevoz tereta (dio CPC-a 748).

[1] Jednaki tretman podrazumijeva nediskriminirajući tretman zračnih prijevoznika iz Europske unije i pružatelja usluga CRS-a iz Europske unije.

Željeznički prijevoz i pomoćne usluge

EU: kad je riječ o uslugama željezničkog prijevoza putnika i robe (CPC 7111 i 7112), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

BG: nema izravnih podružnica (zahtijeva se osnivanje društva) za pomoćne usluge u željezničkom prijevozu. Udio u bugarskom društvu ograničen je na 49 %.

CZ: nema izravnih podružnica (zahtijeva se osnivanje društva) za pomoćne usluge u željezničkom prijevozu.

HR: kad je riječ o pružanju usluga prijevoza putnika i tereta, usluga agencije za prijevoz tereta (dio CPC-a 748) i usluga guranja i tegljenja (CPC 7113), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

Cestovni prijevoz i pomoćne usluge

EU: kad je riječ o uslugama cestovnog kabotažnog prijevoza, uključujući i prijevoz unutar države članice koji obavlja prijevoznik čiji se poslovni nastan nalazi u drugoj državi članici (CPC 7121 i CPC 7122), osim najma izvanrednih autobusnih linija s vozačem i usluga cestovnog prijevoza tereta (CPC 7123) te ne uključujući prijevoz poštanskih i kurirskih pošiljaka za vlastite potrebe, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države. Zahtjev u pogledu boravišta za upravitelja prijevoza.

AT: za prijevoz putnika i tereta te za najam gospodarskih cestovnih vozila s vozačem isključiva prava i/ili odobrenja mogu se dodijeliti samo državljanima država članica Europske unije te pravnim osobama iz Europske unije koje imaju sjedište u Europskoj uniji.

BG: za prijevoz putnika i tereta isključiva prava i/ili odobrenja mogu se dodijeliti samo državljanima država članica Europske unije te pravnim osobama iz Europske unije koje imaju sjedište u Europskoj uniji. Zahtijeva se osnivanje društva. Za fizičke osobe vrijedi uvjet u pogledu državljanstva jedne od država članica EU-a. Nema izravnih podružnica (zahtijeva se osnivanje društva za CPC 7121 i CPC 7122 te CPC 7123, osim prijevoza poštanskih i kurirskih pošiljaka za vlastite potrebe). Nema izravnih podružnica (zahtijeva se osnivanje društva) za pomoćne usluge u cestovnom prijevozu. Udio u bugarskom društvu ograničen je na 49 posto.

CZ: nema izravnih podružnica (zahtijeva se osnivanje društva za CPC 7121 i CPC 7122 te CPC 7123, osim prijevoza poštanskih i kurirskih pošiljaka za vlastite potrebe).

EL: za obavljanje djelatnosti cestovnog prijevoza u teretnom prometu potrebna je grčka dozvola. Dozvole se dodjeljuju u skladu s nediskriminirajućim uvjetima. Cestovni prijevoznici tereta s poslovnim nastanom u Grčkoj mogu se služiti isključivo vozilima registriranima u Grčkoj.

ES: za pružanje usluga prijevoza putnika i međugradskog autobusnog prijevoza provodi se ispitivanje gospodarskih potreba.

FI: za pružanje usluga cestovnog prijevoza obvezno je odobrenje, koje se ne dodjeljuje za vozila registrirana u inozemstvu.

FR: stranim ulagateljima nije dopušteno pružanje usluga međugradskog autobusnog prijevoza.

LV: za pružanje usluga prijevoza putnika i tereta obvezno je odobrenje, koje se ne dodjeljuje za vozila registrirana u inozemstvu. Subjekti s poslovnim nastanom obvezni su upotrebljavati vozila registrirana u nacionalnom registru.

RO: za pružanje usluga cestovnog prijevoza tereta i putnika potrebna je dozvola. Prijevoznici koji imaju dozvolu mogu upotrebljavati samo vozila koja su registrirana u Rumunjskoj te čiji vlasnici i korisnici ispunjavaju uvjete iz Vladine uredbe.

SE: za obavljanje djelatnosti cestovnog prijevoznika potrebna je švedska dozvola. Kriteriji za dobivanje dozvole za upravljanje taksijem uključuju da društvo mora imenovati fizičku osobu u svojstvu upravitelja prijevoza (vrijedi *de facto* uvjet u pogledu boravišta – vidjeti švedsku rezervu u pogledu vrsta poslovnog nastana). Subjekt s poslovnim nastanom obvezni su upotrebljavati vozila s nacionalnom registracijom.

Kriterijima za dobivanje dozvole za ostale cestovne prijevoznike zahtijeva se da trgovačko društvo ima poslovni nastan u EU-u, poslovni nastan u Švedskoj i da imenuje fizičku osobu upraviteljem prijevoza koja mora imati boravište u EU-u.

Dozvole se izdaju u skladu s nediskriminirajućim uvjetima, osim što se prijevoznici u cestovnom prijevozu tereta i putnika u pravilu smiju koristiti isključivo vozilima registriranima u nacionalnom registru vozila. Ako je vozilo registrirano u inozemstvu, ako je u vlasništvu fizičke ili pravne osobe s glavnim boravištem u inozemstvu te je dovezeno u Švedsku za privremenu uporabu, vozilo se može privremeno upotrebljavati u Švedskoj. Švedska agencija za promet obično definira privremenu upotrebu kao razdoblje koje ne traje dulje od godine dana.

Prijevoz robe cjevovodima, osim goriva, i pomoćne usluge

AT: za CPC 7139, zadržava se pravo dodjele isključivih prava državljanima država članica EU-a te pravnim osobama iz EU-a koje imaju sjedište u EU-u.

14. Energetske usluge

EU: kad je riječ o pravnim osobama iz Armenije koje su pod kontrolom[1] fizičkih ili pravnih osoba iz zemlje iz koje Europska unija uvozi više od 5 % ulja ili prirodnog plina[2], osim ako EU fizičkim ili pravnim osobama iz te zemlje osigura potpun pristup tom sektoru u kontekstu sporazuma o gospodarskoj integraciji sklopljenog s tom zemljom, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

EU: za proizvodnju, preradu i prijevoz nuklearnih goriva i materijala te distribuciju električne energije iz nuklearnog materijala ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

EU: u skladu s člankom 11. Direktive 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i člankom 11. Direktive 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina certificiranje operatora prijenosnog sustava koji je pod kontrolom fizičke ili pravne osobe ili osoba iz treće zemlje ili trećih zemalja može se odbiti ako operator nije dokazao da se dodjelom certifikata ne bi ugrozila sigurnost opskrbe države članice i/ili EU-a energijom.

---

[1] Pravna osoba nalazi se pod kontrolom druge fizičke ili pravne osobe/drugih fizičkih ili pravnih osoba ako potonja/potonje ima/imaju ovlasti za imenovanje većine njezinih direktora ili na drugi način može/mogu zakonski usmjeriti njezino djelovanje. Konkretno, kontrolom se smatra vlasništvo nad više od 50 % vlasničkog udjela u pravnoj osobi.

[2] Na temelju podataka koje je objavila Glavna uprava za energetiku u najnovijoj statističkoj knjižici o energetici u EU-u: uvoz sirove nafte izražen je u težini, a uvoz plina u kaloričnoj vrijednosti.

EU: kad je riječ o uslugama maloprodaje i veleprodaje motornog goriva, električne energije, plina (koji nije u bocama), pare i tople vode, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kad je riječ o uslugama prijevoza goriva cjevovodima, osim uslugama savjetovanja, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

BE, LV: kad je riječ o uslugama prijevoza prirodnog plina cjevovodima, osim uslugama savjetovanja, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

EU: kad je riječ o uslugama u području distribucije energije, osim uslugama savjetovanja, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

SI: kad je riječ o uslugama povezanima s distribucijom energije, osim za usluge u području distribucije plina, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

PL: za usluge pohrane i skladištenja goriva koje se prevozi cjevovodima (dio CPC-a 742) zadržava se pravo zahtijevanja da se ulagateljima iz država koje su dobavljači energije može zabraniti stjecanje kontrole nad djelatnošću. Zadržava se pravo zahtijevanja osnivanja društva (bez podružnica).

CY: zadržava pravo odbiti izdavanje dozvole državljanima trećih zemalja ili subjektima koji su pod kontrolom državljana trećih zemalja u pogledu djelatnosti ispitivanja, istraživanja i iskorištavanja ugljikovodika. Subjekti koji su ovlašteni za obavljanje djelatnosti ispitivanja, istraživanja i iskorištavanja ugljikovodika ne mogu biti pod izravnom ili neizravnom kontrolom treće zemlje ili državljana trećih zemalja bez prethodnog odobrenja.

15. Ostale usluge koje nisu drugdje uključene

EU: kad je riječ o pružanju novih usluga koje nisu sadržane u Središnjoj klasifikaciji proizvoda Ujedinjenih naroda (CPC) iz 1991., ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

EU: kad je riječ o pružanju usluga organizacija s članstvom (CPC 95), pogrebnim uslugama i uslugama kremiranja i zakapanja (CPC 9703), ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

LT: kad je riječ o dodjeli internetskih adresa koje završavaju s „gov.lt" i certificiranju elektroničkih blagajni, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

CY: pružanje usluga uređivanja kose podliježe uvjetu u pogledu državljanstva te uvjetu u pogledu boravišta.

PT: kad je riječ o uslugama povezanima s prodajom opreme ili dodjelom patenta, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

SE: kad je riječ o pogrebnim uslugama i uslugama kremiranja i zakapanja, ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

PRILOG VIII.-B

OBVEZE U POGLEDU PREKOGRANIČNIH USLUGA
EUROPSKE UNIJE

1. U popisu obveza u nastavku navode se gospodarske djelatnosti koje je Europska unija liberalizirala u skladu s člankom 151. ovog Sporazuma te, u obliku rezervi, ograničenja pristupa tržištu i nacionalnog tretmana koja se primjenjuju na usluge i pružatelje usluga iz Republike Armenije u tim djelatnostima. Popisi se sastoje od sljedećih elemenata:

   (a) prvi stupac u kojem je naveden sektor ili podsektor u kojem stranka preuzima obvezu te opseg liberalizacije na koji se primjenjuju rezerve;

   (b) drugi stupac s opisom primjenjivih rezervi.

   Ako stupac iz točke (b) sadržava samo rezerve na razini pojedine države članice, države članice koje u njemu nisu spomenute preuzimaju obveze u predmetnom sektoru bez rezervi.

   Nepostojanje rezervi na razini pojedine države članice u određenom sektoru ne dovodi u pitanje horizontalne rezerve ili sektorske rezerve za cijeli EU koje se mogu primjenjivati.

   Obveze se ne preuzimaju u sektorima ili podsektorima koji nisu navedeni u popisu u nastavku.

2. U popis u nastavku nisu uključene mjere povezane s kvalifikacijskim zahtjevima i postupcima, tehničkim normama te zahtjevima i postupcima za izdavanje dozvola kada oni ne čine ograničenje pristupa tržištu ili nacionalnog tretmana u smislu članaka 149. i 150. ovog Sporazuma. Te mjere (npr. potreba pribavljanja dozvole, obveze univerzalne usluge, potreba pribavljanja priznanja kvalifikacija u uređenim sektorima, potreba polaganja posebnih ispita, uključujući jezične ispite, nediskriminirajući zahtjev prema kojem se određene djelatnosti ne smiju izvršavati u ekološki zaštićenim zonama ili područjima od posebnog povijesnog ili umjetničkog značenja), čak i ako nisu navedene, u svakom se slučaju primjenjuju na ulagatelje druge stranke.

3. Popisom u nastavku ne dovodi se u pitanje izvedivost načina 1 u određenim uslužnim sektorima i podsektorima te se ne dovodi u pitanje postojanje javnih monopola i isključivih prava kako su opisani u popisu obveza u pogledu poslovnog nastana.

4. U skladu s člankom 141. stavkom 3. ovog Sporazuma u popis u nastavku nisu uključene mjere koje se odnose na subvencije koje dodjeljuju stranke.

5. Prava i obveze koji proizlaze iz ovog popisa obveza ne proizvode učinak sami po sebi i stoga se njima prava ne dodjeljuju izravno fizičkim ili pravnim osobama.

6. Radi veće sigurnosti, obveza odobravanja nacionalnog tretmana za Europsku uniju ne podrazumijeva obvezu proširenja tretmana odobrenog u određenoj državi članici državljanima i pravnim osobama druge države članice na državljane ili pravne osobe druge stranke u skladu s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije ili s bilo kojom mjerom donesenom u skladu s tim Ugovorom, uključujući njezinu provedbu u državama članicama. Takav se nacionalni tretman dodjeljuje samo pravnim osobama druge stranke osnovane u skladu s pravom druge države članice čije se registrirano sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi u toj državi članici, uključujući pravnim osobama koje su osnovane u Europskoj uniji i koje posjeduju ili njima upravljaju državljani druge stranke.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
1. POSLOVNE USLUGE	
Svi sektori	
A. Profesionalne usluge	
(a) pravne usluge (CPC 861)[1] (osim usluga pravnog savjetovanja te usluga sastavljanja pravne dokumentacije i ovjeravanja koje pružaju pravni stručnjaci kojima su povjerene javne funkcije, kao što su javni bilježnici, *huissiers de justice* ili ostali *officiers publics et ministériels*)	Za načine 1 i 2 AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, PT, PL, SK, UK: punopravno članstvo u odvjetničkoj komori, koje se zahtijeva za obavljanje odvjetničke djelatnosti s domaćim pravom (pravo EU-a i pravo država članica) te za zastupanje pred sudovima, podliježe uvjetu u pogledu državljanstva. CY: uvjet u pogledu državljanstva i uvjet u pogledu boravišta za pružanje pravnih usluga. Punopravno članstvo u odvjetničkoj komori podliježe uvjetu u pogledu državljanstva te uvjetu u pogledu boravišta. Samo odvjetnici upisani u odvjetničku komoru mogu biti partneri, dioničari ili članovi upravnih odbora odvjetničkih društava na Cipru. CY, HU: za strane odvjetnike opseg pravnih djelatnosti ograničen je na pružanje pravnih savjeta.

[1] Uključuje usluge pravnog savjetovanja, pravnog zastupanja, pravne arbitraže i mirenja/posredovanja te usluge sastavljanja pravne dokumentacije i ovjeravanja. Pružanje pravnih usluga dopušteno je samo u pogledu međunarodnog javnog prava, prava EU-a i prava one države u kojoj su ulagatelj ili njegovo osoblje kvalificirani za obavljanje poslovne djelatnosti odvjetnika i, kao i pružanje drugih usluga, podliježe zahtjevima i postupcima za izdavanje dozvole koji su primjenjivi u državama članicama Europske unije. Za odvjetnike koji pružaju pravne usluge povezane s međunarodnim javnim pravom i stranim pravom, one mogu, među ostalim, biti u obliku poštovanja lokalnih etičkih kodeksa, služenja titulom stečenom u matičnoj zemlji (osim ako je naziv priznat u zemlji domaćinu), zahtjeva u pogledu osiguranja, jednostavnog upisa u odvjetničku komoru ili pojednostavnjenog pristupa odvjetničkoj komori zemlje domaćina na temelju ispitivanja sposobnosti te pravnog ili profesionalnog boravišta u zemlji domaćinu. Pravne usluge povezane s pravom EU-a u načelu pruža potpuno kvalificirani odvjetnik koji je član odvjetničke komore u EU-u i djeluje osobno, a pravne usluge povezane s pravom države članice Europske unije u načelu pruža potpuno kvalificirani odvjetnik koji je član odvjetničke komore u toj državi članici i djeluje osobno. Stoga bi punopravno članstvo u odvjetničkoj komori odgovarajuće države članice EU-a moglo biti potrebno za zastupanje pred sudovima i drugim nadležnim tijelima u EU-u jer uključuje primjenu postupovnog prava EU-a i nacionalnog postupovnog prava. Međutim, u nekim državama članicama, stranim odvjetnicima koji nisu punopravni članovi odvjetničke komore dopušteno je u građanskim postupcima zastupati stranku koja je državljanin ili pripada državi u kojoj odvjetnik ima pravo obavljati poslovnu djelatnost.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
	FI: punopravno članstvo u odvjetničkoj komori koje se zahtijeva za usluge pravnog zastupanja podliježe uvjetu u pogledu državljanstva i zahtjevima u pogledu boravišta (uključujući za upotrebu finskog naziva „asianajaja”). BE: za pojavljivanje pred „Cour de cassation” u predmetima koji nisu kazneni predmeti primjenjuju se kvote. BG: strani odvjetnici mogu pružati samo usluge pravnog zastupanja državljana svoje matične zemlje i uz poštovanje načela reciprociteta te u suradnji s bugarskim odvjetnikom. Za usluge pravnog posredovanja zahtijeva se prebivalište. ES: za odvjetnike u području industrijskog vlasništva obvezno je državljanstvo jedne od država članica EU-a. FR: pristup odvjetnika zanimanjima „avocat auprès de la Cour de Cassation” i „avocat auprès du Conseil d'Etat” podliježe kvotama i uvjetu u pogledu državljanstva. LV: uvjet u pogledu državljanstva za zaprisegnute odvjetnike na koje je ograničeno pravno zastupanje u kaznenim predmetima. DK: punopravno članstvo u odvjetničkoj komori zahtijeva se za obavljanje odvjetničke djelatnosti, uključujući za pojavljivanje pred sudovima. Kako bi postale punopravni članovi odvjetničke komore, osobe moraju ispuniti uvjete navedene u danskom Zakonu o pravosuđu. U skladu s danskim Zakonom o pravosuđu, naziv „Advokat” zaštićeni je naziv. U skladu s danskim Zakonom o pravosuđu, osobe koje nisu odvjetnici, a imaju dansku dozvolu za obavljanje djelatnosti, mogu pružati pravne usluge, ali ne smiju upotrebljavati naziv „Advokat”. EE: uvjet u pogledu državljanstva za patentne zastupnike i zaprisegnute pismene prevoditelje (dio CPC-a 861). NL, FI, HU: uvjet u pogledu boravišta za patentne zastupnike (dio CPC-a 861). LT: uvjet u pogledu državljanstva za patentne zastupnike. PT: uvjet u pogledu državljanstva za pristup zanimanju „solicitadores” i za zastupnike u području industrijskog vlasništva.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(b) 1. računovodstvene i knjigovodstvene usluge (CPC 86212 osim „revizorskih usluga”, CPC 86213, CPC 86219 i CPC 86220)	Za način 1 FR, HU, IT, MT, RO, SI: ne preuzimaju se obveze. AT: uvjet u pogledu državljanstva za zastupanje pred nadležnim tijelima. CY: pristup podliježe ispitivanju gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: stanje zaposlenosti u podsektoru. Za način 2 sve države članice: nema rezervi.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(b) 2. revizorske usluge (CPC 86211 i 86212, osim računovodstvenih usluga)	Za način 1 BE, BG, CY, DE, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, UK: ne preuzimaju se obveze. AT: uvjet u pogledu državljanstva za zastupanje pred nadležnim tijelima i za obavljanje revizija predviđenih u posebnim austrijskim zakonima (npr. zakon o dioničkim društvima, zakon o burzi, zakon o bankarstvu itd.). SE: samo revizori odobreni i ovlašteni u Švedskoj i revizorska društva registrirana u Švedskoj mogu pružati usluge zakonske revizije u određenim pravnim subjektima, uključujući sva društva s ograničenom odgovornošću te fizičke osobe. Samo revizori odobreni u Švedskoj i registrirana javna računovodstvena društva mogu biti dioničari ili članovi društava koja obavljaju kvalificirane revizije (u službene svrhe). Za odobrenje se zahtijeva boravište unutar EGP-a ili Švicarske. Nazive „approved auditor" i „authorised auditor" mogu upotrebljavati isključivo revizori odobreni i ovlašteni u Švedskoj. Revizori gospodarskih zadruga i određenih drugih poduzeća koji nisu ovlašteni ili odobreni računovođe moraju imati boravište u EGP-u. Nadležno tijelo može dopustiti izuzeća od tog uvjeta. HR: strana revizorska društva mogu pružati revizorske usluge na hrvatskom državnom području ako su osnovala podružnicu u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima. LT: izvješće revizora mora biti pripremljeno uz sudjelovanje revizora koji je akreditiran za obavljanje poslovne djelatnosti u Litvi. DK: zahtijeva se boravište. Za način 2 nema rezervi.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(c) usluge poreznog savjetovanja (CPC 863)[1]	Za način 1 AT: uvjet u pogledu državljanstva za zastupanje pred nadležnim tijelima. CY: pristup podliježe ispitivanju gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: stanje zaposlenosti u podsektoru. CZ: pristup je ograničen samo na fizičke osobe. BG, MT, RO, SI: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.
(d) arhitektonske usluge i (e) usluge urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture (CPC 8671 i CPC 8674)	Za način 1 AT: ne preuzimaju se obveze, osim za usluge jednostavnog planiranja. BE, BG, CY, EL, IT, MT, PL, PT, SI: ne preuzimaju se obveze. DE: primjena nacionalnih pravila o naknadama i prihodima za sve usluge koje se pružaju iz inozemstva. FR: pružanje usluga samo s pomoću SEL-a (*anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions*) ili SCP-a. HU, RO: ne preuzimaju se obveze za usluge krajobrazne arhitekture. HR: fizičke i pravne osobe mogu pružati te usluge po odobrenju Hrvatske komore arhitekata. Planove ili projekte osmišljene u inozemstvu mora, s obzirom na njihovu usklađenost s hrvatskim zakonodavstvom, priznati (potvrditi) ovlaštena fizička ili pravna osoba u Hrvatskoj. Ne preuzimaju se obveze za usluge urbanističkog planiranja. SK: za pristup strukovnoj komori, koji je nužan za pružanje arhitektonskih usluga, zahtijeva se boravište u državi članici EGP-a. Za način 2 nema rezervi.

[1] Ne uključuje usluge pravnog savjetovanja i pravnog zastupanja u poreznim pitanjima, koje se nalaze pod točkom 1.A.(a). Pravne usluge.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(f) inženjerske usluge i (g) integrirane inženjerske usluge (CPC 8672 i CPC 8673)	Za način 1 AT, LT: ne preuzimaju se obveze, osim za usluge jednostavnog planiranja. BG, CZ, CY, EL, IT, MT, PT: ne preuzimaju se obveze. HR: fizičke i pravne osobe mogu pružati te usluge po odobrenju Hrvatske komore inženjera. Planove ili projekte osmišljene u inozemstvu mora, s obzirom na njihovu usklađenost s hrvatskim zakonodavstvom, priznati (potvrditi) ovlaštena fizička ili pravna osoba u Hrvatskoj. SK: za pristup strukovnoj komori, koji je nužan za pružanje inženjerskih usluga, zahtijeva se boravište u državi članici EGP-a. Za način 2 nema rezervi.
(h) medicinske (uključujući psihologe) i stomatološke usluge (CPC 9312 i dio CPC-a 85201)	Za način 1 AT, BE, BG, CY, DE, DK, EE, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, UK: ne preuzimaju se obveze. LT: pružanje usluge podliježe odobrenju koje se temelji na planu zdravstvenih usluga koji je sastavljen u skladu s potrebama, uzimajući u obzir stanovništvo i već postojeće medicinske i stomatološke usluge. SI: ne preuzimaju se obveze za usluge socijalne medicine, sanitarne, epidemiološke, medicinske/ekološke usluge, opskrbu krvlju, krvnim pripravcima i transplantat ima te obdukciju. HR: ne preuzimaju se obveze, osim za telemedicinu. CZ: pristup je ograničen samo na fizičke osobe. Za strane fizičke osobe uvjet je odobrenje Ministarstva zdravstva. Za način 2 nema rezervi.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(i) veterinarske usluge (CPC 932)	Za način 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, MT, NL, PT, RO, SI, SK: ne preuzimaju se obveze. UK: ne preuzimaju se obveze, osim za veterinarske laboratorije i tehničke usluge pružene veterinarskim kirurzima, opće savjetovanje, davanje smjernica i informacija (npr. o prehrani, ponašanju i brizi o kućnim ljubimcima). Za način 2 nema rezervi.
(j) 1. usluge primalja (dio CPC-a 93191) (j) 2. usluge koje pružaju medicinske sestre, fizioterapeuti i paramedicinsko osoblje (dio CPC-a 93191) FI: samo za privatno financirane usluge.	Za način 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, SK, UK: ne preuzimaju se obveze. FI, PL: ne preuzimaju se obveze, osim za medicinske sestre. HR: ne preuzimaju se obveze, osim za telemedicinu. SE: nema rezervi. Za način 2 nema rezervi.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(k) maloprodaja farmaceutskih proizvoda i maloprodaja medicinskih i ortopedskih proizvoda (CPC 63211) i ostale usluge koje pružaju farmaceuti[1]	Za način 1 LT: maloprodaja medicinskih proizvoda javnosti može se obavljati samo putem ljekarne. Zabranjena je internetska prodaja medicinskih proizvoda koji se izdaju na recept. LV: ne preuzimaju se obveze, osim za narudžbu poštom. HU: ne preuzimaju se obveze, osim za CPC 63211. Za načine 1 i 2 EU, osim EE: ne preuzimaju se obveze za maloprodaju farmaceutskih proizvoda i maloprodaju medicinskih i ortopedskih proizvoda (CPC 63211). CZ, SE, UK: ne preuzimaju se obveze za ostale usluge koje pružaju farmaceuti. CY: ne preuzimaju se obveze za maloprodaju farmaceutskih proizvoda i maloprodaju medicinskih i ortopedskih proizvoda te ostalih usluga koje pružaju farmaceuti. AT, ES, IE: zabranjena je narudžba poštom farmaceutskih proizvoda. SI: zabranjena je narudžba poštom farmaceutskih proizvoda koji se izdaju na recept. IT, SK: maloprodaja farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda (CPC 63211): Za stjecanje dozvole za farmaceuta i/ili za otvaranje ljekarne radi maloprodaje farmaceutskih i određenih medicinskih proizvoda javnosti obvezno je boravište.

[1] Opskrba opće javnosti farmaceutskim proizvodima, kao i pružanje ostalih usluga, podliježe zahtjevima u pogledu izdavanja dozvola i kvalifikacija te postupcima primjenjivima u državama članicama Europske unije. Općenito je ta djelatnost rezervirana za farmaceute. U nekim je državama članicama samo djelatnost opskrbe lijekovima na recept rezervirana za farmaceute.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
	EE: maloprodaja farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda (CPC 63211): maloprodaja farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti može se obavljati samo putem ljekarne. Zabranjena je narudžba lijekova poštom te isporuka internetski naručenih lijekova poštom ili kurirskom službom. BG: maloprodaja farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda (CPC 63211): uvjet u pogledu prebivališta za farmaceute. Zabranjena je narudžba poštom farmaceutskih proizvoda. Za način 2 FI: ne preuzimaju se obveze za profesionalne zdravstvene i socijalne usluge (uključujući maloprodaju farmaceutskih proizvoda) koje se javno financiraju.
B. Računalne i srodne usluge (CPC 84)	Za načine 1 i 2 nema rezervi.
C. Usluge istraživanja i razvoja	
(a) usluge istraživanja i razvoja u društvenim i humanističkim znanostima (CPC 852 osim usluga psihologa)[1] (b) usluge istraživanja i razvoja u prirodnim znanostima (CPC 851) i (c) usluge interdisciplinarnog istraživanja i razvoja (CPC 853)	Za načine 1 i 2 EU: za usluge istraživanja i razvoja koje se financiraju javnim sredstvima ili državnim potporama u bilo kojem obliku te se stoga ne smatraju privatno financiranima isključiva prava i/ili odobrenja mogu se dodijeliti samo državljanima država članica Europske unije i pravnim osobama iz Europske unije koje imaju sjedište u Europskoj uniji.

[1] Dio CPC-a 85201, koji se nalazi pod točkom 1.A.h. Medicinske i stomatološke usluge

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
D. Usluge povezane s nekretninama[1]	
(a) koje uključuju vlastitu ili zakupljenu imovinu (CPC 821) (b) na temelju naknade ili ugovora (CPC 822)	Za način 1 BG, CY, CZ, EE, HR, HU, IE, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI: ne preuzimaju se obveze. PT: za pravne osobe obvezno je osnivanje društva u EGP-u. Za način 2 nema rezervi.
E. Usluge najma/zakupa bez rukovatelja	
(a) u pogledu brodova (CPC 83103)	Za način 1 BG, CY, DE, HU, MT, RO: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.
(b) u pogledu zrakoplova (CPC 83104)	Za načine 1 i 2 BG, CY, CZ, HU, LV, MT, PL, RO, SK: ne preuzimaju se obveze. EU: Zrakoplovi kojima se služi zračni prijevoznik iz Europske unije moraju biti registrirani u državi članici Europske unije koja izdaje dozvolu tom zračnom prijevozniku ili drugdje u Europskoj uniji te podliježu prethodnom odobrenju u skladu s primjenjivim zakonodavstvom EU-a ili nacionalnim zakonodavstvom u području zrakoplovne sigurnosti. Ugovor o zakupu bez posade čiji je zračni prijevoznik Zajednice stranka podliježe prethodnom odobrenju u skladu sa zakonodavstvom EU-a ili nacionalnim zakonodavstvom u području zrakoplovne sigurnosti.

[1] Uključena usluga odnosi se na posao posrednika nekretninama i ne utječe ni na kakva prava ili ograničenja za fizičke ili pravne osobe koje kupuju nekretninu.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(c) u pogledu ostale prijevozne opreme (CPC 83101, CPC 83102 i CPC 83105)	Za način 1 BG, CY, HU, LV, MT, PL, RO, SI: ne preuzimaju se obveze. SE: za CPC 83101: zahtjev u pogledu boravišta. Za način 2 nema rezervi.
(d) u pogledu ostalih strojeva i opreme (CPC 83106, CPC 83107, CPC 83108 i CPC 83109)	Za način 1 BG, CY, CZ, HU, MT, PL, RO, SK: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.
(e) u pogledu predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo (CPC 832)	Za načine 1 i 2 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: ne preuzimaju se obveze. EE: ne preuzimaju se obveze, osim za usluge davanja u zakup ili najma prethodno snimljenih videokaseta za upotrebu u opremi za zabavu kod kuće.
(f) najam telekomunikacijske opreme (CPC 7541)	Za načine 1 i 2 nema rezervi.
F. Ostale poslovne usluge	
(a) oglašavanje (CPC 871)	Za načine 1 i 2 nema rezervi.
(b) istraživanje tržišta i ispitivanje javnog mnijenja (CPC 864)	Za načine 1 i 2 nema rezervi.
(c) usluge savjetovanja u pogledu upravljanja (CPC 865)	Za načine 1 i 2 nema rezervi.
(d) usluge povezane sa savjetovanjem u pogledu upravljanja (CPC 866)	Za načine 1 i 2 HU: ne preuzimaju se obveze za usluge arbitraže i mirenja (CPC 86602).

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(e) usluge tehničkog ispitivanja i analize (CPC 8676)	Za način 1 IT: ne preuzimaju se obveze za zanimanja biologa i kemijskog analitičara. BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK, SE: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK, SE: ne preuzimaju se obveze.
(f) usluge savjetovanja i konzultantske usluge u području poljoprivrede, lova i šumarstva (dio CPC-a 881)	Za način 1 IT: ne preuzimaju se obveze za djelatnosti koje obavljaju agronomi i „periti agrari”. Za agronome i „periti agrari” obvezno je boravište i upis u strukovni registar. Državljani treće zemlje mogu se upisati uz uvjet reciprociteta. EE, MT, RO, SI: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.
(g) usluge savjetovanja i konzultantske usluge u području ribarstva (dio CPC-a 882)	Za način 1 LV, MT, RO, SI: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.
(i) usluge savjetovanja i konzultantske usluge u području proizvodnje (dio CPC-a 884 i dio CPC-a 885)	Za načine 1 i 2 nema rezervi.
(k) usluge posredovanja u zapošljavanju i usluge angažiranja osoblja	
(k) 1. traženje rukovodećeg osoblja (CPC 87201)	Za načine 1 i 2 AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, IE, HR, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI, SE: ne preuzimaju se obveze.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(k) 2. usluge posredovanja u zapošljavanju (CPC 87202)	Za način 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, EL, FI, FR, HR, IE, IT, LU, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 AT, BE, BG, CY, CZ, EE, FI, HR, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: ne preuzimaju se obveze.
(k) 3. usluge angažiranja pomoćnog uredskog osoblja (CPC 87203)	Za načine 1 i 2 AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, FR, HR IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SK, SI: ne preuzimaju se obveze.
(k) 4. usluge angažiranja osoblja za pomoć u domaćinstvu, drugih komercijalnih ili industrijskih radnika te njegovateljskog i drugog osoblja (CPC-ovi 87204, 87205, 87206, 87209)	Za načine 1 i 2 Sve države članice osim HU: ne preuzimaju se obveze. HU: nema rezervi.
(l) 1. istražne usluge (CPC 87301)	Za načine 1 i 2 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, UK: ne preuzimaju se obveze.
(l) 2. usluge u području sigurnosti (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 i CPC 87305)	Za način 1 BE, BG, CY, CZ, DK, ES, EE, FI, FR, HR, IT, LV, LT, MT, PT, PL, RO, SI, SK: ne preuzimaju se obveze. HU: ne preuzimaju se obveze za CPC 87304, CPC 87305. IT: za CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 i CPC 87305: za pribavljanje potrebnog odobrenja za pružanje zaštitarskih usluga i prijevoz vrijedne imovine zahtijeva se boravište. Za način 2 HU: ne preuzimaju se obveze za CPC 87304, CPC 87305. BG, CY, CZ, EE, HR, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: ne preuzimaju se obveze.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(m) povezane usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja (CPC 8675)	Za način 1 BE, BG, CY, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, UK: ne preuzimaju se obveze za usluge istraživanja. BG: ne preuzimaju se obveze za djelatnost fotografiranja iz zraka te za djelatnosti u području geodezije, katastarskog mjerenja i kartografije pri proučavanju pomicanja zemljine kore. HR: nema rezervi, osim što se usluge osnovnog istraživanja u području geologije, geodezije i rudarstva te srodne usluge u području zaštite okoliša na državnom području Hrvatske mogu pružati samo s domaćim pravnim osobama ili putem njih. Za način 2 nema rezervi.
(n) 1. održavanje i popravak plovila (dio CPC-a 8868)	Za način 1 Za plovila u pomorskom prijevozu: BE, BG, CY, DE, DK, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, UK: ne preuzimaju se obveze. Za plovila u prijevozu unutarnjim plovnim putovima: EU osim EE, HU, LV: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi. Za načine 1 i 2 EU: zadržava pravo zahtijevanja da samo priznate organizacije s odobrenjem EU-a mogu provoditi statutarni nadzor i statutarnu certifikaciju brodova u ime država članica EU-a. Može se zahtijevati poslovni nastan.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(n) 2. održavanje i popravak opreme za željeznički prijevoz (dio CPC-a 8868)	Za način 1 AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.
(n) 3. održavanje i popravak motornih vozila, motocikala, motornih saonica i opreme za cestovni prijevoz (CPC 6112, CPC 6122, dio CPC-a 8867 i dio CPC-a 8868)	Za načine 1 i 2 nema rezervi.
(n) 4. održavanje i popravak zrakoplova i njegovih dijelova (dio CPC-a 8868)	Za način 1 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.
(n) 5. usluge održavanja i popravka metalnih proizvoda, (neuredskih) strojeva, (neprijevozne i neuredske) opreme te proizvoda za osobnu upotrebu i kućanstvo[1] (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 i CPC 8866)	Za načine 1 i 2 nema rezervi.

[1] Usluge održavanja i popravka prijevozne opreme (CPC 6112, 6122, 8867 i CPC 8868) nalaze se pod točkama 1.F. (l) 1. do 1.F. (l) 4.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(o) usluge čišćenja zgrada (CPC 874)	Za način 1 EU: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.
(p) fotografske usluge (CPC 875)	Za način 1 BG, EE, MT, PL: ne preuzimaju se obveze za pružanje usluga fotografiranja iz zraka. HR, LV: ne preuzimaju se obveze za posebne usluge fotografiranja (CPC 87504). BG: uvjet u pogledu poslovnog nastana i uvjet u pogledu državljanstva za usluge fotografiranja iz zraka. Za način 2 nema rezervi.
(q) usluge pakiranja (CPC 876)	Za načine 1 i 2 nema rezervi.
(r) tiskarska i izdavačka djelatnost (CPC 88442)	Za način 1 SE: fizičke osobe koje su vlasnici časopisa koji se tiskaju i objavljuju u Švedskoj moraju imati boravište u Švedskoj ili biti državljani EGP-a. Vlasnici takvih časopisa koji su pravne osobe moraju imati poslovni nastan u EGP-u. Časopisi koji se tiskaju i objavljuju u Švedskoj te tehničke snimke moraju imati nadležnog urednika s prebivalištem u Švedskoj. Za način 2 nema rezervi.
(s) kongresne usluge (dio CPC-a 87909)	Za načine 1 i 2 nema rezervi.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(t) ostalo	
(t) 1. usluge pismenog i usmenog prevođenja (CPC 87905)	Za način 1 PL: ne preuzimaju se obveze za usluge zaprisegnutih pismenih i usmenih prevoditelja BG, HR, HU, SK: ne preuzimaju se obveze za službeno pismeno i usmeno prevođenje. FI: uvjet u pogledu boravišta za ovlaštene pismene prevoditelje (dio CPC-a 87905). Za način 2 nema rezervi.
(t) 2. usluge unutarnjeg uređenja i druge usluge oblikovanja posebnih proizvoda (CPC 87907)	Za način 1 DE: primjena nacionalnih pravila o naknadama i prihodima za sve usluge koje se pružaju iz inozemstva. HR: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.
(t) 3. usluge agencije za naplatu (CPC 87902)	Za načine 1 i 2 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: ne preuzimaju se obveze.
(t) 4. usluge kreditnog izvješćivanja (CPC 87901)	Za načine 1 i 2 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: ne preuzimaju se obveze.

Sektor ili podsektor		Opis rezervi
(t)	5. usluge umnožavanja (CPC 87904)[1]	Za način 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.
(t)	6. usluge savjetovanja u području telekomunikacija (CPC 7544)	Za načine 1 i 2 nema rezervi.
(t)	7. usluge odgovaranja na telefonske pozive (CPC 87903)	Za načine 1 i 2 nema rezervi.

[1] Ne uključuje usluge tiskanja, koje su uvrštene pod CPC 88442 i nalaze se pod točkom 1.F. (p).

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
2. KOMUNIKACIJSKE USLUGE	
A. Poštanske i kurirske usluge Usluge povezane s rukovanjem[1] poštanskim pošiljkama[2] za domaća ili strana odredišta u skladu sa sljedećim popisom podsektora: (i) rukovanje adresiranom pisanom korespondencijom na bilo kojoj vrsti pisanog medija[3], uključujući hibridnu poštansku uslugu i izravnu poštu; ii. rukovanje adresiranim pošiljkama i paketima[4]; iii. rukovanje adresiranim novinskim proizvodima[5]; iv. rukovanje prethodno navedenim pošiljkama od i. do iii. te registriranom ili osiguranom poštom;	Za načine 1 i 2 nema rezervi[6].

[1] „Rukovanje” se odnosi na djelatnosti poput prijema, sortiranja, prijevoza i dostave.

[2] „Poštanska pošiljka” odnosi se na pošiljke kojima rukuje bilo koji komercijalni operater, javni ili privatni.

[3] Npr. pisma, razglednice.

[4] Uključujući knjige i kataloge.

[5] Dnevne novine, novine i časopisi.

[6] Za podsektore i. do iv. mogu se zahtijevati pojedinačne dozvole kojima se određuju posebne obveze univerzalnih usluga i/ili financijski doprinos fondu za naknade.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
v. usluge brze dostave[1] za prethodno navedene pošiljke od i. do iii.; vi. rukovanje neadresiranim pošiljkama; vii. razmjena dokumenata[2] (dio CPC-a 751, dio CPC-a 71235[3] i dio CPC-a 73210[4]) Organizacija razmještaja poštanskih sandučića na javnim prometnicama, izdavanje poštanskih marki i usluge preporučene dostave koje se upotrebljavaju tijekom upravnih ili sudskih postupaka mogu se ograničiti u skladu s nacionalnim zakonodavstvom. Mogu se uvesti sustavi dozvola za usluge za koje postoji obveza opće univerzalne usluge. Te dozvole mogu podlijegati posebnim obvezama univerzalnih usluga ili financijskim doprinosima kompenzacijskom fondu.	

[1] Usluge brze dostave mogu uključivati, uz veću brzinu i pouzdanost, elemente dodane vrijednosti kao što su preuzimanje na točki podrijetla, osobna dostava adresiranoj osobi, praćenje, mogućnost promjene odredišta i adresirane osobe u provozu te potvrdu primitka.

[2] Osiguravanje sredstava, uključujući opskrbu *ad hoc* prostorima kao i prijevoz koji obavlja treća osoba, za samostalnu dostavu međusobnom razmjenom poštanskih pošiljaka između korisnika pretplaćenih na ovu uslugu. Poštanska pošiljka odnosi se na pošiljke kojima rukuje bilo koji komercijalni operater, javni ili privatni.

[3] Prijevoz pošte za vlastite potrebe bilo kojim načinom kopnenog prijevoza.

[4] Prijevoz pošte za vlastite potrebe zračnim putem.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
B. Telekomunikacijske usluge (tim uslugama nije obuhvaćena gospodarska djelatnost koja se sastoji od pružanja sadržaja za čiji su prijenos potrebne telekomunikacijske usluge)	
(a) sve usluge koje se sastoje od prijenosa i primanja signala elektromagnetskim sredstvom[1], osim radiodifuzije[2]	Za načine 1 i 2 nema rezervi.
(b) usluge prijenosa radiodifuzije s pomoću satelita[3]	Za načine 1 i 2 EU: nema rezervi, osim što pružatelji usluga u ovom sektoru mogu podlijegati obvezama zaštite ciljeva od općeg interesa povezanih s prijenosom sadržaja s pomoću njihove mreže u skladu s regulatornim okvirom EU-a za elektroničke komunikacije. BE: ne preuzimaju se obveze.

[1] Te usluge ne obuhvaćaju internetske informacije i/ili obradu podataka (uključujući obradu transakcija) (dio CPC -a 843) koji se nalaze pod točkom 1.B. Računalne usluge

[2] Radiodifuzija se definira kao neprekinut lanac prijenosa koji je potreban za distribuciju signala televizijskog i radijskog programa općoj javnosti, ali ne pokriva veze između operatera.

[3] Tim uslugama obuhvaćene su telekomunikacijske usluge koje se sastoje od prijenosa i primitka radijske i televizijske radiodifuzije satelitom (neprekinuti lanac prijenosa satelitom koji je potreban za distribuciju signala televizijskog i radijskog programa općoj javnosti). To obuhvaća prodaju upotrebe satelitskih usluga, ali ne uključuje prodaju paketa televizijskog programa kućanstvima.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
3. GRADITELJSTVO I POVEZANE INŽENJERSKE USLUGE	
Graditeljstvo i povezane inženjerske usluge (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 i CPC 518)	Za način 1 LT: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.
4. USLUGE DISTRIBUCIJE (osim distribucije oružja, streljiva, eksploziva i ostale vojne opreme)	
A. Usluge posrednika (a) usluge posrednika motornih vozila, motocikala, motornih saonica te njihovih dijelova i pribora (dio CPC-a 61111, dio CPC-a 6113 i dio CPC-a 6121) (b) ostale usluge posrednika (CPC 621) B. Usluge veleprodaje (a) Usluge veleprodaje motornih vozila, motocikala, motornih saonica te njihovih dijelova i pribora (dio CPC-a 61111, dio CPC-a 6113 i dio CPC-a 6121)	Za načine 1 i 2 EU: ne preuzimaju se obveze za distribuciju kemijskih proizvoda i plemenitih kovina (i dragog kamenja). AT: ne preuzimaju se obveze za distribuciju pirotehničkih sredstava, zapaljivih predmeta i eksplodirajućih uređaja te otrovnih tvari. AT, BG: ne preuzimaju se obveze za distribuciju proizvoda za medicinsku uporabu kao što su medicinski i kirurški uređaji, medicinske tvari i predmeti za medicinsku uporabu. BG: ne preuzimaju se obveze za duhan i duhanske proizvode te za usluge koje pružaju posrednici u trgovini robom. CZ: ne preuzimaju se obveze za usluge dražbi. FI: ne preuzimaju se obveze za distribuciju alkoholnih pića i farmaceutskih proizvoda. HU: za usluge posrednika (CPC 621): strana društva mogu pružati usluge trgovine robom (posredovanja) samo putem podružnice ili poslovnog nastana u Mađarskoj. Zahtijeva se dozvola mađarske agencije za nadzor financijskih usluga. LT: distribucija pirotehničkih sredstava: distribucija pirotehničkih sredstava podliježe izdavanju dozvole. Dozvola se može izdati samo pravnim osobama s poslovnim nastanom u EU-u.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(b) usluge veleprodaje u pogledu telekomunikacijske terminalne opreme (dio CPC-a 7542) (c) ostale usluge veleprodaje (CPC 622, osim usluga veleprodaje energetskih proizvoda[1]) C. Usluge maloprodaje[2] (a) usluge posrednika motornih vozila, motocikala, motornih saonica te njihovih dijelova i pribora (CPC 61112, dio CPC-a 6113 i dio CPC-a 6121) Usluge maloprodaje povezane s telekomunikacijskom terminalnom opremom (dio CPC-a 7542) Usluge maloprodaje hrane (CPC 631) Usluge maloprodaje ostalih (neenergetskih) proizvoda, osim maloprodaje farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda[3] (CPC 632, osim CPC-a 63211 i 63297) D. Franšize (CPC 8929)	IT: distribucija duhana (dio CPC-a 6222, dio CPC-a 6310): za posrednike između veleprodaje i maloprodaje te vlasnike prodajnih mjesta („magazzini”) zahtijeva se državljanstvo države članice EU-a. HR: ne preuzimaju se obveze za distribuciju duhanskih proizvoda. Za način 1 AT, BG, HR, FR, PL, RO: ne preuzimaju se obveze za distribuciju duhana i duhanskih proizvoda. IT: za usluge veleprodaje državni monopol na duhan. BG, PL, RO, SE: ne preuzimaju se obveze za maloprodaju alkoholnih pića. AT, BG, CY, CZ, IE, RO, SK, SI: ne preuzimaju se obveze za distribuciju farmaceutskih proizvoda, osim maloprodaje farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda (CPC 63211). ES: zabranjeno je trgovanje na daljinu, narudžba poštom ili slični postupci za maloprodaju duhana odnosno opskrbu njime. BG, HU, PL: ne preuzimaju se obveze za usluge posrednika u trgovini robom. FR: za usluge posrednika, ne preuzimaju se obveze za trgovce i posrednike koji djeluju na 17 tržišta svježih prehrambenih proizvoda koja su od nacionalnog interesa. ne preuzimaju se obveze za veleprodaju farmaceutskih proizvoda. MT: ne preuzimaju se obveze za usluge posrednika. BE, BG, CY, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK, UK: ne preuzimaju se obveze za usluge maloprodaje, osim za narudžbu poštom.

[1] Te usluge, koje uključuju CPC 62271, nalaze se pod naslovom ENERGETSKE USLUGE u točki 18.D.

[2] Ne uključuje usluge održavanja i popravka, koje se nalaze pod naslovom POSLOVNE USLUGE u točkama 1.B i 1.F.(l).

[3] Maloprodaja farmaceutskih medicinskih i ortopedskih proizvoda nalazi se pod naslovom PROFESIONALNE USLUGE u točki 1.A.(k).

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
5. USLUGE OBRAZOVANJA (samo privatno financirane usluge. Radi veće sigurnosti, usluge koje se financiraju javnim sredstvima ili državnim potporama u bilo kojem obliku ne smatraju se privatno financiranima)	
A. Usluge osnovnog obrazovanja (CPC 921)	Za način 1 BG, CY, FI, FR, HR, IT, MT, RO, SE, SI: ne preuzimaju se obveze. IT: uvjet u pogledu državljanstva za pružatelje usluga koji su ovlašteni za izdavanje diploma koje priznaje država. Za način 2 CY, FI, HR, MT, RO, SE, SI: ne preuzimaju se obveze. Za načine 1 i 2 FR: za podučavanje u privatno financiranoj obrazovnoj ustanovi potrebno je ispuniti uvjet u pogledu državljanstva. Međutim, strani državljani mogu dobiti odobrenje relevantnih nadležnih tijela za podučavanje. Osim toga, strani državljani mogu dobiti i odobrenje za osnivanje i vođenje obrazovnih ustanova. To se odobrenje dodjeljuje prema odluci nadležnog tijela. (CPC 921).
B. Usluge srednjoškolskog obrazovanja (CPC 922)	Za način 1 BG, CY, FI, FR, HR, IT, MT, RO, SE: ne preuzimaju se obveze. IT: uvjet u pogledu državljanstva za pružatelje usluga koji su ovlašteni za izdavanje diploma koje priznaje država. Za način 2 CY, FI, MT, RO, SE: ne preuzimaju se obveze.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
	Za načine 1 i 2 FR: za podučavanje u privatno financiranoj obrazovnoj ustanovi potrebno je ispuniti uvjet u pogledu državljanstva. Međutim, strani državljani mogu dobiti odobrenje relevantnih nadležnih tijela za podučavanje. Osim toga, strani državljani mogu dobiti i odobrenje za osnivanje i vođenje obrazovnih ustanova. To se odobrenje dodjeljuje prema odluci nadležnog tijela. (CPC 922). LV: ne preuzimaju se obveze za usluge obrazovanja koje se odnose na usluge tehničkog i strukovnog srednjoškolskog obrazovanja za učenike s invaliditetom (CPC 9224).
C. Usluge visokog obrazovanja (CPC 923)	Za način 1 AT, BG, CY, FI, MT, RO, SE: ne preuzimaju se obveze. IT: uvjet u pogledu državljanstva za pružatelje usluga koji su ovlašteni za izdavanje diploma koje priznaje država. ES, IT: ispitivanje gospodarskih potreba za osnivanje privatnih sveučilišta ovlaštenih za izdavanje priznatih diploma ili svjedodžbi. Odgovarajući postupak uključuje savjet parlamenta. Glavni kriteriji: stanovništvo i gustoća postojećih ustanova. Za način 2 AT, BG, CY, FI, MT, RO, SE: ne preuzimaju se obveze. Za načine 1 i 2 CZ, SK: ne preuzimaju se obveze za usluge visokog obrazovanja, osim za usluge tehničkog i strukovnog obrazovanja nakon srednje škole (CPC 92310). FR: za podučavanje u privatno financiranoj obrazovnoj ustanovi potrebno je ispuniti uvjet u pogledu državljanstva. Međutim, strani državljani mogu dobiti odobrenje relevantnih nadležnih tijela za podučavanje. Osim toga, strani državljani mogu dobiti i odobrenje za osnivanje i vođenje obrazovnih ustanova. To se odobrenje dodjeljuje prema odluci nadležnog tijela. (CPC 923).

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
D. Usluge obrazovanja odraslih (CPC 924)	Za načine 1 i 2 CY, FI, MT, RO, SE: ne preuzimaju se obveze. AT: ne preuzimaju se obveze za usluge obrazovanja odraslih s pomoću emitiranja na radiju ili televiziji.
E. Ostale usluge obrazovanja (CPC 929)	Za načine 1 i 2 EU: ne preuzimaju se obveze.
6. USLUGE U PODRUČJU OKOLIŠA	
A. Usluge upravljanja otpadnim vodama (CPC 9401)[1] B. Gospodarenje krutim/opasnim otpadom, osim prekograničnog prijevoza opasnog otpada (a) usluge odvoza smeća (CPC 9402) (b) sanitarne i slične usluge (CPC 9403) C. Zaštita zraka i klime (CPC 9404)[2] D. Saniranje i čišćenje tla i vode (a) obrada, saniranje onečišćenog/zagađenog tla i vode (dio CPC-a 94060)[3] E. Ublažavanje buke i vibracije (CPC 9405) F. Zaštita bioraznolikosti i krajobraza (a) usluge zaštite prirode i krajobraza (dio CPC-a 9406) G. Ostale usluge u području okoliša i pomoćne usluge (CPC 94090)	Za način 1 EU: ne preuzimaju se obveze, osim za usluge savjetovanja. Za način 2 nema rezervi.

[1] Odgovara uslugama odvodnje otpadnih voda.
[2] Odgovara uslugama čišćenja ispušnih plinova.
[3] Odgovara dijelovima usluga zaštite prirode i krajobraza.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
7. FINANCIJSKE USLUGE	
A. Osiguranje i usluge povezane s osiguranjem	Za načine 1 i 2 AT, BE, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: ne preuzimaju se obveze za usluge izravnog osiguranja, osim za osiguranje od rizika koji se odnose na: i. pomorski prijevoz, komercijalni zrakoplovni prijevoz i lansiranje svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite) s osiguranjem koje pokriva sve ili samo dio navedenog: robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu i svaku odgovornost koja proizlazi iz toga i ii. robu u međunarodnom provozu. AT: promidžbena djelatnost i posredovanje u ime društva kćeri koje nije osnovano u Uniji ili podružnice koja nije osnovana u Austriji (osim za reosiguranje i retrocesiju) zabranjeni su. Police obveznog osiguranja u zračnom prijevozu, osim osiguranja u međunarodnom komercijalnom zračnom prijevozu, može ugovarati samo društvo kći osnovano u Uniji ili podružnica osnovana u Austriji. DK: obvezno osiguranje u zračnom prometu mogu ugovarati samo poduzeća osnovana u Uniji. Osobe ili društva (uključujući društva za osiguranje), osim društava za osiguranje koja su ovlaštena na temelju danskog zakonodavstva ili koja su ovlastila danska nadležna tijela, ne mogu u poslovne svrhe u Danskoj sudjelovati u pružanju djelatnosti izravnog osiguranja za osobe s boravištem u Danskoj, za danske brodove ili za imovinu u Danskoj.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
	DE: policu obveznog osiguranja u zračnom prometu može ugovarati samo društvo kći osnovano u Uniji ili podružnica osnovana u Njemačkoj. Ako je strano osiguravajuće društvo osnovalo podružnicu u Njemačkoj, može sklopiti ugovore o osiguranju u Njemačkoj koji se odnose na međunarodni prijevoz samo putem podružnice osnovane u Njemačkoj. FR: osiguranje od rizika koji se odnose na kopneni prijevoz mogu sklopiti samo osiguravajuća društva osnovana u Uniji. IT: prometno osiguranje koje pokriva robu, osiguranje vozila kao takvih i osiguranje od odgovornosti povezane s rizicima koji se nalaze u Italiji mogu ugovarati samo osiguravajuća društva osnovana u Uniji. Ta se rezerva ne primjenjuje na međunarodni prijevoz koji uključuje uvoz u Italiju. PL: ne preuzimaju se obveze za reosiguranje i retrocesiju, osim rizika povezanih s robom u međunarodnoj trgovini. PT: transportno osiguranje za zračni i pomorski prijevoz koje pokriva robu, zrakoplove, trup i osiguranje od odgovornosti mogu ugovarati samo društva osnovana u EU-u; samo osobe ili trgovačka društva osnovana u EU-u mogu nastupati kao posrednici za takve poslove osiguranja u Portugalu. RO: reosiguranje na međunarodnom tržištu dopušteno je samo ako reosiguranje rizika nije moguće na domaćem tržištu.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
	Za način 1 AT, BE, BG, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, NL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: ne preuzimaju se obveze za usluge posredovanja u izravnom osiguranju, osim za osiguranje od rizika koji se odnose na: i. pomorski prijevoz, komercijalni zrakoplovni prijevoz i lansiranje svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite) s osiguranjem koje pokriva sve ili samo dio navedenog: robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu i svaku odgovornost koja proizlazi iz toga; i ii. robu u međunarodnom provozu. PL: ne preuzimaju se obveze za reosiguranje, retrocesiju i osiguranje, osim za reosiguranje, retrocesiju i osiguranje od rizika koji se odnose na: (a) pomorski prijevoz, komercijalni zrakoplovni prijevoz te lansiranje svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite) s osiguranjem koje pokriva sve ili samo dio navedenog: robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu i svaku odgovornost koja proizlazi iz toga; i (b) robu u međunarodnom provozu. BG: ne preuzimaju se obveze za izravno osiguranje, osim za usluge koje strani pružatelji pružaju stranim osobama na državnom području Republike Bugarske. Ne preuzimaju se obveze za osiguranje depozita i slične programe naknada, kao i za programe obveznog osiguranja. Prometno osiguranje koje pokriva robu, osiguranje vozila kao takvih i osiguranje od odgovornosti povezane s rizicima koji se nalaze u Republici Bugarskoj ne mogu neposredno ugovarati strana osiguravajuća društva. Strano osiguravajuće društvo može sklapati ugovore o osiguranju samo putem podružnice.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
	CY, LV, MT: ne preuzimaju se obveze za usluge izravnog osiguranja, osim za osiguranje od rizika koji se odnose na: (i) pomorski prijevoz, komercijalni zrakoplovni prijevoz i lansiranje svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite) s osiguranjem koje pokriva sve ili samo dio navedenog: robu koja se prevozi, vozila koja prevoze robu i svaka odgovornost koja proizlazi iz toga i ii. robu u međunarodnom provozu. LT: ne preuzimaju se obveze za usluge izravnog osiguranja, osim za osiguranje od rizika koji se odnose na: i. pomorski prijevoz, komercijalni zrakoplovni prijevoz i lansiranje svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite) s osiguranjem koje pokriva sve ili samo dio navedenog: robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu i svaku odgovornost koja proizlazi iz toga i ii. robu u međunarodnom provozu, osim u pogledu kopnenog prometa gdje se rizik nalazi u Litvi. BG, LV, LT: ne preuzimaju se obveze za posredovanje u osiguranju. PL: ne preuzimaju se obveze za posrednike u reosiguranju, retrocesiji i osiguranju. FI: samo osiguravatelji s glavnim uredom u EU-u ili podružnicom u Finskoj mogu nuditi usluge izravnog osiguranja (uključujući suosiguranje). Pružanje usluga posrednika u osiguranju podliježe stalnom mjestu poslovanja u EU-u.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
	HU: osiguravajuća društva koja nisu osnovana u EU-u smiju pružati izravno osiguranje na državnom području Mađarske samo putem podružnice registrirane u Mađarskoj. IT: ne preuzimaju se obveze za obavljanje aktuarske djelatnosti. SE: pružanje izravnog osiguranja dopušteno je samo putem pružatelja usluga osiguranja ovlaštenog u Švedskoj, pod uvjetom da strani pružatelj usluga i švedsko osiguravajuće društvo pripadaju istoj grupi trgovačkih društava ili da su sklopili sporazum o suradnji. ES: za pružanje aktuarskih usluga vrijedi zahtjev u pogledu boravišta i relevantnog trogodišnjeg iskustva. Za način 2 AT, BE, BG, CZ, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: ne preuzimaju se obveze za posredovanje. BG: za izravno osiguranje, bugarske fizičke i pravne osobe, kao i strane osobe koje obavljaju poslovnu djelatnost na području Republike Bugarske, mogu sklapati ugovore o osiguranju povezane sa svojom djelatnošću u Bugarskoj samo s pružateljima koji imaju dozvolu za obavljanje djelatnosti osiguranja u Bugarskoj. Naknada za osiguranje koja proizlazi iz tih ugovora plaća se u Bugarskoj. Ne preuzimaju se obveze za osiguranje depozita i slične programe naknada, kao i za programe obveznog osiguranja. IT: prometno osiguranje koje pokriva robu, osiguranje vozila kao takvih i osiguranje od odgovornosti povezane s rizicima koji se nalaze u Italiji mogu ugovarati samo osiguravajuća društva osnovana u Uniji. Ta se rezerva ne primjenjuje na međunarodni prijevoz koji uključuje uvoz u Italiju. PL: ne preuzimaju se obveze za reosiguranje, retrocesiju i osiguranje, osim za reosiguranje, retrocesiju i osiguranje robe u međunarodnoj trgovini.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
B. Bankarske i ostale financijske usluge (osim osiguranja)	Za načine 1 i 2 LT: zadržava pravo zahtijevanja komercijalne prisutnosti za upravljanje mirovinskim fondovima te da barem jedan član uprave banke mora govoriti litavski i imati prebivalište u Litvi. IT: ne preuzimaju se obveze za „consulenti finanziari" (financijske savjetnike). EE: za primanje depozita, zahtjev odobrenja estonskog tijela za financijski nadzor i registracija dioničkog društva, društva kćeri ili podružnice u skladu s estonskim zakonodavstvom. IE: zadržava se pravo zahtijevanja sljedećega: u slučaju zajedničkih investicijskih fondova organiziranih kao otvoreni investicijski fondovi i društva s promjenjivim kapitalom (osim subjekata za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire, UCITS), skrbnik/depozitar društvo za upravljanje moraju biti osnovani u Irskoj ili u nekoj drugoj državi članici Europske unije (bez podružnica). U slučaju investicijskih komanditnih društava, barem jedan komplementar mora biti osnovan u Irskoj. Da bi postao član burze u Irskoj, subjekt mora (a) biti ovlašten u Irskoj, što zahtijeva osnivanje društva ili partnerstvo, s glavnim uredom/registriranim sjedištem u Irskoj ili (b) biti ovlašten u nekoj drugoj državi članici Europske unije u skladu s direktivom EU-a o ulaganju i uslugama.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
	PL: za pružanje i prijenos financijskih informacija i za računalne programe za obradu financijskih podataka i povezane programe: zahtjev za upotrebu javne telekomunikacijske mreže ili mreže drugog ovlaštenog operatera. Za način 1 AT, BE, BG, CZ, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SK, SE, UK: ne preuzimaju se obveze, osim za pružanje financijskih informacija i obradu financijskih podataka te za savjetodavne i ostale pomoćne usluge, osim posredovanja. BE: za pružanje investicijskih savjetodavnih usluga zahtijeva se poslovni nastan u Belgiji. BG: mogu se primijeniti ograničenja i uvjeti povezani s upotrebom telekomunikacijske mreže. CY: ne preuzimaju se obveze, osim za trgovanje prenosivim vrijednosnim papirima, pružanje financijskih informacija i obradu financijskih podataka te za savjetodavne i ostale pomoćne usluge, osim posredovanja. EE: za obavljanje djelatnosti upravljanja investicijskim fondovima zahtijeva se uspostava specijaliziranog društva za upravljanje i samo poduzeća s registriranim sjedištem u Uniji mogu obavljati djelatnost depozitorija imovine investicijskih fondova. LT: osnivanje specijaliziranog društva za upravljanje zahtijeva se za obavljanje djelatnosti upravljanja investicijskim fondovima i samo poduzeća s registriranim sjedištem ili podružnicom u Litvi mogu obavljati djelatnost depozitorija mirovinskih fondova.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
	IE: pružanje investicijskih usluga ili investicijskog savjetovanja zahtijeva i. ovlaštenje u Irskoj, kojim se obično zahtijeva da je subjekt osnovan kao društvo ili u partnerstvu ili trgovac pojedinac, u svakom slučaju s glavnim uredom/registriranim sjedištem u Irskoj (ovlaštenje se u nekim slučajevima ne zahtijeva, npr. ako pružatelj usluga iz treće zemlje nema komercijalnu prisutnost u Irskoj i usluga se ne pruža privatnim pojedincima) odnosno ii. ovlaštenje u drugoj državi članici u skladu s Direktivom EU-a o investicijskim uslugama. LV: ne preuzimaju se obveze, osim za pružanje financijskih informacija te za savjetodavne i ostale pomoćne usluge, osim posredovanja. MT: ne preuzimaju se obveze, osim za prihvaćanje depozita, davanje zajmova svih vrsta, pružanje financijskih informacija i obradu financijskih podataka te za savjetodavne i ostale pomoćne usluge, osim posredovanja. PL: za pružanje i prijenos financijskih informacija i za računalne programe za obradu financijskih podataka i povezane programe: zahtjev za upotrebu javne telekomunikacijske mreže ili mreže drugog ovlaštenog operatera. RO: ne preuzimaju se obveze za financijski zakup, za trgovanje instrumentima tržišta novca, devizama, izvedenicama, tečajnim i kamatnim instrumentima, prenosivim vrijednosnim papirima i drugim prenosivim instrumentima i financijskim sredstvima, za sudjelovanje u izdavanju svih vrsta vrijednosnih papira, za upravljanje imovinom te za usluge namire i klirinške usluge za financijsku imovinu. Usluge plaćanja i prijenosa novca dopuštene su samo putem rezidentne banke.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
	SI: ne preuzimaju se obveze, osim davanja svih vrsta zajmova, prihvaćanja jamstava i obveza stranih kreditnih institucija u domaćim pravnim subjektima i trgovcima pojedincima, pružanje i prijenos financijskih informacija i računalni programi za obradu financijskih podataka i povezani programi koje provode pružatelji ostalih financijskih usluga, savjetodavne i ostale pomoćne financijske usluge u pogledu svih tih djelatnosti, uključujući bonitetne informacije i analizu, istraživanja i savjete koji se odnose na ulaganja i portfelje, savjete koji se odnose na stjecanje te restrukturiranje i strategiju poduzeća. Obvezna je komercijalna prisutnost. SI: mirovinsko osiguranje može pružati uzajamni mirovinski fond (koji nije pravni subjekt i stoga njime upravlja društvo za osiguranje, banka ili mirovinsko društvo), mirovinsko društvo ili društvo za osiguranje. Osim toga, mirovinsko osiguranje mogu pružati i pružatelji mirovinskog osiguranja koji su osnovani u skladu s uredbama koje se primjenjuju u državi članici EU-a. HU: društva s poslovnim nastanom izvan EGP-a mogu pružati financijske usluge ili sudjelovati u pomoćnim uslugama povezanima s financijskim uslugama isključivo putem svoje mađarske podružnice. Za način 2 BG: mogu se primijeniti ograničenja i uvjeti povezani s upotrebom telekomunikacijske mreže.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
8. ZDRAVSTVENE USLUGE I USLUGE SOCIJALNE SKRBI (samo privatno financirane usluge. Radi veće sigurnosti, usluge koje se financiraju javnim sredstvima ili državnim potporama u bilo kojem obliku ne smatraju se privatno financiranima)	
A. Bolničke usluge (CPC 9311) B. Usluge hitne pomoći (CPC 93192) C. Usluge zdravstvenih ustanova za stanovanje osim bolničkih usluga (CPC 93193)	Za načine 1 i 2 FR: ne preuzimaju se obveze za privatno financirane usluge laboratorijskih analiza i ispitivanja (dio CPC-a 9311). Za način 1 AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LT, MT, LU, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: ne preuzimaju se obveze. HR: ne preuzimaju se obveze, osim za telemedicinu. Za način 2 nema rezervi.
D. Usluge socijalne skrbi – sve države članice, osim AT, EE, LT i LV: samo lječilišta i odmarališta, domovi za starije i nemoćne osobe – AT, EE i LV: svi CPC 933.	Za način 1 EU: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 CZ, FI, HU, LT, MT, PL, SE, SI, SK: ne preuzimaju se obveze.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
9. TURISTIČKE USLUGE I USLUGE POVEZANE S PUTOVANJIMA	
A. Hoteli, restorani te priprema i dostava hrane i pića (CPC 641, CPC 642 i CPC 643) osim pripreme i dostave hrane i pića u okviru usluga zračnog prijevoza[1]	Za način 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: ne preuzimaju se obveze. HR: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.
B. Usluge putničkih agencija i organizatora grupnih putovanja (turoperatora) (uključujući voditelje putovanja) (CPC 7471)	Za način 1 BG, CY, HU: ne preuzimaju se obveze. CY: uvjet u pogledu državljanstva. Strane pružatelje usluga mora zastupati lokalni turistički ured. LT: pružanje usluga voditelja putovanja uvjetovano je postojanjem poslovnog nastana u Litvi te dozvole koju izdaje Litavski državni odjel za turizam. Za način 2 nema rezervi.
C. Usluge turističkih vodiča (CPC 7472)	Za način 1 BG, CY, CZ, HU, IT, LT, MT, PL, SK, SI: ne preuzimaju se obveze. IT: turistički vodiči iz zemalja izvan EU-a trebaju pribaviti posebnu dozvolu pokrajine kako bi mogli obavljati usluge profesionalnog turističkog vodiča. BG, CY, EL, ES: uvjet u pogledu državljanstva za pružanje usluga turističkog vodiča. Za način 2 nema rezervi.

[1] Usluge pripreme i dostave hrane i pića u zračnom prijevozu nalaze se pod naslovom POMOĆNE USLUGE U PRIJEVOZU pod točkom 12.D.(a) Usluge prihvata i otpreme zrakoplova.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
10. REKREACIJSKE, KULTURNE I SPORTSKE USLUGE (osim audiovizualnih usluga)	
A. Usluge zabavnog sadržaja (uključujući usluge kazališta, glazbenih skupina koje nastupaju uživo, cirkusa i diskoteka) (CPC 9619)	Za način 1 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, UK: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 CY, CZ, FI, HR, MT, PL, RO, SK, SI: ne preuzimaju se obveze. BG: ne preuzimaju se obveze, osim za usluge zabavnog sadržaja kazališnih producenata, pjevačkih skupina, glazbenih sastava i orkestara (CPC 96191); usluga koje pružaju pisci, skladatelji, kipari, zabavljači i ostali pojedinačni umjetnici (CPC 96192); pomoćnih kazališnih usluga (CPC 96193). EE: ne preuzimaju se obveze za ostale usluge zabavnog sadržaja (CPC 96199), osim za usluge kinematografa. LT, LV: ne preuzimaju se obveze, osim za usluge rada kinematografa (dio CPC-a 96199).
B. Usluge novinskih i tiskovnih agencija (CPC 962)	Za način 1 BG, CY, CZ, EE, HU, LT, MT, RO, PL, SI, SK: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 BG, CY, CZ, HU, LT, MT, PL, RO, SI, SK: ne preuzimaju se obveze.
C. Usluge knjižnica, arhiva i muzeja te ostale kulturne usluge (CPC 963)	Za načine 1 i 2 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: ne preuzimaju se obveze.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
D. Sportske usluge (CPC 9641)	Za načine 1 i 2 AT: ne preuzimaju se obveze za usluge škola skijanja i planinarskih vodiča. BG, CZ, LV, MT, PL, RO, SK: ne preuzimaju se obveze. Za način 1 CY, EE, HR: ne preuzimaju se obveze.
E. Usluge parkova i plaža za rekreaciju (CPC 96491)	Za načine 1 i 2 nema rezervi.
11. USLUGE PRIJEVOZA	
A. Pomorski prijevoz (a) međunarodni prijevoz putnika (CPC 7211 osim nacionalnog kabotažnog prijevoza[1]) (b) međunarodni prijevoz tereta (CPC 7212, osim nacionalnog kabotažnog prijevoza[30])[2]	Za načine 1 i 2 EU: ne preuzimaju se obveze za nacionalni pomorski kabotažni prijevoz. BG, CY, DE, EE, ES, FR, FI, EL, IT, LT, MT, PT, RO, SI, SE: Usluge razvoza (*feedering*) uz odobrenje.

[1] Ne dovodeći u pitanje područje primjene djelatnosti koje se mogu smatrati kabotažom na temelju odgovarajućeg nacionalnog zakonodavstva, ovaj popis ne uključuje nacionalni kabotažni prijevoz za koji se smatra da pokriva prijevoz putnika i robe između luke ili točke u državi članici Europske unije i druge luke ili točke u istoj državi članici, uključujući na njezinu kontinentalnom pojasu kako je predviđeno Konvencijom UN-a o pomorskom pravu, i promet koji počinje i završava u istoj luci ili točki u državi članici Europske unije.

[2] Uključuje usluge razvoza (*feedering*) i seljenja opreme koje pružaju pružatelji usluga međunarodnog pomorskog prijevoza među lukama koje se nalaze u istoj državi kada nisu uključeni nikakvi prihodi.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
B. Prijevoz unutarnjim plovnim putovima (a) prijevoz putnika (CPC 7221, osim nacionalnog kabotažnog prijevoza[30]) (b) prijevoz tereta (CPC 7222, osim nacionalnog kabotažnog prijevoza[30])	Za načine 1 i 2 EU: ne preuzimaju se obveze za nacionalni kabotažni prijevoz unutarnjim plovnim putovima. Mjerama koje se temelje na postojećim ili budućim sporazumima u pogledu pristupa unutarnjim plovnim putovima (uključujući sporazume koji se odnose na kanal Rajna – Majna – Dunav) rezerviraju se prava prometa za subjekte čije je sjedište u predmetnim zemljama i koji ispunjavaju kriterije državljanstva u pogledu vlasništva. Podliježe propisima o provedbi Konvencije iz Mannheima o plovidbi Rajnom. EU: prijevoz robe ili putnika unutarnjim vodnim putovima može obavljati samo prijevoznik koji ispunjava sljedeće uvjete: (a) poslovni nastan dobavljača nalazi se u državi članici; (b) ovlašten je ondje obavljati (međunarodni) prijevoz robe ili putnika unutarnjim plovnim putovima i (c) upotrebljava plovila koja su registrirana u državi članici ili posjeduje potvrdu o članstvu u mornarici države članice. Osim toga, plovila moraju biti u vlasništvu fizičkih osoba s prebivalištem u državi članici i državljanstvom države članice ili u vlasništvu pravnih osoba koje su registrirane u državi članici. Iznimno se mogu predvidjeti odstupanja od uvjeta u pogledu većinskog vlasništva. U Španjolskoj, Švedskoj i Finskoj ne postoji pravna razlika između pomorskih i unutarnjih plovnih putova. Odredbe o pomorskom prijevozu jednako se primjenjuju na unutarnje plovne putove. AT: zahtijeva se registrirano društvo ili stalni poslovni nastan u Austriji. BG, CY, CZ, EE, FI, HU, HR, LT, MT, RO, SE, SI, SK: ne preuzimaju se obveze.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
C. Željeznički promet (a) prijevoz putnika (CPC 7111) (b) prijevoz tereta (CPC 7112)	Za način 1 EU: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.
D. Cestovni prijevoz (a) prijevoz putnika (CPC 7121 i CPC 7122) (b) prijevoz tereta (CPC 7123, osim prijevoza pošte za vlastite potrebe[1]).	Za način 1 EU: ne preuzimaju se obveze (osim prijevoza poštanskih i kurirskih pošiljaka za vlastite potrebe). Za način 2 nema rezervi.
E. Prijevoz robe cjevovodima, osim goriva[2] (CPC 7139)	Za način 1: EU: ne preuzimaju se obveze. Za način 2: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: ne preuzimaju se obveze.

[1] Dio CPC-a 71235, koji se nalazi pod naslovom KOMUNIKACIJSKE USLUGE pod točkom 2.A. Poštanske i kurirske usluge.

[2] Prijevoz goriva cjevovodima nalazi se pod naslovom ENERGETSKE USLUGE u točki 13.B.

Sektor ili podsektor		Opis rezervi
12.	POMOĆNE USLUGE U PRIJEVOZU[1]	
A.	Pomoćne usluge u pomorskom prijevozu	Za načine 1 i 2 EU: ne preuzimaju se obveze za usluge carinjenja, usluge guranja i tegljenja te usluge peljarenja i pristajanja. Za način 1: EU: ne preuzimaju se obveze za usluge prihvata i otpreme pomorskog tereta i usluge guranja i tegljenja. AT, BG, CY, CZ, DE, EE, HU, LT, MT, PL, RO, SK, SI, SE: ne preuzimaju se obveze za najam plovila s posadom za plovila. BG: ne preuzimaju se obveze. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: ne preuzimaju se obveze za usluge pohrane i skladištenja. HR: ne preuzimaju se obveze, osim za usluge agencije za prijevoz tereta. FI: pomoćne usluge u pomorskom prijevozu mogu pružati samo brodovi koji plove pod finskom zastavom. Za način 2 nema rezervi.
(a)	usluge prihvata i otpreme pomorskog tereta	
(b)	usluge pohrane i skladištenja (dio CPC-a 742)	
(c)	usluge carinjenja	
(d)	usluge kontejnerske stanice i skladišta za kontejnere	
(e)	usluge pomorskih agencija	
(f)	usluge pomorske otpreme tereta	
(g)	najam plovila s posadom za plovila (CPC 7213)	
(h)	usluge guranja i tegljenja (CPC 7214)	
(i)	popratne usluge u pomorskom prijevozu (dio CPC-a 745)	
(j)	ostale popratne i pomoćne usluge (dio CPC-a 749)	

[1] Ne uključuje usluge održavanja i popravka prijevozne opreme, koje se nalaze pod naslovom POSLOVNE USLUGE u točkama 1.F.(l) 1. do 1.F.(l) 4.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
B. Pomoćne usluge u prijevozu unutarnjim plovnim putovima (a) usluge prihvata i otpreme tereta (dio CPC-a 741) (b) usluge pohrane i skladištenja (dio CPC-a 742) (c) usluge agencije za prijevoz tereta (dio CPC-a 748) (d) najam plovila s posadom za plovila (CPC 7223) (e) usluge guranja i tegljenja (CPC 7224) (f) popratne usluge u prijevozu unutarnjim plovnim putovima (dio CPC-a 745) (g) ostale popratne i pomoćne usluge (dio CPC-a 749)	Za načine 1 i 2 EU: mjerama koje se temelje na postojećim ili budućim sporazumima u pogledu pristupa unutarnjim plovnim putovima (uključujući sporazume koji se odnose na kanal Rajna – Majna – Dunav), kojima se prava prometa rezerviraju za subjekte čije je sjedište u predmetnim zemljama i koji ispunjavaju kriterije državljanstva u pogledu vlasništva. Vrijede propisi o provedbi Konvencije iz Mannheima o plovidbi Rajnom. EU: ne preuzimaju se obveze za usluge carinjenja, usluge guranja i tegljenja te usluge peljarenja i pristajanja. HR: ne preuzimaju se obveze, osim za usluge agencije za prijevoz tereta. Za način 1 AT: ne preuzimaju se obveze za najam plovila s posadom za plovila, usluge guranja i tegljenja, usluge peljarenja i pristajanja, usluge pomoći pri navigaciji, usluge upravljanja lukom i vodnim putovima BG, CY, CZ, DE, EE, FI, HU, LV, LT, MT, RO, SK, SI, SE: ne preuzimaju se obveze za najam plovila s posadom za plovila. BG: Nema izravnih podružnica (zahtijeva se osnivanje društva za pomoćne usluge u prijevozu unutarnjim plovnim putovima). Udio u bugarskom društvu ograničen je na 49 %.
C. Pomoćne usluge u željezničkom prijevozu (a) usluge prihvata i otpreme tereta (dio CPC-a 741) (b) usluge pohrane i skladištenja (dio CPC-a 742) (c) usluge agencije za prijevoz tereta (dio CPC-a 748) (d) usluge guranja i tegljenja (CPC 7113) (e) popratne usluge u željezničkom prijevozu (CPC 743) (f) ostale popratne i pomoćne usluge (dio CPC-a 749)	Za načine 1 i 2 EU: ne preuzimaju se obveze za usluge carinjenja te usluge guranja i tegljenja. HR: ne preuzimaju se obveze, osim za usluge agencije za prijevoz tereta. Za način 1 BG, CZ: nema izravnih podružnica (zahtijeva se osnivanje društva za pomoćne usluge u željezničkom prijevozu). Udio u bugarskom društvu ograničen je na 49 %. Za način 2 nema rezervi.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
D. Pomoćne usluge u cestovnom prijevozu (a) usluge prihvata i otpreme tereta (dio CPC-a 741) (b) usluge pohrane i skladištenja (dio CPC-a 742) (c) usluge agencije za prijevoz tereta (dio CPC-a 748) (d) najam gospodarskih cestovnih vozila s vozačem (CPC 7124) (e) popratne usluge u cestovnom prijevozu (CPC 744) (f) ostale popratne i pomoćne usluge (dio CPC-a 749)	Za način 1 AT, BG, CY, CZ, DK, EE, HU, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI, SE: ne preuzimaju se obveze za najam gospodarskih cestovnih vozila s vozačem. HR: ne preuzimaju se obveze, osim za usluge agencije za prijevoz tereta i popratne usluge u cestovnom prijevozu za koje se zahtijeva dozvola. SE: subjekt s poslovnim nastanom obvezni su upotrebljavati vozila s nacionalnom registracijom. Za način 2 nema rezervi.
D. Pomoćne usluge u zračnom prijevozu (a) usluge prihvata i otpreme zrakoplova (uključujući pripremu i dostavu hrane i pića)	Za način 1 EU: ne preuzimaju se obveze. BG: nema izravnih podružnica (zahtijeva se osnivanje društva) za pomoćne usluge u zračnom prijevozu. Za način 2 BG, CY, CZ, HR, HU, MT, PL, RO, SK, SI: ne preuzimaju se obveze.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(b) usluge pohrane i skladištenja (dio CPC-a 742)	Za načine 1 i 2 nema rezervi. Za način 1 BG: nema izravnih podružnica (zahtijeva se osnivanje društva) za pomoćne usluge u zračnom prijevozu.
(c) usluge agencije za prijevoz tereta (dio CPC-a 748)	Za načine 1 i 2 nema rezervi. Za način 1 BG: strane osobe mogu pružati usluge samo sudjelovanjem u vlasničkom kapitalu bugarskih društava uz ograničenje sudjelovanja u vlasničkom kapitalu od 49 % i putem podružnica.
(d) najam zrakoplova s posadom (CPC 734)	Za načine 1 i 2 EU: zrakoplovi kojima se služe zračni prijevoznici iz Unije moraju biti registrirani u državi članici koja izdaje dozvolu zračnom prijevozniku ili drugdje u Uniji. Kako bi se zrakoplov registrirao, može se zahtijevati da bude u vlasništvu fizičkih osoba koje ispunjavaju posebne uvjete u pogledu državljanstva ili u vlasništvu pravnih osoba koje ispunjavaju posebne uvjete u pogledu vlasništva kapitala i kontrole. Iznimno i u posebnim okolnostima, strani zračni prijevoznik može iznajmiti zrakoplov registriran izvan EU-a zračnom prijevozniku iz Europske unije za njegove iznimne potrebe, potrebe sezonskog kapaciteta ili potrebe nadilaženja operativnih poteškoća, kojima se ne može opravdano udovoljiti iznajmljivanjem zrakoplova registriranog u Europskoj uniji, pod uvjetom da se pribavi odobrenje za ograničeno vremensko razdoblje od države članice Europske unije koja izdaje dozvolu zračnom prijevozniku iz Europske unije.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(e) prodaja i stavljanje na tržište (f) računalni sustav rezervacija	Za načine 1 i 2 EU: kad pružatelji usluga računalnog sustava rezervacija (CRS) izvan EU-a ne osiguravaju zračnim prijevoznicima iz Europske unije jednaki tretman[1] koji se osigurava u Europskoj uniji ili kada zračni prijevoznici koji nisu iz EU-a ne osiguravaju pružateljima usluga CRS-a iz Europske unije jednaki tretman koji se osigurava u Europskoj uniji, mogu se poduzeti mjere kako bi se osiguralo da pružatelji usluga CRS-a iz Europske unije osiguraju jednaki tretman zračnim prijevoznicima koji nisu iz EU-a, odnosno da zračni prijevoznici iz Europske unije osiguraju jednaki tretman pružateljima usluga CRS-a koji nisu iz EU-a.
(g) usluge upravljanja zračnim lukama	Za način 1 EU: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.
E. Pomoćne usluge u prijevozu robe cjevovodima, osim goriva[2] (a) usluge pohrane i skladištenja robe, osim goriva, koja se prevozi cjevovodima (dio CPC-a 742)	Za način 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.

[1] „Jednaki tretman” podrazumijeva nediskriminirajući tretman zračnih prijevoznika iz Europske unije i pružatelja usluga CRS-a iz Europske unije.

[2] Pomoćne usluge u prijevozu goriva cjevovodima nalaze se pod naslovom ENERGETSKE USLUGE u točki 13.C.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
13. OSTALE USLUGE PRIJEVOZA	
Pružanje usluga kombiniranog prijevoza	Način 1. EU, osim u FI: samo prijevoznici s poslovnim nastanom u državi članici EU-a koji ispunjavaju uvjete poslovanja i pristupa tržištu prijevoza robe između država članica EU-a mogu, u okviru kombiniranog prijevoza između država članica EU-a, obavljati početne ili završne dionice cestovnog prijevoza koje su sastavni dio kombiniranog prijevoza i koje mogu ili ne moraju uključivati prelazak granice. Primjenjuju se ograničenja koja utječu na sve oblike prijevoza. Mogu se poduzeti potrebne mjere kako bi se osiguralo da se porezi na motorna vozila koji se primjenjuju na cestovna vozila, kada je riječ o pravcima kombiniranog prijevoza, smanje ili nadoknade. Način 2. BE, DE, DK, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LU, NL, PT, UK: nema rezervi, ne dovodeći u pitanje ograničenja iz Popisa obveza koja utječu na bilo koji oblik prijevoza. AT, BG, CY, CZ, EE, HU, HR, LT, LV, MT, PL, RO, SE, SI, SK: ne preuzimaju se obveze.
14. ENERGETSKE USLUGE	
A. Usluge povezane s rudarstvom (CPC 883)[1]	Za načine 1 i 2 nema rezervi.

[1] Uključuje pružanje sljedećih usluga na temelju naknade ili ugovora: usluge savjetovanja i konzultantske usluge u području rudarstva, pripreme rudarskih zemljišta, instalacije opreme na mjestu iskopa, bušenja, usluga s oruđem za bušenje, usluga povezanih s kućištem i cijevima, usluga u području tehnike mulja i dobave, nadzora krutih tvari, posebnih operacija istraživanja i rada u oknima, geologije bušotina i nadzora bušenja, uzimanja uzoraka jezgre, ispitivanja okana, usluga ožičenja, dostave i rada tekućina za završne radove (slane vode), dostave i ugradnje uređaja za završne radove, cementiranja (ubrizgavanja pod tlakom), usluga stimulacije (lomljenje, obrada kiselinama i ubrizgavanje pod tlakom), usluga završnih radova i popravka okana, pečaćenja i napuštanja okana.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
B. Prijevoz goriva cjevovodima (CPC 7131)	Za način 1 EU: ne preuzimaju se obveze. Za način 2: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: ne preuzimaju se obveze.
C. Usluge pohrane i skladištenja goriva koje se prevozi cjevovodima (dio CPC-a 742)	Za način 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.
D. Usluge veleprodaje krutih, tekućih i plinovitih goriva te srodnih proizvoda (CPC 62271) i usluge veleprodaje električne energije, pare i tople vode	Za načine 1 i 2 EU: ne preuzimaju se obveze za usluge veleprodaje električne energije, pare i tople vode.
E. Usluge maloprodaje motornog goriva (CPC 613)	Za način 1 EU: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
F. Maloprodaja loživog ulja, plina u boci, ugljena i drva (CPC 63297) i usluge maloprodaje električne energije, plina (koji nije u boci), pare i tople vode	Za načine 1 i 2 EU: ne preuzimaju se obveze za usluge maloprodaje motornog goriva, električne energije, plina (koji nije u boci), pare i tople vode. Za način 1 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK, UK: ne preuzimaju se obveze za usluge maloprodaje loživog ulja, plina u boci, ugljena i drva, osim za narudžbu poštom. Za način 2 nema rezervi.
G. Usluge u području distribucije energije (CPC 887)	Za način 1 EU: ne preuzimaju se obveze, osim za konzultantske usluge. Za način 2 nema rezervi.
15. OSTALE USLUGE KOJE NISU DRUGDJE UKLJUČENE	
(a) usluge pranja, čišćenja i bojanja (CPC 9701)	Za način 1 EU: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.
(b) usluge uređivanja kose (CPC 97021)	Za način 1 EU: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.

Sektor ili podsektor		Opis rezervi
(c)	usluge kozmetičkih tretmana, manikure i pedikure (CPC 97022)	Za način 1 EU: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.
(d)	ostale usluge tretmana uljepšavanja d.n. (CPC 97029)	Za način 1 EU: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.
(e)	usluge lječilišta i neterapeutske masaže, u mjeri u kojoj se pružaju kao usluge opuštanja radi njege i održavanja tijela, a ne u medicinske ili rehabilitacijske svrhe[1] (CPC ver. 1.0 97230)	Za način 1 EU: ne preuzimaju se obveze. Za način 2 nema rezervi.
(g)	usluge telekomunikacijskih veza (CPC 7543)	Za načine 1 i 2 nema rezervi.

_____

[1] Usluge terapeutske masaže i termalnog liječenja nalaze se pod točkama 1.A.(h) Medicinske usluge, 1.A.(j) 2. Usluge koje pružaju medicinske sestre, fizioterapeuti i paramedicinsko osoblje te zdravstvene usluge (8.A i 8.C).

PRILOG VIII.-C

REZERVE U POGLEDU KLJUČNOG OSOBLJA, DIPLOMIRANIH VJEŽBENIKA I PRODAVATELJA POSLOVNIH USLUGA EUROPSKE UNIJE

1. U popisu rezervi u nastavku navode se gospodarske djelatnosti liberalizirane u skladu s člankom 151. ovog Sporazuma na koje se primjenjuju ograničenja u pogledu ključnog osoblja i diplomiranih vježbenika u skladu s člankom 154. ovog Sporazuma te u pogledu prodavatelja poslovnih usluga u skladu s člankom 155. ovog Sporazuma te se utvrđuju takva ograničenja. Popis u nastavku sastoji se od sljedećih elemenata:

   (a) prvog stupca u kojem se navodi sektor ili podsektor u kojem se primjenjuju ograničenja i

   (b) drugog stupca u kojem su opisana primjenjiva ograničenja.

   Ako stupac iz točke (b) sadržava samo rezerve na razini pojedine države članice, države članice koje u njemu nisu spomenute preuzimaju obveze u predmetnom sektoru bez rezervi (nepostojanje rezervi za konkretnu državu članicu u određenom sektoru ne dovodi u pitanje horizontalne rezerve ili sektorske rezerve za cijelu Uniju koje se mogu primjenjivati).

   Europska unija ne preuzima nikakve obveze za ključno osoblje, diplomirane vježbenike i prodavatelje poslovnih usluga u gospodarskim djelatnostima koje nisu liberalizirane (ostaju bez preuzetih obveza) u skladu s člankom 144. ovog Sporazuma.

2. Obveze u pogledu ključnog osoblja, diplomiranih vježbenika, prodavatelja poslovnih usluga i prodavatelja robe ne primjenjuju se u slučajevima u kojima je namjera ili učinak njihove privremene prisutnosti miješati se u ili na drugi način utjecati na ishod bilo kakvog spora ili pregovora o radu ili upravljanju.

3. U popis u nastavku nisu uključene mjere povezane s kvalifikacijskim zahtjevima i postupcima, tehničkim normama te zahtjevima i postupcima za izdavanje dozvola kada isti ne predstavljaju ograničenje u smislu članaka 154. i 155. ovog Sporazuma. Te mjere (npr. potreba pribavljanja dozvole, potreba pribavljanja priznanja kvalifikacija u uređenim sektorima, potreba polaganja posebnih ispita, uključujući jezične ispite, i potreba za pravnim boravištem na državnom području gdje se gospodarska djelatnost obavlja), čak i ako nisu navedene u nastavku, u svakom se slučaju primjenjuju na ključno osoblje, diplomirane vježbenike i prodavatelje poslovnih usluga iz Republike Armenije.

4. Svi ostali pravni zahtjevi Europske unije i njezinih država članica u pogledu ulaska, boravka, rada i mjera socijalne sigurnosti nastavljaju se primjenjivati, uključujući propise o razdoblju boravka, minimalnim plaćama i kolektivnim ugovorima o plaćama.

5. U skladu s člankom 141. stavkom 3. ovog Sporazuma, u popis u nastavku nisu uključene mjere koje se odnose na subvencije koje dodjeljuje stranka.

6. Popisom u nastavku ne dovodi se u pitanje postojanje javnih monopola i isključivih prava kako su opisana u popisu obveza u pogledu poslovnog nastana.

7. U sektorima u kojima se primjenjuju ispitivanja gospodarskih potreba, njihovi glavni kriteriji bit će procjena odgovarajućeg stanja na tržištu u državi članici Europske unije ili regiji gdje će se usluga pružati, uključujući u odnosu na broj postojećih pružatelja usluga i utjecaj na njih.

8. Prava i obveze koji proizlaze iz popisa u nastavku ne proizvode učinak sami po sebi i stoga se njima ne dodjeljuju prava izravno fizičkim ili pravnim osobama.

9. Radi veće sigurnosti, obveza odobravanja nacionalnog tretmana za Europsku uniju ne podrazumijeva obvezu proširenja tretmana odobrenog u određenoj državi članici državljanima i pravnim osobama druge države članice na državljane ili pravne osobe druge stranke u skladu s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije ili s bilo kojom mjerom donesenom u skladu s tim Ugovorom, uključujući njezinu provedbu u državama članicama. Takav se nacionalni tretman dodjeljuje samo pravnim osobama druge stranke osnovanima u skladu s pravom druge države članice čije se registrirano sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi u toj državi članici, uključujući pravne osobe koje su osnovane u EU-u i koje posjeduju ili njima upravljaju državljani druge stranke.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
SVI SEKTORI	Opseg premještaja unutar društva BG: broj osoba premještenih unutar društva ne smije premašivati 10 posto prosječnog godišnjeg broja državljana EU-a koji su zaposleni u predmetnoj bugarskoj pravnoj osobi. Ako je zaposleno manje od 100 osoba, broj osoba premještenih unutar društva može, uz odobrenje, premašivati 10 posto ukupnog broja zaposlenika. HU: ne preuzimaju se obveze za fizičke osobe koje su bile partneri u armenskoj pravnoj osobi.
SVI SEKTORI	Diplomirani vježbenici Za AT, CZ, DE, ES, FR, HU, LT: osposobljavanje mora biti povezano sa stečenom sveučilišnom diplomom.
SVI SEKTORI	Glavni direktori i revizori AT: glavni direktori podružnica pravnih osoba moraju imati boravište u Austriji. Fizičke osobe unutar pravne osobe ili podružnice nadležne za postupanje u skladu s austrijskim Zakonom o trgovini moraju imati prebivalište u Austriji. FI: stranac koji trguje kao privatni poduzetnik mora imati dozvolu za obavljanje trgovačke djelatnosti i prebivalište u EGP-u. Za sve sektore, zahtjevi u pogledu boravišta u EGP-u primjenjuju se na glavnog direktora; međutim, određenim se trgovačkim društvima mogu odobriti iznimke. FR: ako glavni direktor industrijske, trgovačke ili obrtničke djelatnosti nema boravišnu dozvolu, potrebno mu je posebno odobrenje. RO: većina revizora trgovačkih društava i njihovi zamjenici moraju biti rumunjski državljani. SE: glavni direktor pravne osobe ili podružnice mora imati boravište u Švedskoj.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
	SE: nositelj registriranih prava/podnositelj zahtjeva za registrirana prava (patente, žigove, zaštitu dizajna i oplemenjivačka prava na biljnu sortu) koji nema boravište u Švedskoj mora imati posrednika s boravištem u Švedskoj čiji je glavni zadatak obavljanje usluga provođenja postupka, obavješćivanja itd. SI: nositelj registriranih prava/podnositelj zahtjeva za registrirana prava (patente, žigove, zaštitu dizajna) koji nema boravište u Sloveniji mora imati patentnog zastupnika ili zastupnika za žigove i dizajn koji je registriran u Sloveniji i čiji je glavni zadatak obavljanje usluga provođenja postupka, obavješćivanja itd.
SVI SEKTORI	Priznavanje EU: direktive EU-a o uzajamnom priznavanju diploma primjenjuju se samo na državljane EU-a. Pravo pružanja zakonski uređene usluge stručnjaka u jednoj državi članici Europske unije ne podrazumijeva pravo na pružanje te usluge u drugoj državi članici[1].
4. PROIZVODNJA[2]	
H. Izdavaštvo, tiskanje i reproduciranje snimljenog materijala (ISIC rev. 3.1.: 22), osim izdavaštva i tiskanja na temelju naknade ili ugovora[3]	IT: uvjet u pogledu državljanstva za izdavače. HR: zahtjev u pogledu boravišta za izdavače. PL: državljanstvo je uvjet za glavne urednike novina i časopisa. SE: za izdavače i vlasnike trgovačkih društava za izdavaštvo i tiskanje zahtijeva se boravište.

[1] Kako bi se državljanima zemalja koje nisu članice EU-a priznale kvalifikacije u cijelom EU-u, potreban je sporazum o uzajamnom priznavanju, o kojem se pregovara u okviru utvrđenom u članku XXX.

[2] Predmetni sektor ne obuhvaća konzultantske usluge u području proizvodnje.

[3] Izdavaštvo i tiskanje na temelju naknade ili ugovora nalazi se pod naslovom POSLOVNE USLUGE u točki 6.F.(p).

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
6. POSLOVNE USLUGE	
A. Profesionalne usluge	
(a) pravne usluge (CPC 861)[1] osim usluga pravnog savjetovanja te usluga sastavljanja pravne dokumentacije i ovjeravanja koje pružaju pravni stručnjaci kojima su povjerene javne funkcije, kao što su javni bilježnici, „huissiers de justice" ili ostali „officiers publics et ministériels".	AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, PL, PT, RO, SK, UK: punopravno članstvo u odvjetničkoj komori, koje se zahtijeva za obavljanje odvjetničke djelatnosti s domaćim pravom (pravo EU-a i pravo država članica) te za zastupanje pred sudovima, podliježe uvjetu u pogledu državljanstva. Za ES nadležna tijela mogu odobriti izuzeća. BE, FI, LU: punopravno članstvo u odvjetničkoj komori, koje se zahtijeva za usluge pravnog zastupanja, podliježe uvjetu u pogledu državljanstva te zahtjevu u pogledu boravišta. U Belgiji se primjenjuju kvote za zastupanje pred „Cour de cassation" u predmetima koji nisu kazneni predmeti. BG: armenski odvjetnici mogu pružati samo usluge pravnog zastupanja armenskih državljana i uz poštovanje načela reciprociteta te u suradnji s bugarskim odvjetnikom. Za usluge pravnog posredovanja zahtijeva se prebivalište.

[1] Uključuje usluge pravnog savjetovanja, usluge pravnog zastupanja, usluge pravne arbitraže i mirenja/posredovanja te usluge sastavljanja pravne dokumentacije i ovjeravanja. Pružanje pravnih usluga dopušteno je samo u pogledu međunarodnog javnog prava, prava EU-a i prava one države u kojoj su pružatelj usluga ili njegovo osoblje kvalificirani za obavljanje poslovne djelatnosti odvjetnika te, kao i pružanje drugih usluga, podliježe zahtjevima i postupcima za izdavanje dozvole koji su primjenjivi u državama članicama EU-a. Za odvjetnike koji pružaju pravne usluge povezane s međunarodnim javnim pravom i stranim pravom, one mogu, među ostalim, biti u obliku poštovanja lokalnih etičkih kodeksa, služenja titulom stečenom u matičnoj zemlji (osim ako je naziv priznat u zemlji domaćinu), zahtjeva u pogledu osiguranja, jednostavan upis u odvjetničku komoru ili pojednostavljeni pristup odvjetničkoj komori zemlje domaćina na temelju ispitivanja sposobnosti te pravnog ili profesionalnog boravišta u zemlji domaćinu. Pravne usluge povezane s pravom EU-a u načelu pruža potpuno kvalificirani odvjetnik koji je član odvjetničke komore u EU-u i djeluje osobno, a pravne usluge povezane s pravom države članice EU-a u načelu pruža potpuno kvalificirani odvjetnik koji je član odvjetničke komore u toj državi članici i djeluje osobno. Stoga bi punopravno članstvo u odvjetničkoj komori odgovarajuće države članice EU-a moglo biti potrebno za zastupanje pred sudovima i drugim nadležnim tijelima u stranci EU-a jer uključuje primjenu postupovnog prava EU-a i nacionalnog postupovnog prava. Međutim, u nekim državama članicama, stranim odvjetnicima koji nisu punopravni članovi odvjetničke komore dopušteno je u građanskim postupcima zastupati stranku koja je državljanin ili pripada državi u kojoj odvjetnik ima pravo obavljati poslovnu djelatnost.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
	CY: uvjet u pogledu državljanstva i boravišta za pružanje pravnih usluga. Punopravno članstvo u odvjetničkoj komori podliježe uvjetu u pogledu državljanstva te zahtjevu u pogledu boravišta. Samo odvjetnici upisani u odvjetničku komoru mogu biti partneri, dioničari ili članovi upravnih odbora odvjetničkih društava na Cipru. FR: pristup odvjetnika zanimanjima „avocat auprès de la Cour de Cassation" i "avocat auprès du Conseil d'Etat" podliježe kvotama i uvjetu u pogledu državljanstva. HR: punopravno članstvo u odvjetničkoj komori, koje se zahtijeva za usluge pravnog zastupanja, podliježe uvjetu u pogledu državljanstva (hrvatsko državljanstvo i, nakon pristupanja EU-u, državljanstvo jedne od država članica EU-a). HU: punopravno članstvo u odvjetničkoj komori podliježe uvjetu u pogledu državljanstva te zahtjevu u pogledu boravišta. Za strane odvjetnike opseg pravnih usluga ograničen je na pravno savjetovanje koje se pruža na temelju ugovora o suradnji sklopljenog s mađarskim odvjetnikom ili odvjetničkim društvom. LV: uvjet u pogledu državljanstva za zaprisegnute odvjetnike na koje je ograničeno pravno zastupanje u kaznenim predmetima. DK: stavljanje na tržište usluga pravnog savjetovanja ograničeno je na odvjetnike s danskom dozvolom za obavljanje poslovne djelatnosti. Za dobivanje danske dozvole za obavljanje djelatnosti potrebno je pristupiti danskom pravosudnom ispitu. LU: uvjet u pogledu državljanstva za pružanje pravnih usluga u pogledu luksemburškog prava i prava EU-a. SE: članstvo u odvjetničkoj komori, koje je potrebno samo za upotrebu švedske titule „advokat", podliježe zahtjevu u pogledu boravišta.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
	ES, PT: uvjet u pogledu državljanstva za pristup zanimanju „solicitadores” i za zastupnike u području industrijskog vlasništva. LT: uvjet u pogledu državljanstva za patentne zastupnike. SI: zastupanje klijenata pred sudovima za naknadu uvjetovano je komercijalnom prisutnošću u Republici Sloveniji. Strani odvjetnik koji ima pravo obavljati pravnu djelatnost u stranoj državi može pružati pravne usluge ili obavljati pravnu djelatnost u skladu s uvjetima navedenima u članku 34.a Zakona o odvjetništvu, pod uvjetom da je ispunjen uvjet stvarnog reciprociteta. Ispunjenost uvjeta reciprociteta provjerava Ministarstvo pravosuđa. Komercijalna prisutnost za odvjetnike koje je imenovala Slovenska odvjetnička komora ograničena je samo na trgovca pojedinca, odvjetničko društvo s ograničenom odgovornošću (komanditno društvo) ili odvjetničko društvo s neograničenom odgovornošću (javno trgovačko društvo). Djelatnosti odvjetničkog društva ograničene su na pružanje pravnih usluga. Samo odvjetnici mogu biti članovi odvjetničkog društva.
(b) 1. računovodstvene i knjigovodstvene usluge (CPC 86212 osim „revizorskih usluga”, CPC 86213, CPC 86219 i CPC 86220)	FR: pružanje računovodstvenih i knjigovodstvenih usluga uvjetovano je odlukom ministra gospodarstva, financija i industrije, u suglasnosti s ministrom vanjskih poslova. Zahtjev u pogledu boravišta ne smije premašivati 5 godina. IT: zahtjev u pogledu boravišta. CY: uvjet u pogledu državljanstva.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(b) 2. Revizorske usluge (CPC 86211 i 86212, osim računovodstvenih usluga)	BG: strani revizorski subjekt može provoditi revizorske aktivnosti samo ako ispunjava uvjet reciprociteta i zahtjeve istovjetne onima za bugarske revizore te je uspješno položio potrebne. CY: uvjet u pogledu državljanstva. DK: zahtjev u pogledu boravišta. ES: uvjet u pogledu državljanstva za ovlaštene revizore te za upravitelje, direktore i partnere u društvima osim onih obuhvaćenih Osmom direktivom EEZ-a o pravu trgovačkih društava. HR: revizorske usluge mogu pružati samo ovlašteni revizori koji posjeduju dozvolu koju je službeno priznala Hrvatska revizorska komora. FI: zahtjev u pogledu boravišta za barem jednog od revizora finskog društva s ograničenom odgovornošću. IT: zahtjev u pogledu boravišta za samostalne revizore. SE: samo revizori odobreni ili ovlašteni u Švedskoj i revizorska društva registrirana u Švedskoj mogu pružati usluge zakonske revizije u određenim pravnim subjektima, uključujući sva društva s ograničenom odgovornošću te fizičke osobe. Samo revizori odobreni u Švedskoj i registrirana javna računovodstvena društva mogu biti dioničari ili članovi društava koja obavljaju kvalificirane revizije (u službene svrhe). Za ovlaštenje ili odobrenje obvezno je boravište unutar EGP-a ili Švicarske. Nazive „approved auditor” i „authorised auditor” mogu upotrebljavati isključivo revizori odobreni i ovlašteni u Švedskoj. Revizori gospodarskih zadruga i određenih poduzeća koji nisu ovlašteni ili odobreni računovođe moraju imati boravište u EGP-u. Nadležno tijelo može dopustiti izuzeća od tog uvjeta. SI: prebivalište u Sloveniji obvezno je za barem jednog člana upravnog odbora revizorskog društva osnovanog u Sloveniji.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(c) usluge poreznog savjetovanja (CPC 863) [1]	CY: uvjet u pogledu državljanstva. HR, HU, IT: zahtjev u pogledu boravišta.
(d) arhitektonske usluge i (e) usluge urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture (CPC 8671 i CPC 8674)	EE: barem jedna odgovorna osoba (voditelj projekta ili savjetnik) mora imati boravište u Estoniji. BG: uvjet u pogledu državljanstva za usluge urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture. CY: uvjet u pogledu državljanstva. HR, HU, IT: zahtjev u pogledu boravišta. SK: obvezno je članstvo u odgovarajućoj komori; članstvo u odgovarajućoj stranoj ustanovi može se priznati. Zahtjev u pogledu boravišta; međutim, iznimke se mogu razmotriti.
(f) inženjerske usluge i (g) integrirane inženjerske usluge (CPC 8672 i CPC 8673)	EE: barem jedna odgovorna osoba (voditelj projekta ili savjetnik) mora imati boravište u Estoniji. CY: uvjet u pogledu državljanstva. CZ, HR, IT, SK: zahtjev u pogledu boravišta. HU: zahtjev u pogledu boravišta (za CPC 8673 zahtjev u pogledu boravišta primjenjuje se samo na diplomirane vježbenike).
(h) medicinske (uključujući psihologe) i stomatološke usluge (CPC 9312 i dio CPC-a 85201)	CZ, LT, IT, SK: zahtjev u pogledu boravišta. CZ, RO, SK: za strane fizičke osobe zahtijeva se odobrenje nadležnog tijela. BE, LU: za diplomirane vježbenike potrebno je odobrenje nadležnih tijela za strane fizičke osobe. BG, CY, MT: uvjet u pogledu državljanstva. DK: ograničeno ovlaštenje radi obavljanja posebne funkcije može se izdati na najviše 18 mjeseci i zahtijeva boravište.

[1] Ne uključuje usluge pravnog savjetovanja i pravnog zastupanja u poreznim pitanjima, koje se nalaze pod točkom 6.A.(a) Pravne usluge.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
	FR: uvjet u pogledu državljanstva. Međutim, pristup je moguć u okviru utvrđenih godišnjih kvota. HR: svim osobama koje izravno pružaju usluge pacijentima ili koje liječe pacijente potrebna je dozvola koju izdaje strukovna komora. LV: stranim državljanima za obavljanje medicinske djelatnosti potrebna je dozvola lokalnih zdravstvenih nadležnih tijela, u skladu s gospodarskim potrebama za liječnicima i stomatolozima u određenoj regiji. PL: stranim je državljanima za obavljanje medicinske djelatnosti potrebna dozvola. Strani liječnici imaju ograničena prava glasa u okviru strukovnih komora. PT: zahtjev u pogledu boravišta za psihologe. SI: liječnicima, stomatolozima, primaljama, medicinskim sestrama i farmaceutima potrebna je dozvola koju izdaje strukovna komora, ostali se zdravstveni radnici moraju registrirati.
(i) veterinarske usluge (CPC 932)	BG, CY, DE, EL, HR, FR, HU: uvjet u pogledu državljanstva. CZ i SK: zahtjev u pogledu državljanstva i boravišta. IT: zahtjev u pogledu boravišta. PL: zahtjev u pogledu državljanstva. Strani državljani mogu podnijeti zahtjev za dozvolu za obavljanje djelatnosti.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(j) 1. usluge primalja (dio CPC-a 93191)	BG: uvjet u pogledu državljanstva. BE, LU: za diplomirane vježbenike potrebno je odobrenje nadležnih tijela za strane fizičke osobe. CZ, CY, LT, EE, RO, SK: za strane fizičke osobe zahtijeva se odobrenje nadležnog tijela. DK: ograničeno ovlaštenje radi obavljanja posebne funkcije može se izdati na najviše 18 mjeseci i zahtijeva boravište. FR: uvjet u pogledu državljanstva. Međutim, pristup je moguć u okviru utvrđenih godišnjih kvota. IT: zahtjev u pogledu boravišta. LV: ovisno o gospodarskim potrebama, koje se utvrđuju putem ukupnog broja primalja u određenoj regiji, koje odobravaju lokalna zdravstvena nadležna tijela. PL: uvjet u pogledu državljanstva. Strani državljani mogu podnijeti zahtjev za dozvolu za obavljanje djelatnosti. CY, HU: ne preuzimaju se obveze. HR: svim osobama koje izravno pružaju usluge pacijentima ili koje liječe pacijente potrebna je dozvola koju izdaje strukovna komora. SI: primaljama je potrebna dozvola koju izdaje strukovna komora.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(j) 2. usluge koje pružaju medicinske sestre, fizioterapeuti i paramedicinsko osoblje (dio CPC-a 93191)	AT: stranim pružateljima usluga dopuštene su samo sljedeće djelatnosti: djelatnosti medicinskih sestara, fizioterapeuta, radnih terapeuta, logopeda, dijetetičara i nutricionista. BE, FR, LU: za diplomirane vježbenike potrebno je odobrenje nadležnih tijela za strane fizičke osobe. HR: svim osobama koje izravno pružaju usluge pacijentima ili koje liječe pacijente potrebna je dozvola koju izdaje strukovna komora. CY, CZ, EE, RO, SK, LT: za strane fizičke osobe zahtijeva se odobrenje nadležnog tijela. BG, CY, HU: uvjet u pogledu državljanstva. DK: ograničeno ovlaštenje radi obavljanja posebne funkcije može se izdati na najviše 18 mjeseci i zahtijeva boravište. CY, CZ, EL, IT: podliježe ispitivanju gospodarskih potreba: odluka ovisi o slobodnim radnim mjestima u regiji i nedostatku radne snage. LV: ovisno o gospodarskim potrebama koje se utvrđuju s pomoću ukupnog broja medicinskih sestara u određenoj regiji koji odobravaju lokalna zdravstvena nadležna tijela. SI: medicinskim sestrama potrebna je dozvola koju izdaje strukovna komora, zdravstveni radnici moraju se registrirati.

Sektor ili podsektor		Opis rezervi
(k)	maloprodaja farmaceutskih proizvoda i maloprodaja medicinskih i ortopedskih proizvoda (CPC 63211) te ostale usluge koje pružaju farmaceuti[1]	FR: uvjet u pogledu državljanstva. Međutim, u okviru utvrđenih kvota, pristup za armenske državljane moguć je pod uvjetom da pružatelj usluge ima francusku diplomu iz farmacije. CY, DE, EL, SK: uvjet u pogledu državljanstva. HU: uvjet u pogledu državljanstva, osim za maloprodaju farmaceutskih proizvoda i maloprodaju medicinskih i ortopedskih proizvoda (CPC 63211). IT, PT: zahtjev u pogledu boravišta.
D.	Usluge povezane s nekretninama[2]	
(a)	koje uključuju vlastitu ili zakupljenu imovinu (CPC 821)	FR, HU, IT, PT: zahtjev u pogledu boravišta. CY, LV, MT, SI: uvjet u pogledu državljanstva.
(b)	na temelju naknade ili ugovora (CPC 822)	DK: zahtjev u pogledu boravišta, osim ako od njega odustane Danska agencija za gospodarstvo. FR, HU, IT, PT: zahtjev u pogledu boravišta. CY, LV, MT, SI: uvjet u pogledu državljanstva.
E.	Usluge najma/zakupa bez rukovatelja	
(c)	u pogledu ostale prijevozne opreme (CPC 83101, CPC 83102 i CPC 83105)	SE: uvjet u pogledu boravišta u EGP-u (CPC 83101).
(e)	u pogledu proizvoda za osobnu upotrebu i kućanstvo (CPC 832)	EU: uvjet u pogledu državljanstva za stručnjake i diplomirane vježbenike.
(f)	najam telekomunikacijske opreme (CPC 7541)	EU: uvjet u pogledu državljanstva za stručnjake i diplomirane vježbenike.

[1] Opskrba opće javnosti farmaceutskim proizvodima, kao i pružanje ostalih usluga, podliježe zahtjevima u pogledu izdavanja dozvola i kvalifikacija te postupcima primjenjivima u državama članicama EU-a. Općenito je ta djelatnost rezervirana za farmaceute. U nekim je državama članicama samo djelatnost opskrbe lijekovima na recept rezervirana za farmaceute.

[2] Uključena usluga odnosi se na zanimanje posrednika nekretninama i ne utječe ni na kakva prava ili ograničenja za fizičke ili pravne osobe koje kupuju nekretninu.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
F. Ostale poslovne usluge	
(e) usluge tehničkog ispitivanja i analize (CPC 8676)	IT, PT: zahtjevi u pogledu boravišta za biologe i kemijske analitičare. CY: uvjeti u pogledu državljanstva za biologe i kemijske analitičare.
(f) usluge savjetovanja i konzultantske usluge u području poljoprivrede, lova i šumarstva (dio CPC-a 881)	IT: zahtjevi u pogledu boravišta za agronome i „periti agrari”.
(j) 2. usluge u području sigurnosti (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 i CPC 87305)	BE, BG, CY, CZ, EE, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: uvjet u pogledu državljanstva i zahtjev u pogledu boravišta. DK: uvjet u pogledu državljanstva i zahtjev u pogledu boravišta za upravitelja i zaštitarsku službu zračnih luka. ES, PT: uvjet u pogledu državljanstva za stručno osoblje. FR: uvjet u pogledu državljanstva za glavne direktore i direktore. IT: uvjet u pogledu državljanstva Italije ili jedne od država članica EU-a i zahtjev u pogledu boravišta za pribavljanje potrebnog odobrenja za pružanje zaštitarskih usluga i prijevoz vrijedne imovine.
(k) povezane usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja (CPC 8675)	DE: uvjet u pogledu državljanstva za javno imenovane geodete. FR: uvjet u pogledu državljanstva za „geodetske” djelatnosti koje se odnose na utvrđivanje prava vlasništva i zemljišnog prava. CY: uvjet u pogledu državljanstva za pružanje usluga u području geologije, geofizike, geodezije i izrade karata. IT, PT: zahtjev u pogledu boravišta.
(l) 1. održavanje i popravak plovila (dio CPC-a 8868)	MT: uvjet u pogledu državljanstva.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(l) 2. održavanje i popravak opreme za željeznički prijevoz (dio CPC-a 8868)	LV: uvjet u pogledu državljanstva.
(l) 3. održavanje i popravak motornih vozila, motocikala, motornih saonica i opreme za cestovni prijevoz (CPC 6112, CPC 6122, dio CPC-a 8867 i dio CPC-a 8868)	EU: za održavanje i popravak motornih vozila, motocikala i motornih saonica vrijedi uvjet u pogledu državljanstva.
(l) 5. usluge održavanja i popravka metalnih proizvoda, (neuredskih) strojeva, (neprijevozne i neuredske) opreme te proizvoda za osobnu upotrebu i kućanstvo[1] (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 i CPC 8866)	EU: uvjet u pogledu državljanstva, osim za: BE, DE, DK, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, UK za CPC 633, 8861, 8866; BG za usluge popravka proizvoda za osobnu upotrebu i kućanstvo (osim nakita): CPC 63301, 63302, dio CPC-a 63303, 63304, 63309; AT za CPC 633, 8861 – 8866; EE, FI, LV, LT za CPC 633, 8861 – 8866; CZ, SK za CPC 633, 8861 – 8865 i SI za CPC 633, 8861, 8866.
(m) usluge čišćenja zgrada (CPC 874)	CY, EE, HR, MT, PL, RO, SI: uvjet u pogledu državljanstva.
(n) fotografske usluge (CPC 875)	HR, LV: uvjet u pogledu državljanstva. BG, PL: uvjet u pogledu državljanstva za pružanje usluga fotografiranja iz zraka.
(p) tiskarska i izdavačka djelatnost (CPC 88442)	HR: zahtjev u pogledu boravišta za članove izdavačkog i uredničkog odbora. SE: za izdavače i vlasnike trgovačkih društava za izdavaštvo i tiskanje zahtijeva se boravište. IT: vlasnici izdavačkih kuća i tiskara moraju biti državljani jedne od država članica EU-a.

[1] Usluge održavanja i popravka prijevozne opreme (CPC 6112, 6122, 8867 i CPC 8868) nalaze se pod točkama 6.F. (l) 1. do 6.F. (l) 4.
Usluge održavanja i popravka uredskih strojeva i opreme, uključujući računala (CPC 845) nalaze se pod točkom 6.B. Računalne i srodne usluge.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
(q) kongresne usluge (dio CPC-a 87909)	SI: uvjet u pogledu državljanstva.
(r) 1. usluge pismenog i usmenog prevođenja (CPC 87905)	FI: zahtjev u pogledu boravišta za ovlaštene pismene prevoditelje.
(r) 3. usluge agencije za naplatu (CPC 87902)	BE, EL: uvjet u pogledu državljanstva. IT: ne preuzimaju se obveze.
(r) 4. usluge kreditnog izvješćivanja (CPC 87901)	BE, EL: uvjet u pogledu državljanstva. IT: ne preuzimaju se obveze.
(r) 5. usluge umnožavanja (CPC 87904)[1]	EU: uvjet u pogledu državljanstva.
8. GRADITELJSTVO I POVEZANE INŽENJERSKE USLUGE (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 i CPC 518)	BG: strani stručnjaci moraju imati iskustvo u području graditeljstva od najmanje dvije godine. CY: za strane fizičke osobe primjenjuju se posebni uvjeti te se zahtijeva odobrenje nadležnih tijela.
9. USLUGE DISTRIBUCIJE (osim distribucije oružja, streljiva i vojne opreme)	
C. Usluge maloprodaje[2]	
(a) usluge maloprodaje hrane (CPC 631)	FR: uvjet u pogledu državljanstva za prodavače duhana (tj. buraliste). ES: za maloprodaju duhana. Za osnivanje poslovnog nastana obvezno je državljanstvo države članice EU-a.

[1] Ne uključuje usluge tiskanja, koje su uvrštene pod CPC 88442 i nalaze se pod točkom 6.F. (p).

[2] Ne uključuje usluge održavanja i popravka, koje se nalaze pod naslovom POSLOVNE USLUGE u točkama 6.B i 6.F.(l).
Ne uključuje usluge maloprodaje energetskih proizvoda koji se nalaze pod naslovom ENERGETSKE USLUGE u točkama 19.E. i 19.F.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
10. USLUGE OBRAZOVANJA (samo privatno financirane usluge)	
A. Usluge osnovnog obrazovanja (CPC 921)	FR: uvjet u pogledu državljanstva. Međutim, armenski državljani mogu dobiti odobrenje relevantnih nadležnih tijela za osnivanje obrazovne institucije i upravljanje njome te za podučavanje. IT: uvjet u pogledu državljanstva za pružatelje usluga koji su ovlašteni za izdavanje diploma koje priznaje država. EL: uvjet u pogledu državljanstva za učitelje.
B. Usluge srednjoškolskog obrazovanja (CPC 922)	FR: uvjet u pogledu državljanstva. Međutim, armenski državljani mogu dobiti odobrenje relevantnih nadležnih tijela za osnivanje obrazovne institucije i upravljanje njome te za podučavanje. IT: uvjet u pogledu državljanstva za pružatelje usluga koji su ovlašteni za izdavanje diploma koje priznaje država. EL: uvjet u pogledu državljanstva za učitelje. LV: uvjet u pogledu državljanstva za usluge tehničkog i strukovnog srednjoškolskog obrazovanja za učenike s invaliditetom (CPC 9224).
C. Usluge visokog obrazovanja (CPC 923)	FR: uvjet u pogledu državljanstva. Međutim, armenski državljani mogu dobiti odobrenje relevantnih nadležnih tijela za osnivanje obrazovne institucije i upravljanje njome te za podučavanje. CZ, SK: uvjet u pogledu državljanstva za usluge visokog obrazovanja, osim za usluge tehničkog i strukovnog obrazovanja nakon srednje škole (CPC 92310). IT: uvjet u pogledu državljanstva za pružatelje usluga koji su ovlašteni za izdavanje diploma koje priznaje država.
E. Ostale usluge obrazovanja (CPC 929)	CZ, SK: uvjet državljanstva za većinu članova uprave.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
12. FINANCIJSKE USLUGE	
A. Osiguranje i usluge povezane s osiguranjem	AT: uprava podružnice mora se sastojati od najmanje dviju fizičkih osoba koje imaju boravište u Austriji. EE: za izravno osiguranje, upravno tijelo osiguravajućeg dioničkog društva s armenskim kapitalnim udjelom može uključivati armenske državljane samo razmjerno armenskom kapitalnom udjelu, a u svakom slučaju ne više od polovine članova upravnog odbora. Predsjednik uprave društva kćeri ili neovisnog društva mora imati prebivalište u Estoniji. ES: zahtjev u pogledu boravišta za obavljanje aktuarske djelatnosti (ili dvije godine iskustva). HR: zahtjev u pogledu boravišta. IT: zahtjev u pogledu boravišta za obavljanje aktuarske djelatnosti. PL: zahtjev u pogledu boravišta za posrednike u osiguranju. FI: glavni direktori i najmanje jedan revizor osiguravajućeg društva imaju svoje mjesto boravišta u EU-u, osim ako nadležna tijela nisu odobrila izuzeće. Glavni zastupnik armenskog osiguravajućeg društva mora imati boravište u Finskoj, osim ako se glavni ured društva nalazi u EU-u.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
B. Bankarske i ostale financijske usluge (osim osiguranja)	BG: prebivalište u Bugarskoj zahtijeva se za izvršne direktore i poslovođe. FI: glavni direktor i najmanje jedan revizor kreditnih institucija moraju imati mjesto boravišta u EGP-u, osim ako tijelo odgovorno za financijski nadzor nije odobrilo izuzeće. Boravište posrednika (pojedinca) na burzi izvedenica nalazi se u EU-u. IT: uvjet u pogledu boravišta na državnom području države članice EU-a za „consulenti finanziari" (financijski savjetnici). HR: zahtjev u pogledu boravišta. Upravni odbor upravlja poslovanjem kreditne ustanove s državnog područja Republike Hrvatske. Najmanje jedan član tog odbora mora tečno govoriti hrvatski jezik. LT: barem jedan član uprave banke mora govoriti litavski i imati prebivalište u Litvi. PL: zahtjev u pogledu državljanstva za barem jednog rukovoditelja banke. SE: osnivač štedionice fizička je osoba s boravištem u EGP-u.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
13. ZDRAVSTVENE USLUGE I USLUGE SOCIJALNE SKRBI (samo privatno financirane usluge)	
A. Bolničke usluge (CPC 9311) B. Usluge hitne pomoći (CPC 93192) C. Usluge zdravstvenih ustanova za stanovanje osim bolničkih usluga (CPC 93193) E. Usluge socijalne skrbi (CPC 933)	FR: potrebno je odobrenje za pristup upravljačkim funkcijama. Za odobrenje se uzima u obzir raspoloživost lokalnih upravitelja. LV: ispitivanja gospodarskih potreba za liječnike, stomatologe, primalje, medicinske sestre, fizioterapeute i paramedicinsko osoblje. PL: stranim je državljanima za obavljanje medicinske djelatnosti potrebna dozvola. Strani liječnici imaju ograničena prava glasa u okviru strukovnih komora. HR: svim osobama koje izravno pružaju usluge pacijentima ili koje liječe pacijente potrebna je dozvola koju izdaje strukovna komora.
14. TURISTIČKE USLUGE I USLUGE POVEZANE S PUTOVANJIMA	
A. Hoteli, restorani te priprema i dostava hrane i pića (CPC 641, CPC 642 i CPC 643) osim pripreme i dostave hrane i pića u okviru usluga zračnog prijevoza[1]	BG: broj stranih upravitelja ne smije biti veći od broja upravitelja koji su bugarski građani, u slučajevima u kojima je javni (državni i/ili općinski) udjel u vlasničkom kapitalu bugarskog trgovačkog društva veći od 50 %. HR: uvjet u pogledu državljanstva za ugostiteljsku djelatnost u kućanstvima i na ruralnim imanjima.
B. Usluge putničkih agencija i organizatora grupnih putovanja (turoperatora) (uključujući voditelje putovanja) (CPC 7471)	BG: broj stranih upravitelja ne smije biti veći od broja upravitelja koji su bugarski građani, u slučajevima u kojima je javni (državni i/ili općinski) udjel u vlasničkom kapitalu bugarskog trgovačkog društva veći od 50 %. CY: uvjet u pogledu državljanstva. HR: odobrenje ministra turizma za mjesto voditelja ureda.

[1] Usluge pripreme i dostave hrane i pića u zračnom prijevozu nalaze se pod naslovom POMOĆNE USLUGE U PRIJEVOZU pod točkom 17.E.(a) Usluge prihvata i otpreme zrakoplova.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
C. Usluge turističkih vodiča (CPC 7472)	BG, CY, ES, FR, EL, HR, HU, LT, MT, PL, PT, SK: uvjet u pogledu državljanstva. IT: turistički vodiči iz trećih zemalja trebaju pribaviti posebnu dozvolu.
15. REKREACIJSKE, KULTURNE I SPORTSKE USLUGE (osim audiovizualnih usluga)	
A. Usluge zabavnog sadržaja (uključujući usluge kazališta, glazbenih skupina koje nastupaju uživo, cirkusa i diskoteka) (CPC 9619)	FR: potrebno je odobrenje za pristup upravljačkim funkcijama. Odobrenje podliježe uvjetu državljanstva kada se odobrenje zahtijeva za više od dvije godine.
16. USLUGE PRIJEVOZA	
A. Pomorski prijevoz (a) međunarodni prijevoz putnika (CPC 7211 osim nacionalnog kabotažnog prijevoza) (b) međunarodni prijevoz tereta (CPC 7212 osim nacionalnog kabotažnog prijevoza)	EU: uvjet u pogledu državljanstva za posadu brodova. AT: uvjet u pogledu državljanstva za većinu glavnih direktora. SE: zapovjednik trgovačkog plovila ili tradicionalnog plovila mora biti državljanin Švedske.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
D. Cestovni prijevoz	
(a) Prijevoz putnika (CPC 7121 i CPC 7122)	AT: uvjet u pogledu državljanstva za osobe i članove društva koji imaju pravo zastupati pravnu osobu ili partnerstvo. DK, HR: uvjet u pogledu državljanstva i zahtjev u pogledu boravišta za upravitelje. BG, MT: uvjet u pogledu državljanstva.
(b) Prijevoz tereta (CPC 7123, osim prijevoza poštanskih i kurirskih pošiljaka za vlastite potrebe[1])	AT: uvjet u pogledu državljanstva za osobe i članove društva koji imaju pravo zastupati pravnu osobu ili partnerstvo. BG, MT: uvjet u pogledu državljanstva. HR: uvjet u pogledu državljanstva i zahtjev u pogledu boravišta za upravitelje.
E. Prijevoz robe cjevovodima, osim goriva[2] (CPC 7139)	AT: uvjet u pogledu državljanstva za glavne direktore.

[1] Dio CPC-a 71235, koji se nalazi pod naslovom KOMUNIKACIJSKE USLUGE pod točkom 7.A. Poštanske i kurirske usluge.

[2] Prijevoz goriva cjevovodima nalazi se pod naslovom ENERGETSKE USLUGE u točki 19.B.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
17. POMOĆNE USLUGE U PRIJEVOZU[1]	
A. Pomoćne usluge u pomorskom prijevozu (a) usluge prihvata i otpreme pomorskog tereta (b) usluge pohrane i skladištenja (dio CPC-a 742) (c) usluge carinjenja (d) usluge kontejnerske stanice i skladišta za kontejnere (e) usluge pomorskih agencija (f) usluge pomorske otpreme tereta (g) najam plovila s posadom za plovila (CPC 7213) (h) usluge guranja i tegljenja (CPC 7214) (i) popratne usluge u pomorskom prijevozu (dio CPC-a 745) (j) ostale popratne i pomoćne usluge (osim pripreme i dostave hrane i pića) (dio CPC-a 749)	AT: uvjet u pogledu državljanstva za većinu glavnih direktora. BG, MT: uvjet u pogledu državljanstva. DK, NL: zahtjev u pogledu boravišta za usluge carinjenja. EL: uvjet u pogledu državljanstva za usluge carinjenja.
D. Pomoćne usluge u cestovnom prijevozu (d) najam gospodarskih cestovnih vozila s vozačem (CPC 7124)	AT: uvjet u pogledu državljanstva za osobe i članove društva koji imaju pravo zastupati pravnu osobu ili partnerstvo. BG, MT: uvjet u pogledu državljanstva.

[1] Ne uključuje usluge održavanja i popravka prijevozne opreme, koje se nalaze pod naslovom POSLOVNE USLUGE u točkama 6.F.(l) 1. do 6.F.(l) 4.

Sektor ili podsektor		Opis rezervi
F.	Pomoćne usluge u prijevozu robe cjevovodima, osim goriva[1]	AT: uvjet u pogledu državljanstva za glavne direktore.
(a)	usluge pohrane i skladištenja robe, osim goriva, koja se prevozi cjevovodima (dio CPC-a 742)	
19.	ENERGETSKE USLUGE	
A.	Usluge povezane s rudarstvom (CPC 883)[2]	CY: uvjet u pogledu državljanstva. SK: zahtjev u pogledu boravišta.
20.	OSTALE USLUGE KOJE NISU DRUGDJE UKLJUČENE	
(a)	usluge pranja, čišćenja i bojanja (CPC 9701)	EU: uvjet u pogledu državljanstva.
(b)	usluge uređivanja kose (CPC 97021)	EU: uvjet u pogledu državljanstva. CY: podliježe uvjetu u pogledu državljanstva te zahtjevu u pogledu boravišta.

[1] Pomoćne usluge u prijevozu goriva cjevovodima nalaze se pod naslovom ENERGETSKE USLUGE u točki 19.C.

[2] Uključuje pružanje sljedećih usluga na temelju naknade ili ugovora: usluge savjetovanja i konzultantske usluge u području rudarstva, pripreme rudarskih zemljišta, instalacije opreme na mjestu iskopa, bušenja, usluga s oruđem za bušenje, usluga povezanih s kućištem i cijevima, usluga u području tehnike mulja i dobave, nadzora krutih tvari, posebnih operacija istraživanja i rada u oknima, geologije bušotina i nadzora bušenja, uzimanja uzoraka jezgre, ispitivanja okana, usluga ožičenja, dostave i rada tekućina za završne radove (slane vode), dostave i ugradnje uređaja za završne radove, cementiranja (ubrizgavanja pod tlakom), usluga stimulacije (lomljenja, obrade kiselinama i ubrizgavanja pod tlakom), usluga završnih radova i popravka okana, pečaćenja i napuštanja okana.
Ne uključuje izravan pristup prirodnim resursima ili iskorištavanje prirodnih resursa.
Ne uključuje pripremne radove na lokaciji za rudarenje resursa osim nafte i plina (CPC 5115) koji se nalaze pod naslovom 8. GRADITELJSTVO I POVEZANE INŽENJERSKE USLUGE.

Sektor ili podsektor		Opis rezervi
(c)	usluge kozmetičkih tretmana, manikure i pedikure (CPC 97022)	EU: uvjet u pogledu državljanstva.
(d)	ostale usluge tretmana uljepšavanja d.n. (CPC 97029)	EU: uvjet u pogledu državljanstva.
(e)	usluge lječilišta i neterapeutske masaže, u mjeri u kojoj se pružaju kao usluge opuštanja radi njege i održavanja tijela, a ne u medicinske ili rehabilitacijske svrhe[1] (CPC ver. 1.0 97230)	EU: uvjet u pogledu državljanstva.

[1] Usluge terapeutske masaže i termalnog liječenja nalaze se pod točkama 6.A.(h) Medicinske i stomatološke usluge, 6.A.(j) 2. Usluge koje pružaju medicinske sestre, fizioterapeuti i paramedicinsko osoblje (13.A i 13.C).

PRILOG VIII.-D

REZERVE U POGLEDU UGOVORNIH PRUŽATELJA USLUGA
I NEOVISNIH STRUČNJAKA EUROPSKE UNIJE

1. Europska unija dopušta pružanje usluga ugovornih pružatelja usluga i neovisnih stručnjaka druge stranke na svojim državnim područjima prisutnošću fizičkih osoba, u skladu s člancima 156. i 157. ovog Sporazuma, za gospodarske djelatnosti navedene u nastavku uz poštovanje odgovarajućih ograničenja.

2. Popis se sastoji od sljedećih elemenata:

(a) prvog stupca u kojem se navodi sektor ili podsektor u kojem se primjenjuju ograničenja i

(b) drugog stupca u kojem su opisana primjenjiva ograničenja.

Ako stupac iz točke (b) sadržava samo rezerve na razini pojedine države članice, države članice koje u njemu nisu spomenute preuzimaju obveze u predmetnom sektoru bez rezervi. Nepostojanje rezervi na razini pojedine države članice u određenom sektoru ne dovodi u pitanje horizontalne rezerve ili sektorske rezerve za cijeli EU koje se mogu primjenjivati.

Stranka EU-a ne preuzima obveze za ugovorne pružatelje usluga i neovisne stručnjake osim za one sektore gospodarske djelatnosti koji su izričito navedeni u nastavku.

3. Obveze u pogledu ugovornih pružatelja usluga i neovisnih stručnjaka ne primjenjuju se u slučajevima u kojima je namjera ili učinak njihove privremene prisutnosti miješati se u ili na drugi način utjecati na ishod bilo kakvog spora ili pregovora o radu ili upravljanju.

4. U popis u nastavku nisu uključene mjere povezane s kvalifikacijskim zahtjevima i postupcima, tehničkim normama te zahtjevima i postupcima za izdavanje dozvola kada isti ne predstavljaju ograničenje u smislu članaka 156. i 157. ovog Sporazuma. Te mjere (npr. potreba pribavljanja dozvole, obveze univerzalne usluge, potreba pribavljanja priznanja kvalifikacija u uređenim sektorima, potreba polaganja posebnih ispita, uključujući jezične ispite, i potreba za pravnim boravištem na državnom području gdje se gospodarska djelatnost obavlja), čak i ako nisu navedene, u svakom se slučaju primjenjuju na ugovorne pružatelje usluga i neovisne stručnjake iz Unije.

5. Svi ostali zahtjevi u skladu sa zakonima i drugim propisima Europske unije i njezinih država članica u pogledu ulaska, boravka, rada i mjera socijalne sigurnosti nastavljaju se primjenjivati, uključujući propise o razdoblju boravka, minimalnim plaćama i kolektivnim ugovorima o plaćama.

6. U popis u nastavku nisu uključene mjere koje se odnose na subvencije koje dodjeljuje stranka.

7. Popisom u nastavku ne dovodi se u pitanje postojanje javnih monopola ili isključivih prava u odgovarajućem sektoru, kako ih je Europska unija utvrdila u prilozima VIII.-A i VIII.-B.

8. U sektorima u kojima se primjenjuju ispitivanja gospodarskih potreba, njihovi glavni kriteriji bit će procjena odgovarajućeg stanja na tržištu u državi članici Europske unije ili regiji gdje će se usluga pružati, uključujući u odnosu na broj postojećih pružatelja usluga i utjecaj na njih.

9. Prava i obveze koji proizlaze iz popisa u nastavku ne proizvode učinak sami po sebi i stoga se njima ne dodjeljuju prava izravno fizičkim ili pravnim osobama.

10. Stranke dopuštaju pružanje usluga ugovornih pružatelja usluga druge stranke na svojim državnim područjima prisutnošću fizičkih osoba, u skladu s uvjetima navedenima u članku 156. ovog Sporazuma, za sljedeće podsektore:

(a) pravne usluge povezane s međunarodnim javnim pravom i stranim pravom (tj. pravom koje nije pravo EU-a);

(b) računovodstvene i knjigovodstvene usluge;

(c) usluge poreznog savjetovanja;

(d) arhitektonske usluge, usluge urbanističkog planiranja i usluge krajobrazne arhitekture;

(e) inženjerske usluge, integrirane inženjerske usluge;

(f) računalne i srodne usluge;

(g) usluge istraživanja i razvoja;

(h) oglašavanje;

(i) usluge savjetovanja u pogledu upravljanja

(j) usluge povezane sa savjetovanjem u pogledu upravljanja

(k) usluge tehničkog ispitivanja i analize;

(l) povezane usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja

(m) održavanje i popravak opreme u okviru ugovora o uslugama nakon prodaje ili najma;

(n) usluge pismenog prevođenja;

(o) usluge istraživanja lokacije;

(p) usluge u području okoliša;

(q) usluge putničkih agencija i organizatora grupnih putovanja (turoperatora) i

(r) usluge zabavnog sadržaja.

11. Stranke dopuštaju pružanje usluga neovisnih stručnjaka druge stranke na svojim državnim područjima prisutnošću fizičkih osoba, u skladu s uvjetima navedenima u članku 157. ovog Sporazuma, za sljedeće podsektore:

(a) pravne usluge povezane s međunarodnim javnim pravom i stranim pravom (tj. pravom koje nije pravo EU-a);

(b) arhitektonske usluge, urbanističko planiranje i krajobrazna arhitektura;

(c) inženjerske usluge i integrirane inženjerske usluge;

(d) računalne i srodne usluge;

(e) usluge savjetovanja u pogledu upravljanja i usluge povezane sa savjetovanjem u pogledu upravljanja;

(f) usluge pismenog prevođenja.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
SVI SEKTORI	Priznavanje EU: direktive EU-a o uzajamnom priznavanju diploma primjenjuju se samo na državljane država članica EU-a. Pravo pružanja zakonski uređene usluge stručnjaka u jednoj državi članici ne daje pravo na pružanje te usluge u drugoj državi članici. [1]
Usluge pravnog savjetovanja u pogledu međunarodnog javnog prava i stranog prava (tj. prava koje nije pravo EU-a) (dio CPC-a 861)[2]	AT, CY, DE, EE, IE, LU, NL, PL, PT, SE, UK: nema rezervi. BE, ES, HR, IT, EL: ispitivanje gospodarskih potreba za neovisne stručnjake. LV: ispitivanje gospodarskih potreba za ugovorne pružatelje usluga. BG, CZ, DK, FI, HU, LT, MT, RO, SI, SK: ispitivanja gospodarskih potreba. DK: stavljanje na tržište djelatnosti pravnog savjetovanja ograničeno je na odvjetnike s danskom dozvolom za obavljanje poslovne djelatnosti. Za dobivanje danske dozvole za obavljanje djelatnosti potrebno je pristupiti danskom pravosudnom ispitu. FR: za punopravno (pojednostavnjeno) članstvo u odvjetničkoj komori potrebno je ispitivanje sposobnosti. Pristup odvjetnika zanimanjima „avocat auprès de la Cour de Cassation" i „avocat auprès du Conseil d'Etat" podliježe kvotama i uvjetu u pogledu državljanstva. Punopravno članstvo u odvjetničkoj komori, koje se zahtijeva za usluge pravnog zastupanja, podliježe uvjetu u pogledu državljanstva.

[1] Kako bi se državljanima trećih zemalja priznale kvalifikacije u cijelom EU-u, potrebno je u pregovorima unutar okvira utvrđenog u članku 18. Sporazuma dogovoriti sporazum o uzajamnom priznavanju.

[2] Pružanje tih usluga, kao i pružanje drugih usluga, podliježe zahtjevima i postupcima za izdavanje dozvole primjenjivima u državama članicama Europske unije. Za odvjetnike koji pružaju pravne usluge povezane s međunarodnim javnim pravom i stranim pravom, one mogu, među ostalim, biti u obliku poštovanja lokalnih etičkih kodeksa, služenja titulom stečenom u matičnoj zemlji (osim ako je naziv priznat u zemlji domaćinu), zahtjeva u pogledu osiguranja, jednostavnog upisa u odvjetničku komoru ili pojednostavnjenog pristupa odvjetničkoj komori zemlje domaćina na temelju ispitivanja sposobnosti te pravnog ili profesionalnog boravišta u zemlji domaćinu.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
	SI: zastupanje klijenata pred sudovima za naknadu uvjetovano je komercijalnom prisutnošću u Republici Sloveniji. Strani odvjetnik koji ima pravo obavljati pravnu djelatnost u stranoj državi može pružati pravne usluge ili obavljati pravnu djelatnost u skladu s uvjetima navedenima u članku 34.a Zakona o odvjetništvu, pod uvjetom da je ispunjen uvjet stvarnog reciprociteta. Ispunjenost uvjeta reciprociteta provjerava Ministarstvo pravosuđa. Komercijalna prisutnost za odvjetnike koje je imenovala Slovenska odvjetnička komora ograničena je samo na trgovca pojedinca, odvjetničko društvo s ograničenom odgovornošću (komanditno društvo) ili odvjetničko društvo s neograničenom odgovornošću (javno trgovačko društvo). Djelatnosti odvjetničkog društva ograničene su na pružanje pravnih usluga. Samo odvjetnici mogu biti članovi odvjetničkog društva.
Računovodstvene i knjigovodstvene usluge (CPC 86212 osim „revizorskih usluga”, CPC 86213, CPC 86219 i CPC 86220)	BE, CY, DE, EE, ES, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK: nema rezervi. AT: poslodavac mora biti član odgovarajućeg strukovnog tijela u matičnoj državi ako takvo tijelo postoji. FR: zahtjev u pogledu odobrenja. Pružanje računovodstvenih i knjigovodstvenih usluga uvjetovano je odlukom ministra gospodarstva, financija i industrije, u suglasnosti s ministrom vanjskih poslova. BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. HR: zahtjev u pogledu boravišta.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Usluge poreznog savjetovanja (CPC 863)[1]	BE, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: nema rezervi. AT: poslodavac mora biti član odgovarajućeg strukovnog tijela u matičnoj državi ako takvo tijelo postoji; uvjet u pogledu državljanstva za zastupanje pred nadležnim tijelima. BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. CY: ne preuzimaju se obveze za podnošenje poreznih prijava. PT: ne preuzimaju se obveze. HR, HU: zahtjev u pogledu boravišta.
Arhitektonske usluge i usluge urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture (CPC 8671 i CPC 8674)	EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: nema rezervi. BE, ES, HR, IT: ispitivanje gospodarskih potreba za neovisne stručnjake. LV: ispitivanje gospodarskih potreba za ugovorne pružatelje usluga. FI: fizička osoba mora dokazati da posjeduje posebno znanje važno za uslugu koja se pruža. BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. AT: samo usluge planiranja, u slučaju kojih: ispitivanje gospodarskih potreba. HR, HU, SK: zahtjev u pogledu boravišta.
Inženjerske usluge i integrirane inženjerske usluge (CPC 8672 i CPC 8673)	EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: nema rezervi. BE, ES, HR, IT: ispitivanje gospodarskih potreba za neovisne stručnjake. LV: ispitivanje gospodarskih potreba za ugovorne pružatelje usluga. FI: fizička osoba mora dokazati da posjeduje posebno znanje važno za uslugu koja se pruža. BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. AT: samo usluge planiranja, u slučaju kojih: ispitivanje gospodarskih potreba. HR, HU: zahtjev u pogledu boravišta.

[1] Ne uključuje usluge pravnog savjetovanja i pravnog zastupanja u poreznim pitanjima, koje se nalaze pod uslugama pravnog savjetovanja u pogledu međunarodnog javnog prava i stranog prava.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Računalne i srodne usluge (CPC 84)	EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: nema rezervi. ES, IT: ispitivanje gospodarskih potreba za neovisne stručnjake. LV: ispitivanje gospodarskih potreba za ugovorne pružatelje usluga. BE: ispitivanje gospodarskih potreba za neovisne stručnjake. AT, DE, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, RO, SK, UK: ispitivanje gospodarskih potreba. HR: zahtjev u pogledu boravišta za ugovorne pružatelje usluga. Ne preuzimaju se obveze za neovisne stručnjake.
Usluge istraživanja i razvoja (CPC 851, 852 osim usluga psihologa[1], 853)	EU, osim BE: zahtijeva se sporazum o gostovanju s odobrenom istraživačkom organizacijom[2]. CZ, DK, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. BE, UK: ne preuzimaju se obveze. HR: zahtjev u pogledu boravišta.
Oglašavanje (CPC 871)	BE, CY, DE, EE, ES, FR, IE, HR, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK: nema rezervi. AT, BG, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.
Usluge savjetovanja u pogledu upravljanja (CPC 865)	DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: nema rezervi. ES, IT: ispitivanje gospodarskih potreba za neovisne stručnjake. BE, HR: ispitivanje gospodarskih potreba za neovisne stručnjake. AT, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.
Usluge povezane sa savjetovanjem u pogledu upravljanja (CPC 866)	DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: nema rezervi. BE, ES, HR, IT: ispitivanje gospodarskih potreba za neovisne stručnjake. AT, BG, CY, CZ, DK, FI, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. HU: ispitivanje gospodarskih potreba, osim za usluge arbitraže i mirenja (CPC 86602) u odnosu na koje: ne preuzimaju se obveze.

[1] Dio CPC-a 85201 koji se nalazi pod naslovom Medicinske i stomatološke usluge.

[2] Za sve države članice osim DK, odobrenje istraživačke organizacije i sporazum o gostovanju moraju biti u skladu s uvjetima određenima na temelju Direktive EU-a 2005/71/EZ.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Usluge tehničkog ispitivanja i analize (CPC 8676)	BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: nema rezervi. AT, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.
Povezane usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja (CPC 8675)	BE, EE, EL, ES, IE, IT, HR, LU, NL, PL, SI, SE, UK: nema rezervi. AT, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. DE: ne preuzimaju se obveze za javno imenovane geodete. FR: ne preuzimaju se obveze za „geodetske" djelatnosti koje se odnose na utvrđivanje prava vlasništva i zemljišnog prava. BG: ne preuzimaju se obveze.
Održavanje i popravak plovila (dio CPC-a 8868)	BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: nema rezervi. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. UK: ne preuzimaju se obveze.
Održavanje i popravak opreme za željeznički prijevoz (dio CPC-a 8868)	BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: nema rezervi. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. UK: ne preuzimaju se obveze.
Održavanje i popravak motornih vozila, motocikala, motornih saonica i opreme za cestovni prijevoz (CPC 6112, CPC 6122, dio CPC-a 8867 i dio CPC-a 8868)	BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: nema rezervi. AT, BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. UK: ne preuzimaju se obveze.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Održavanje i popravak zrakoplova i njegovih dijelova (dio CPC-a 8868)	BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: nema rezervi. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. UK: ne preuzimaju se obveze.
Održavanje i usluge popravka metalnih proizvoda, (neuredskih) strojeva, (neprijevozne i neuredske) opreme te proizvoda za osobnu upotrebu i kućanstvo[1] (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 i CPC 8866)	BE, EE, EL, ES, FR, IT, HR, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: nema rezervi. AT, BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.
Pismeno prevođenje (CPC 87905, osim službenih ili certificiranih djelatnosti)	DE, EE, FR, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: nema rezervi. BE, ES, IT, EL: ispitivanje gospodarskih potreba za neovisne stručnjake. CY, LV: ispitivanje gospodarskih potreba za ugovorne pružatelje usluga. AT, BG, CZ, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. HR: ne preuzimaju se obveze za neovisne stručnjake.
Usluge istraživanja lokacije (CPC 5111)	BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: nema rezervi. AT, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.

[1] Usluge održavanja i popravka uredskih strojeva i opreme, uključujući računala (CPC 845) nalaze se pod naslovom Računalne usluge.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Usluge u području okoliša (CPC 9401[1], CPC 9402, CPC 9403, CPC 9404[2], dio CPC-a 94060[3], CPC 9405, dio CPC-a 9406, CPC 9409)	BE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: nema rezervi. AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EL, FI, HU, LT, LV, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.
Usluge putničkih agencija i organizatora grupnih putovanja (turoperatora) (uključujući voditelje putovanja[4]) (CPC 7471)	AT, CZ, DE, EE, ES, FR, IT, LU, NL, PL, SI, SE: nema rezervi. BG, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. BE, CY, DK, FI, IE: ne preuzimaju se obveze, osim za voditelje putovanja (osobe čija je funkcija pratiti skupinu na putovanju koja se sastoji od najmanje 10 osoba, a ne djeluju kao vodiči na konkretnim lokacijama). HR: zahtjev u pogledu boravišta. UK: ne preuzimaju se obveze.

[1] Odgovara uslugama odvodnje otpadnih voda.

[2] Odgovara uslugama čišćenja ispušnih plinova.

[3] Odgovara dijelovima usluga zaštite prirode i krajobraza.

[4] Pružatelji usluga čija je funkcija pratiti skupinu na putovanju koja se sastoji od najmanje 10 osoba, a ne djeluju kao vodiči na konkretnim lokacijama.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Usluge zabavnog sadržaja, osim audiovizualnih usluga (uključujući usluge kazališta, glazbenih skupina koje nastupaju uživo, cirkusa i diskoteka) (CPC 9619)	BG, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE: može se zahtijevati viša kvalifikacija[1]. Ispitivanje gospodarskih potreba. AT: više kvalifikacije i ispitivanje gospodarskih potreba, osim za osobe koje svoju glavnu poslovnu djelatnost obavljaju u području primijenjene umjetnosti, od koje ostvaruju i najveći dio svojih prihoda i pod uvjetom da te osobe ne obavljaju druge komercijalne djelatnosti u Austriiji, a u tom slučaju: nema rezervi. CY: ispitivanje gospodarskih potreba za usluge glazbenih skupina koje nastupaju uživo i diskoteka. FR: ne preuzimaju se obveze za ugovorne pružatelje usluga, osim ako: (a) je radna dozvola izdana na razdoblje koje ne premašuje devet mjeseci i može se produžiti za tri mjeseca; (b) se zahtijeva usklađenost s ispitivanjem gospodarskih potreba i (c) poduzeće za pružanje usluga zabavnog sadržaja mora platiti porez francuskom uredu za useljavanje i integraciju (*Office Français de l'Immigration et de l'Intégration*). Ne preuzimaju se obveze za neovisne stručnjake. SI: trajanje boravka ograničeno na 7 dana po događanju. Za usluge cirkusa i zabavnih parkova trajanje boravka ograničeno je na najviše 30 dana po kalendarskoj godini. BE, UK: ne preuzimaju se obveze.

_____

[1] Ako kvalifikacija nije stečena u EU-u i njegovim državama članicama, predmetna država članica može ocijeniti je li jednakovrijedna kvalifikaciji koja se zahtijeva na njezinu državnom području.

PRILOG VIII.-E

REZERVE U POGLEDU POSLOVNIH NASTANA
U REPUBLICI ARMENIJI

1. U popisu u nastavku navedene su gospodarske djelatnosti za koje Republika Armenija u skladu s člankom 144. stavkom 2. ovog Sporazuma na poslovni nastan i ulagatelje iz Europske unije primjenjuje rezerve u pogledu nacionalnog tretmana ili tretmana prema načelu najpovlaštenije države.

   Popis se sastoji od sljedećih elemenata:

   (a) popis horizontalnih rezervi koje se primjenjuju na sve sektore ili podsektore;

   (b) popis rezervi na razini pojedinih sektora ili podsektora u kojem se navodi predmetni sektor ili podsektor te primjenjiva rezerva ili više njih.

   Rezerva koja odgovara djelatnosti koja nije liberalizirana (njome se ne preuzimaju obveze) izražena je na sljedeći način: „ne postoje obveze nacionalnog tretmana i tretmana prema načelu najpovlaštenije države”.

2. U skladu s člankom 141. stavkom 3. ovog Sporazuma u popis u nastavku nisu uključene mjere koje se odnose na subvencije koje dodjeljuju stranke.

3. Prava i obveze koji proizlaze iz popisa u nastavku ne proizvode učinak sami po sebi i stoga se njima ne dodjeljuju prava izravno fizičkim ili pravnim osobama.

4. U skladu s člankom 144. ovog Sporazuma, nediskriminirajući zahtjevi, kao što su oni koji se odnose na zakonski oblik ili obvezu dobivanja licencije ili dozvole primjenjivi na sve pružatelje koji djeluju na predmetnom području bez obzira na državljanstvo, boravište ili jednakovrijedne kriterije, nisu navedeni u ovom Prilogu jer ih se Sporazumom ne dovodi u pitanje.

Horizontalne rezerve

Tretman prema načelu najpovlaštenije države

Armenija zadržava pravo donijeti ili zadržati mjere kojima se osigurava različito postupanje u skladu s bilo kojim međunarodnim ugovorima o ulaganjima ili drugim sporazumima o trgovini koji su na snazi ili potpisani prije datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma.

Armenija zadržava pravo donijeti ili zadržati mjere kojima se osigurava različito postupanje prema određenoj zemlji na temelju postojećih ili budućih bilateralnih ili multilateralnih sporazuma kojima se:

(a) uspostavlja jedinstveno tržište za usluge i ulaganja;

(b) dodjeljuje pravo poslovnog nastana ili

(c) zahtijeva usklađivanje zakonodavstva u jednom gospodarskom sektoru ili više njih.

Za potrebe ovog izuzeća:

(a) „jedinstveno tržište za usluge i ulaganja” znači područje bez unutarnjih granica u kojem se jamči slobodno kretanje usluga, kapitala i osoba;

(b) „pravo poslovnog nastana” znači obveza sadržajnog ukidanja svih prepreka poslovnom nastanu među strankama sporazuma o regionalnoj gospodarskoj integraciji stupanjem na snagu tog sporazuma te uključuje pravo državljana stranaka sporazuma o regionalnoj gospodarskoj integraciji na osnivanje poduzeća i upravljanje njima pod uvjetima koji su jednaki uvjetima koji su na temelju domaćeg prava propisani za državljane zemlje u kojoj se uspostavlja takav poslovni nastan;

(c) „usklađivanje zakonodavstva” znači:

i. ujednačavanje zakonodavstva jedne stranke sporazuma o regionalnoj gospodarskoj integraciji ili više njih sa zakonodavstvom druge stranke ili stranaka tog sporazuma ili

ii. uključivanje zajedničkog zakonodavstva u domaće pravo stranaka sporazuma o regionalnoj gospodarskoj integraciji.

Takvo ujednačavanje ili uključivanje provodi se tek od onog trenutka kad ga se uvede u domaće pravo stranke ili stranaka sporazuma o regionalnoj gospodarskoj integraciji i tek se tada smatra se da je provedeno.

Javne komunalne službe

Gospodarske djelatnosti koje se smatraju uslugama javnih komunalnih službi mogu podlijegati javnim monopolima ili isključivim pravima dodijeljenima privatnim subjektima.

Nekretnine

Strane fizičke osobe ne mogu steći vlasništvo nad zemljištem u Armeniji, osim ako je drukčije propisano zakonom.

Sektorske rezerve

1. Poslovne usluge

   Profesionalne usluge

   Kad je riječ o uslugama sastavljanja pravne dokumentacije i ovjeravanja, javnobilježničke usluge rezervirane su za državnu upravu Armenije.

   Kad je riječ o revizorskim uslugama, pravnom subjektu registriranom kao zatvoreno dioničko društvo ili društvo s ograničenom odgovornošću, koji ispunjava uvjete zakona o revizorskoj djelatnosti Republike Armenije, moguće je izdati dozvolu za provedbu revizorskih usluga.

   Ostale poslovne usluge

   Pružatelji usluga tehničkog ispitivanja i analize trebali bi biti pravni subjekti osnovani u skladu s armenskim zakonodavstvom.

2. Usluge prijevoza

Pomoćne usluge u svim vrstama prijevoza

Kad je riječ o uslugama agencije za prijevoz tereta i ispitivanju tereta, usluge carinjenja provodi ovlašteni carinski zastupnik s poslovnim nastanom u Armeniji.

PRILOG VIII.-F

OBVEZE U POGLEDU PREKOGRANIČNE OPSKRBE
U REPUBLICI ARMENIJI

1. U popisu obveza u nastavku navode se gospodarske djelatnosti koje je Republika Armenija liberalizirala u skladu s člankom 151. ovog Sporazuma, te, u obliku rezervi, ograničenja pristupa tržištu i nacionalnog tretmana koja se primjenjuju na usluge i pružatelje usluga iz Europske unije u tim djelatnostima. Popisi se sastoje od sljedećih elemenata:

   (a) prvi stupac u kojem je naveden sektor ili podsektor u kojem stranka preuzima obvezu te opseg liberalizacije na koji se primjenjuju rezerve;

   (b) drugi stupac s opisom primjenjivih rezervi.

   Obveze se ne preuzimaju u sektorima ili podsektorima koji nisu navedeni u popisu u nastavku.

2. U popis u nastavku nisu uključene mjere povezane s kvalifikacijskim zahtjevima i postupcima, tehničkim normama te zahtjevima i postupcima za izdavanje dozvola kada oni ne čine ograničenje pristupa tržištu ili nacionalnog tretmana u smislu članaka 149. i 150. ovog Sporazuma. Te mjere (npr. potreba pribavljanja dozvole, obveze univerzalne usluge, potreba pribavljanja priznanja kvalifikacija u uređenim sektorima, potreba polaganja posebnih ispita, uključujući jezične ispite, nediskriminirajući zahtjev prema kojem se određene djelatnosti ne smiju izvršavati u ekološki zaštićenim zonama ili područjima od posebnog povijesnog ili umjetničkog značenja), čak i ako nisu navedene, u svakom se slučaju primjenjuju na pružatelje usluga i ulagatelje druge stranke.

3. Popisom u nastavku ne dovodi se u pitanje izvedivost načina 1 u određenim uslužnim sektorima i podsektorima te se ne dovodi u pitanje postojanje javnih monopola i isključivih prava kako su opisani u popisu obveza u pogledu poslovnog nastana.

4. U skladu s člankom 141. stavkom 3. ovog Sporazuma, u popis u nastavku nisu uključene mjere koje se odnose na subvencije koje dodjeljuju stranke.

5. Prava i obveze koji proizlaze iz ovog popisa obveza ne proizvode učinak sami po sebi i stoga se njima prava ne dodjeljuju izravno fizičkim ili pravnim osobama.

Sektor ili podsektor[1]	Opis rezervi
Horizontalne	nema rezervi.
1. Poslovne usluge	
A. Profesionalne usluge	
Pravne usluge (CPC 861)	Način 1: nema rezervi, osim za sastavljanje pravnih dokumenata. Način 2: nema rezervi.
Računovodstvene usluge Revizorske usluge[2] Knjigovodstvene usluge (CPC 862)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
Usluge oporezivanja (CPC 863)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
Arhitektonske usluge Inženjerske usluge integrirane inženjerske usluge usluge urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture (CPC 8671, 8672, 8673, 8674)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
Medicinske i stomatološke usluge (CPC 9312)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
Veterinarske usluge (CPC 932)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.

[1] Popis Sektorske klasifikacije usluga na temelju MTN.GNS/W/120.

[2] Pravnom subjektu registriranom kao zatvoreno dioničko društvo ili društvo s ograničenom odgovornošću, koji ispunjava uvjete zakona Republike Armenije o revizorskoj djelatnosti, moguće je izdati dozvolu za provedbu revizorskih usluga.

Sektor ili podsektor[1]	Opis rezervi
B. Računalne i srodne usluge	
Usluge savjetovanja povezane s instalacijom računalne opreme Usluge implementacije softvera Usluge obrade podataka Usluge baza podataka Usluge održavanja i popravka uredskih strojeva i opreme, uključujući računala Ostale računalne usluge, uključujući usluge pripreme podataka (CPC 841, 842, 843, 844, 845, 849)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
C. Usluge istraživanja i razvoja	
Usluge istraživanja i razvoja (CPC 851-853)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
D. Usluge povezane s nekretninama	
koje uključuju vlastitu ili zakupljenu imovinu na temelju naknade ili ugovora (CPC 821, 822)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
E. Usluge najma/zakupa bez rukovatelja	
U pogledu privatnih automobila U pogledu vozila za prijevoz robe U pogledu brodova U pogledu zrakoplova U pogledu ostale kopnene prijevozne opreme U pogledu ostalih strojeva i opreme (CPC 83101, 83102, 83103, 83104, 83105, 83106 – 83109)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.

Sektor ili podsektor[1]	Opis rezervi
F. Ostale poslovne usluge	
Usluge oglašavanja (CPC 871)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
Usluge istraživanja tržišta i ispitivanja javnog mnijenja Usluge savjetovanja u pogledu upravljanja Usluge povezane sa savjetovanjem u pogledu upravljanja (CPC 864, 865, 866)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
Usluge tehničkog ispitivanja i analize (CPC 8676)	Način 1: Pružatelji usluga tehničkog ispitivanja i analize trebali bi biti pravni subjekti osnovani u skladu s armenskim zakonodavstvom. Način 2: nema rezervi.
Usluge savjetovanja u području poljoprivrede, lova i šumarstva (CPC 881)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
Usluge savjetovanja u području rudarstva (CPC 883**)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
Usluge savjetovanja u području proizvodnje (CPC 884**, 885**)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
Usluge savjetovanja u području distribucije energije (CPC 887**)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
Usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja povezane s inženjerstvom (CPC 8675)	Način 1: ne preuzimaju se obveze. Način 2: nema rezervi.
Održavanje i popravak opreme (ne uključujući plovila, zrakoplove i ostalu prijevoznu opremu) (CPC 633 + 8861 – 8866)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
Usluge fotografiranja (CPC 875)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
Usluge pakiranja (CPC 876)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.

Sektor ili podsektor[1]	Opis rezervi
Tiskanje, izdavaštvo (CPC 88442)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
Kongresne usluge Usluge pismenog i usmenog prevođenja (CPC 87909, 87905)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
2. Komunikacijske usluge	
A. Poštanske i kurirske usluge (CPC 7511 + 7512)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
B. Telekomunikacijske usluge[1]	
Glasovne telefonske usluge Usluge paketnog prijenosa podataka i usluge prijenosa podataka usmjeravanjem kanala u okviru subjekta te usluge telefaksa u okviru subjekta Usluge paketnog prijenosa podataka i usluge prijenosa podataka usmjeravanjem kanala koje se temelje na preprodaji; usluge telefaksa koje se temelje na preprodaji Usluge teleksa i usluge telegrafa u okviru subjekta odnosno koje se temelje na preprodaji Usluge zakupljenih privatnih linija (CPC 7521, 7522, CPC 7523)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.

[1] Obveze koje je preuzela Armenija temelje se na načelima popisivanja sadržanima u dokumentima WTO-a: „Notes for Scheduling Basic Telecom Services Commitments" (S/GBT/W/2/Rev.1) i „Market Access Limitations on Spectrum Availability" (S/GBT/W/3). Armenija preuzima i obveze sadržane u referentnom dokumentu o regulatornim načelima.

Sektor ili podsektor[1]	Opis rezervi
Usluge javnih pokretnih mreža, uključujući analogne/digitalne mobilne usluge, usluge osobne komunikacije (PCS), specijalizirani mobilni radio (SMR), globalni sustav pokretne komunikacije (GSM), mobilne satelitske sustave (MSS) Usluge dojavljivanja i mobilne podatkovne usluge u okviru subjekta odnosno koje se temelje na preprodaji (CPC 75213 + CPC 75291)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
Međunarodne telekomunikacijske usluge s dodanom vrijednošću u okviru subjekta, žičane ili radijske, uključujući: elektroničku poštu; govornu poštu; preuzimanje informacija i baza podataka s mreže; elektroničku razmjenu podataka; poboljšane usluge komunikacije telefaksom ili usluge komunikacije telefaksom s dodanom vrijednošću, uključujući pohranjivanje i prosljeđivanje, pohranjivanje i dohvaćanje; pretvorbu koda i protokola; preuzimanje informacija i/ili obradu podataka s mreže (uključujući obradu transakcija) (CPC 7523 + CPC 843)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.

Sektor ili podsektor[1]	Opis rezervi
Međunarodne telekomunikacijske usluge subjekta s dodanom vrijednošću koje se temelje na preprodaji i domaće telekomunikacijske usluge s dodanom vrijednošću, u okviru subjekta ili koje se temelje na preprodaji, žičane ili radijske, uključujući: elektroničku poštu; govornu poštu; preuzimanje informacija i baza podataka s mreže; elektroničku razmjenu podataka; poboljšane usluge komunikacije telefaksom ili usluge komunikacije telefaksom s dodanom vrijednošću, uključujući pohranjivanje i prosljeđivanje, pohranjivanje i dohvaćanje; pretvorbu koda i protokola; preuzimanje informacija i/ili obradu podataka s mreže (uključujući obradu transakcija) (CPC 7523 + CPC 843)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
Usluge povezane s telekomunikacijom (CPC 754)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
C. Audiovizualne usluge	
Usluge produkcije i distribucije kinematografskih filmova i videofilmova Usluge prikazivanja filmova Usluge radija i televizije (osim usluga prijenosa) Usluge snimanja zvučnih zapisa (u studiju) (CPC 9611, 9612, 9613)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.

Sektor ili podsektor[1]	Opis rezervi
3. Graditeljstvo i povezane inženjerske usluge	
A. Opći građevinski radovi izgradnje zgrada B. Opći građevinski radovi za niskogradnju C. Instalacijski radovi i montaža D. Završni građevinski radovi (CPC 512, 513, 514 + 516, 517)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
4. Usluge distribucije	
A. Usluge posrednika B. Usluge veleprodaje (CPC 61111, 6113**, 6121**, 621, 622)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
C. Usluge maloprodaje (CPC 61112, 6113**, 6121**, 631, 632)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
D. Franšize (CPC 8929)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
5. Usluge obrazovanja	
A. Visoko obrazovanje(CPC 923) B. Obrazovanje odraslih (CPC 924)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.

Sektor ili podsektor[1]	Opis rezervi
6. Usluge u području okoliša	
A. Usluge upravljanja otpadnim vodama (usluge odvodnje otpadnih voda) B. Gospodarenje krutim/opasnim otpadom, osim prekograničnog prijevoza opasnog otpada (a) usluge odvoza smeća (b) sanitarne i slične usluge C. Zaštita zraka i klime (usluge čišćenja ispušnih plinova) D. Ublažavanje buke i vibracije E. Saniranje i čišćenje tla i vode – obrada, saniranje onečišćenog/zagađenog tla i vode (usluge zaštite prirode i krajobraza) F. Zaštita bioraznolikosti i krajobraza – usluge zaštite prirode i krajobraza G. Ostale usluge u području okoliša i pomoćne usluge (CPC 9401, 9402, 9403, 9404, 9405, 9406, 9409)	Način 1: ne preuzimaju se obveze, osim za usluge savjetovanja. Način 2: nema rezervi.

Sektor ili podsektor[1]	Opis rezervi
7. Financijske usluge	
A. Osiguranje i usluge povezane s osiguranjem	Način 1: ne preuzimaju se obveze za sljedeće sektore: (a) izravno osiguranje, osim za osiguranje od rizika koji se odnose na: i. pomorski prijevoz, komercijalni zrakoplovni prijevoz i lansiranje svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite) s osiguranjem koje pokriva sve ili samo dio navedenog: robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu i svaku odgovornost koja proizlazi iz toga i ii. robu u međunarodnom provozu. (b) usluge posredovanja u osiguranju, osim za reosiguranje, retrocesiju i osiguranje od rizika koji se odnose na: i. pomorski prijevoz, komercijalni zrakoplovni prijevoz i lansiranje svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite) s osiguranjem koje pokriva sve ili samo dio navedenog: robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu i svaku odgovornost koja proizlazi iz toga i ii. robu u međunarodnom provozu. Način 2: nema rezervi.

Sektor ili podsektor[1]	Opis rezervi
B. Bankarske i ostale financijske usluge	Način 1: ne preuzimaju se obveze za sljedeće sektore: (a) trgovanje za vlastiti račun ili za račun klijenta na burzi, na izvanburzovnom tržištu ili na neki drugi način, što se odnosi na: (i) instrumente tržišta novca (uključujući čekove, mjenice, potvrde o depozitu); ii. devize; iii. izvedenice koje uključuju, među ostalim, budućnosnice i opcije; iv. tečajne i kamatne instrumente, uključujući proizvode kao što su razmjene i terminski ugovori o kamatnoj stopi; v. prenosive vrijednosne papire i vi. ostale prenosive instrumente i financijska sredstva, uključujući plemenite metale; (b) sudjelovanje u izdavanju svih vrsta vrijednosnih papira, uključujući preuzimanje prodaje i plasiranje u svojstvu agenata te pružanje usluga povezanih s takvim izdavanjima; (c) posredovanje na novčanom tržištu; (d) upravljanje imovinom, kao što je upravljanje gotovinom ili portfeljem, svi oblici upravljanja zajedničkim ulaganjima, upravljanje mirovinskim fondovima, usluge skrbništva, usluge pohrane i fiducijarne usluge; (e) usluge namire i kliringa za financijska sredstva, uključujući vrijednosnice, izvedenice i druge prenosive instrumente. Način 2: nema rezervi.

Sektor ili podsektor[1]	Opis rezervi
8. Zdravstvene usluge i usluge socijalne skrbi	
A. Bolničke usluge (izravno vlasništvo i upravljanje na temelju naknade) B. Ostale usluge za zdravlje ljudi (izravno vlasništvo i upravljanje na temelju naknade) (CPC 9311, 9319)	Način 1: tehnički neizvedivo. Način 2: nema rezervi.
9. Turističke i povezane usluge	
A. Hoteli i restorani (CPC 641 – 643)	Način 1: tehnički neizvedivo. Način 2: nema rezervi.
B. Usluge putničkih agencija i organizatora grupnih putovanja (turoperatora) C. Usluge turističkih vodiča (CPC 7471, 7472)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
10. Rekreacijske, kulturne i sportske usluge	
A. Usluge zabavnog sadržaja (osim audiovizualnih usluga) B. Usluge novinskih agencija C. Sportske i rekreacijske usluge (CPC 9619, 962, 964)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
11. Usluge prijevoza	
A. Usluge pomorskog prijevoza	
Prijevoz putnika Prijevoz tereta Usluge najma brodova s upraviteljem (CPC 7211, 7212, 7213)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.

Sektor ili podsektor[1]	Opis rezervi
Usluge kontejnerske stanice i skladišta za kontejnere Usluge pomorskih agencija Usluge pomorske otpreme tereta	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
Popratne usluge u vodnom prijevozu (CPC 745)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
B. Usluge zračnog prijevoza	
Održavanje i popravak zrakoplova (CPC 8868**)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
Prodaja i stavljanje na tržište usluga zračnog prijevoza, uključujući računalni sustav rezervacija (CPC 748 + 749)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
Usluge prihvata i otpreme zrakoplova	Način 1: ne preuzimaju se obveze. Način 2: nema rezervi.
Upravljanje zračnom lukom	Način 1: ne preuzimaju se obveze. Način 2: nema rezervi.
C. Usluge željezničkog prijevoza	
Prijevoz putnika Prijevoz tereta (CPC 7111, 7112)	Način 1: ne preuzimaju se obveze. Način 2: nema rezervi.
Održavanje i popravak opreme za željeznički prijevoz (CPC 8868**)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
Popratne usluge u željezničkom prijevozu (CPC 743)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
D. Usluge cestovnog prijevoza	
Prijevoz putnika Prijevoz tereta Usluge najma vozila za prijevoz komercijalnog tereta s vozačem (CPC 7121, 7122, 7123, 7124)	Način 1: različito postupanje s obzirom na porez i pristojbe za upravljanje javnim cestama i njihovo očuvanje te izdavanje dozvola za ulazak. Način 2: nema rezervi.

Sektor ili podsektor[1]	Opis rezervi
Održavanje i popravak opreme za cestovni prijevoz (CPC 6112)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
Popratne usluge u cestovnom prijevozu (CPC 744)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
12. Pomoćne usluge u svim vrstama prijevoza	
Usluge prihvata i otpreme tereta (CPC 741) Usluge pohrane i skladištenja (CPC 742)	Način 1: nema rezervi. Način 2: nema rezervi.
Usluge agencije za prijevoz tereta Ostale popratne i pomoćne usluge u prijevozu (CPC 748, 749)	Način 1: usluge carinjenja provodi ovlašteni carinski zastupnik s poslovnim nastanom u Armeniji. Način 2: nema rezervi.
13. Energetske usluge	
Prijevoz goriva cjevovodima (CPC 7131)	Način 1: ne preuzimaju se obveze za sljedeće sektore: (a) prijevoz prirodnog plina cjevovodima, osim usluga savjetovanja. Način 2: ne preuzimaju se obveze za sljedeće sektore: (a) prijevoz prirodnog plina cjevovodima, osim usluga savjetovanja.

PRILOG VIII.-G

REZERVE U POGLEDU UGOVORNIH PRUŽATELJA USLUGA
I NEOVISNIH STRUČNJAKA IZ REPUBLIKE ARMENIJE

1. Republika Armenija dopušta pružanje usluga ugovornih pružatelja usluga i neovisnih stručnjaka iz Europske unije na svojem državnom području prisutnošću fizičkih osoba, u skladu s člancima 156. i 157. ovog Sporazuma, za gospodarske djelatnosti navedene u nastavku uz poštovanje odgovarajućih ograničenja.

2. Popis se sastoji od sljedećih elemenata:

   (a) prvog stupca u kojem se navodi sektor ili podsektor u kojem se primjenjuju ograničenja i

   (b) drugog stupca u kojem su opisana primjenjiva ograničenja.

   Republika Armenija ne preuzima obveze za ugovorne pružatelje usluga i neovisne stručnjake osim za one sektore gospodarske djelatnosti koji su izričito navedeni u nastavku.

3. Obveze u pogledu ugovornih pružatelja usluga i neovisnih stručnjaka ne primjenjuju se u slučajevima u kojima je namjera ili učinak njihove privremene prisutnosti miješati se u ili na drugi način utjecati na ishod bilo kakvog spora ili pregovora o radu ili upravljanju.

4. U popis u nastavku nisu uključene mjere povezane s kvalifikacijskim zahtjevima i postupcima, tehničkim normama te zahtjevima i postupcima za izdavanje dozvola kada isti ne predstavljaju ograničenje u smislu članaka 156. i 157. ovog Sporazuma. Te mjere (npr. potreba ishođenja dozvole, obveze univerzalne usluge, potreba pribavljanja priznanja kvalifikacija u uređenim sektorima, potreba polaganja posebnih ispita, uključujući jezične ispite, i potreba za pravnim boravištem na državnom području gdje se gospodarska djelatnost obavlja), čak i ako nisu navedene, u svakom se slučaju primjenjuju na ugovorne pružatelje usluga i neovisne stručnjake iz Unije.

5. Svi ostali zahtjevi u skladu sa zakonima i propisima Republike Armenije u pogledu ulaska, boravka, rada i mjera socijalne sigurnosti nastavljaju se primjenjivati, uključujući propise o razdoblju boravka, minimalnim plaćama i kolektivnim ugovorima o plaćama.

6. U popis u nastavku nisu uključene mjere koje se odnose na subvencije koje dodjeljuje stranka.

7. Popisom u nastavku ne dovodi se u pitanje postojanje javnih monopola ili isključivih prava u odgovarajućem sektoru, kako ih je Unija utvrdila u Prilogu VIII.-E i Prilogu VIII.-F ovom Sporazumu.

8. U onim sektorima u kojima se primjenjuju ispitivanja gospodarskih potreba njihovi glavni kriteriji bit će procjena odgovarajućeg stanja na tržištu u Armeniji ili regiji u gdje će se usluga pružati, uključujući u odnosu na broj postojećih pružatelja usluga i utjecaj na njih.

9. Prava i obveze koji proizlaze iz popisa u nastavku ne proizvode učinak sami po sebi i stoga se njima ne dodjeljuju prava izravno fizičkim ili pravnim osobama.

10. Republika Armenija dopušta pružanje usluga ugovornih pružatelja usluga i neovisnih stručnjaka iz Europske unije na svojem državnom području prisutnošću fizičkih osoba, u skladu s uvjetima iz članka 156. odnosno članka 157. ovog Sporazuma, za sljedeće podsektore poslovnih usluga:

(a) pravne usluge (CPC 861);

(b) računovodstvene i knjigovodstvene usluge (CPC 862);

(c) usluge oporezivanja (CPC 863);

(d) arhitektonske usluge (CPC 8671);

(e) inženjerske usluge (CPC 8672);

(f) integrirane usluge inženjeringa (CPC 8673);

(g) usluge urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture (CPC 8674);

(h) medicinske i stomatološke usluge (CPC 9312);

(i) veterinarske usluge (CPC 932);

(j) usluge savjetovanja povezane s instalacijom računalne strojne opreme (CPC 841);

(k) usluge implementacije softvera (CPC 842);

(l) usluge obrade podataka (CPC 843);

(m) usluge baze podataka (SKP 844);

(n) usluge održavanja i popravka uredskih strojeva i opreme, uključujući računala (CPC 845);

(o) ostale računalne usluge, uključujući usluge pripreme podataka (CPC 849);

(p) usluge istraživanja i razvoja (CPC 851 – 853);

(q) usluge poslovanja nekretninama: koje uključuju vlastitu ili zakupljenu imovinu (CPC 821);

(r) usluge poslovanja nekretninama: na temelju naknade ili ugovora (CPC 822);

(s) usluge najma/zakupa bez rukovatelja: u pogledu zrakoplova (CPC 83104);

(t) usluge najma/zakupa bez rukovatelja: u pogledu ostale prijevozne opreme (CPC 83101, 83102);

(u) usluge najma/zakupa bez rukovatelja: u pogledu ostalih strojeva i opreme (CPC 83106 – 83109);

v. usluge oglašavanja (CPC 871);

(w) usluge istraživanja tržišta i ispitivanja javnog mnijenja (CPC 864);

(x) usluge savjetovanja u pogledu upravljanja (CPC 865);

(y) usluge povezane sa savjetovanjem u pogledu upravljanja (CPC 866);

(z) usluge tehničkog ispitivanja i analize (CPC 8676);

(aa) usluge savjetovanja povezane s proizvodnjom (CPC 884, 885);

(bb) održavanje i popravak opreme (ne uključujući plovila, zrakoplove i ostalu prijevoznu opremu) (CPC 633 + 8861 – 8866);

(cc) tiskanje, izdavaštvo (CPC 88442);

(dd) kongresne usluge (CPC 87909) i

(ee) usluge pismenog i usmenog prevođenja (CPC 87905).

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Horizontalne	Nekretnine Strane fizičke osobe ne mogu steći vlasništvo nad zemljištem u Armeniji, osim ako je drukčije propisano zakonom.
Poslovne usluge	Neovisni stručnjaci Ulaz odobren na najviše tri godine.